

GET LOST BE FOUND.

BY 3594 MILES

GET LOST.
BE FOUND.

A Diary and Photo Journal

Copyright ©2014 by 3594 Miles
Originally published by 3594 Miles

All rights reserved. Printed in the United States of America. No part of this book may be reproduced in any manner whatsoever without written permission except in the case of brief quotations embodied in critical articles and reviews.

This book is used subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent, resold, hired out, or otherwise circulated without the authors' prior consent in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

The scanning, uploading and distribution of this book via the Internet or via any other means without the permission of the publisher is illegal and punishable by law. Please use only authorized electronic editions, and do not participate in or encourage electronic piracy of copyrighted materials.

Your support of the authors' rights is appreciated.

Designed by Zi Nguyen
ISBN 978-1-63315-992-1

3594 Miles gồm có Rio Lam, Zi Nguyen và Iris Le.

Chúng tôi quen nhau từ trường THPT Chuyên Lê Quý Đôn –
Đà Nẵng, sau đó vì duyên số mà gặp lại nhau ở nước Mỹ.
“*Get Lost. Be Found.*” là những trải nghiệm, quan sát và
ghi chép của chúng tôi sau hơn 5 năm xa xứ, sau chuyến đi
Winter Trip – 2013 qua 28 tiểu bang.

Những hình ảnh khác chụp trong chuyến đi *Winter Trip*
được đăng trên blog ***3594miles.com***

Lời nói đầu

Tính đến thời điểm tôi đang viết những dòng này, chúng tôi đã đi qua những cung đường nước Mỹ trên dưới 5 năm. Quảng thời gian ấy không hẳn là dài; nhưng tôi cho rằng khi ta dành tuổi trẻ của mình – đặt biệt là quãng đôi mươi - ở nơi nào, nơi đó sẽ trở nên thật sự quan trọng. Đó là nơi chúng tôi đã bước vào cuộc sống, đã học tập, đã cố gắng và đã yêu. Chúng tôi đã “get lost” không biết bao nhiêu lần, và đã vấp vù hoặc chờ đợi một ngày được “be found” chừng ấy bận. Sự chờ đợi có lúc kiên nhẫn, có lúc tuyệt vọng, có lúc thanh thản, mà cũng có những lần hoang mang tột cùng. Chúng tôi chờ điều gì? Có khi đơn giản là một công việc trả lương không quá tệ, hay mong đến ngày tốt nghiệp, có khi là chờ được yêu, và được sống - sống hết mình với đam mê và mơ ước. Cũng có khi là tha thiết chờ mong một lúc quay về để nói một câu “Mời cả nhà ăn cơm.”

Cuộc đời dài rộng, sau này chúng tôi sẽ trôi dạt về những vùng trời khác nhau nhưng chắc chắn sẽ không bao giờ quên được tuổi 20 ở nước Mỹ. Nơi này đã cho chúng tôi biết mình là ai, ước mơ của mình là gì, và mình có thể làm được gì. Tất cả những trải nghiệm hồn nhiên, những trải nghiệm tươi trẻ, những âu lo vội vã trước cuộc sống nơi đây chưa một lần nào ngừng làm chúng tôi ngạc nhiên. “Get Lost. Be Found.” vì thế mà ra đời như một món quà ; trước là tri ân những người đã luôn ở bên cạnh 3594 Miles, sau là trao tặng cho chính chúng tôi, 20 năm nữa có thể hồi tưởng lại một thời mình đã sống như thế.

Trước khi chính thức bắt đầu dự án này, chúng tôi đã tự hứa với nhau “*Có chuyện gì thì viết thật hết, không giấu diếm, tráo đổi gì hết.*” Sau này, khi chuyển đi được biết đến nhiều hơn, một vài anh chị - đại diện của các công ty xuất bản sách – đã ưu ái trao cho nhóm cơ hội được xuất bản “Get Lost. Be Found.” một cách rộng rãi ở Việt Nam. Rốt cuộc chúng tôi quyết định từ chối tất cả những lời mời, dành thất hẹn với những người đã mang cơ hội hiếm có đến cho ba đứa con gái không tiếng tăm gì. Hãy để “Get Lost. Be Found.” là quyển sách được kết tinh thuần túy từ đam mê, từ cảm nhận, từ

tình bạn và tình yêu của Rio, Zi và Iris.

Trong bộ phim truyền hình yêu thích nhất của tôi, *Doctor Who*, có một câu nói thế này: "*The soul's made of stories, not atoms.*" Những câu chuyện chúng tôi sắp kể có thể mang cái nhìn còn non trẻ, còn đôi phần lệch lạc, thiếu hoàn chỉnh, nhưng chúng là những kỷ niệm tinh tuyền đã không bị sửa đổi hay cắt bỏ vì bất kỳ tác động nào. Bạn đang nhìn thấu suốt tâm hồn 20 của chúng tôi. Những ngày ấy, Việt Nam là người thân mà nước Mỹ là người yêu.

3594 Miles

Table of Contents

TUỔI TRẺ

We the human	3
Về Dallas	6
Bạn thuộc về sườn núi bên nào?	10
Tôi đã đánh rơi điều gì đó ở Grand Canyon	15
Austin những ngày đầy nắng	21
Ngày ấy, nơi đó, với người này, ...	26
Khi tôi hai mốt	31
Có lẽ Beatles nói đúng	34
Happiness only real when shared	38
Màu xanh của Van Gogh	41
That is Uncertain	46
Truth and more truth	53
Wish September could stay forever this young	58
You (don't) have to be famous	63

WINTER TRIP

	69
Những chuyện trong xe	71
Những ghi chép vụn vặt	76
10 000 giờ và Palo Alto	80
Biển cả và đồi núi	85
Seatbelt hết đi nghen!	91
Chuyện ở Beantown	97
Boston, Boston	99
New York! Where all the dreams happen!	105
Tòa nhà cũ	110
67 Highland	112
Nostalgia	117

NGÔN NGỮ

	123
For Washington	125
My Ambiguity at its Finest	129
Je suis amoureuse de toi.	133
Maybe I Will Just Go	138
Where Life Takes Me.	138
Snow Day	141
PlanningFuture-Phobia	144

VĨ THANH

May mà có người, đời còn dễ thương	150
Danh sách những bạn đã ủng hộ	
3594 Miles	152

01

TUỔI TRẺ

We the human

Có một lần trong lúc lái xe trên đường I-30, tôi bỗng dưng ước rằng đến một ngày tôi nhắm mắt, số lần di chuyển trong đời của tôi tổng lại sẽ là một số chẵn. Nghĩa là có đi sẽ có về, có rời xa sẽ có quay lại. Cộng luôn cả chuyến đi lớn đến với cuộc đời này, ngày nhắm mắt trở về cát bụi, vậy là vừa đủ một đôi.

Hôm trước mẹ hỏi sao dạo này không muốn về Việt Nam an cư lạc nghiệp như hồi trước nữa, tôi trả lời vì con chưa muốn. Chẳng phải sợ khổ hay gì, mà chỉ là cảm giác nếu bây giờ trở về Việt Nam, tôi sẽ không còn hứng thú tiếp tục những chuyến đi nữa. Có điều gì đó ở Việt Nam hoặc ở trong chính tôi khiến tôi ngại rằng nếu trở về lúc này tôi sẽ bị mắc kẹt ở lại, trong chính tinh thần của mình chứ không phải vì vùng đất hay thổ nhưỡng hay văn hóa. Mười chín tuổi, cuộc đời cho tôi một hành trình thực sự lớn và tôi chưa muốn dừng lại. Tôi muốn từ nước Mỹ này mình sẽ đi một vòng thật rộng. Ngày tôi trở về có thể Việt Nam vẫn thế, nhưng tôi chắc chắn phải thay đổi. Giống như lời của Đường Tăng ngày xưa bái biệt vua Đường, “Không lấy được chân kinh quyết không trở về.” Tôi chẳng nghĩ mình sẽ lấy được chân kinh, nhưng tôi muốn mình phải thay đổi hoàn toàn trước khi quay lại quê xưa.

Nói được vài ngôn ngữ. Yêu được tất cả tôn giáo. Dứt bỏ định kiến và phân biệt. Gặp những con người tuyệt vời. Trở thành những con-người khác nhau.

Vâng, trở thành những con người khác nhau. Như hôm nay tôi đọc được câu nói đó của Lão Tử, “Khi bạn không còn là mình, bạn trở thành những gì bạn có thể.”

Một trong những điều hay bị hiểu nhầm nhất là câu nói “Hãy là chính mình!” Bản-thân là một thứ rất khó định nghĩa, và giữa những năm 20 tuổi này, tôi nghĩ mình vẫn đang đi tìm *bản-thân* của mình. Nó nên là “Đi tìm chính mình” thay vì “Hãy là chính mình.” Có những khi ta nghĩ mình đã tìm được, nhưng một thời gian sau mọi thứ thay đổi. Tôi từng nghĩ mình

là một người hướng ngoại, một người thích kinh doanh, một đứa thông minh, một kẻ sáng tạo. Nhiều lắm... Danh sách đó cứ ngắn đi, dài ra, thay đổi không ngừng. Và tôi nghĩ thật ra mỗi ngày thấy một bộ mặt khác của mình kể ra lại vui hơn mỗi ngày thức dậy vẫn thấy khuôn mặt cũ rích đã không còn phù hợp với điều mình muốn và hoàn cảnh hiện tại, nhưng ta không chịu tháo ra bởi lẽ ta ngó ngàng tin vào câu nói “Hãy là chính mình” trong khi còn chưa tìm được mình thực sự là ai. Thế nên có lần tôi và Zi mới chụp chung một bức ảnh với hai câu nói khác nhau, “*You don’t have to be famous*” và “*You have to be famous.*” Cũng giống như nghèo khổ, ngu dốt, lẳng lơ, lẳng mạn; sự nổi tiếng, sự giàu có, sự thực dụng, ... tất cả mọi thứ – đều không sai. Nếu có cơ hội, tôi muốn mình trải qua tất cả những điều đó. Tôi muốn mình sẽ là kẻ kiêu ngạo và khiêm tốn, rỗng não và thông minh, định kiến và phóng khoáng. Tôi không thích nghèo khổ lắm, nhưng nếu có lúc nào trong cuộc sống tôi phải rơi xuống đáy vật chất của xã hội, xin ông trời hãy luôn nhắc nhở tôi rằng mẹ tôi từng là đứa trẻ sống trong gia đình có người giúp việc, sau đó lại cùng sáu người em đi di tản năm 1975; đã từng ngồi xe hơi đi xem ca nhạc và sau này thái rau cho lợn ăn. Ba tôi từng lặn lội từ Quảng Ngãi vào Sài Gòn thi Đại học với hai ổ bánh mì trong túi, lại còn bị người ta móc sạch tiền. Thế mà sau này ba vẫn đủ tiền mua cho tôi bất kỳ quyển sách nào tôi muốn đọc vậy.

Đằng sau mỗi con người là một câu chuyện đủ để viết nên bất kỳ cuốn tiểu thuyết hay ho nào; bất kể họ giàu có hay nghèo khổ, thông minh hay ngu dốt, sâu sắc hay rỗng tuếch, xinh đẹp hay xấu xí, lẳng mạn hay thực tế,... Thế giới này nghĩ ra nhiều *label* để áp đặt lên từng người, từ đó kéo theo những sắc thái nghĩa tiêu cực và tích cực. Nhưng tất cả rồi cũng sẽ là người, cũng sẽ có những câu chuyện, kể cả những tên sát nhân và những vị được phong thánh – tất cả họ đều được tạo nên từ những bụi sao. Tôi muốn nghe tất cả những câu chuyện của những tập-hợp-bụi-sao đó. Tôi muốn biết lí do đằng sau nó. Bởi tôi có cảm giác rằng càng để nhiều số phận trôi vào tâm trí của mình, mình sẽ càng biết rõ bản-thân là ai. Nói như Louis C. K., “Nó không phải cuộc đời của-bạn, nó là cuộc đời. Cuộc đời lớn hơn bạn. Cuộc đời không phải thứ mà bạn có được, nó là thứ bạn tham gia vào và bạn chứng kiến.”

Sống trong một cuộc-đời rộng lớn nhường ấy và chẳng có gì thuộc sở hữu của mình, tôi chẳng muốn định nghĩa bản thân trong một vài từ hạn hẹp, một vài dự định trước mắt, những người tôi đã gặp và những thứ tôi đã trải qua. Đằng nào thì tôi của ngày mai cũng sẽ khác với ngày hôm nay, không nhiều thì ít. Tốt nhất hãy để sự thay đổi ấy là một điều chủ động, *I happen to it*, hơn là một thứ chẳng-đặng-đùng, *it happens to me*.

Tôi nghĩ mình sẽ thử, sẽ đi tìm, sẽ tiến xa hơn nữa và đừng sợ lạc lối, vì tôi tin rằng cuộc sống này, khi mình đã cố gắng sống cho trọn, sẽ là một hình tròn. Hình tròn tượng trưng cho sự viên mãn. Đi rồi sẽ có quay về; thứ gì mình trót bỏ đi nhưng nó thực là của mình thì rồi sẽ quay lại. Nếu cứ đứng mãi ở điểm xuất phát, níu giữ những ràng rịt xưa cũ, người ta sẽ không bao giờ đi được hết vòng tròn.

Cho những tổng số hành trình rồi sẽ là số chẵn. Cho vòng tròn của cuộc đời mình. Cho điểm xuất phát mà khi trở về, tôi biết mình đã không bao giờ ngừng lại giữa chừng. Cho những con người mà tôi sẽ gặp và sẽ trở thành, dấu chỉ trong một vài khoảnh khắc ngắn ngủi.

We celebrate the light of ourselves.

Rio Lam

Travel Tip: Có nhiều quãng đường hàng trăm miles không có một trạm xăng nào, thế nên luôn phải giữ bình xăng đầy hơn một nửa. Khi chạy những đoạn đường như thế, tốt nhất thấy trạm xăng là dừng lại và đổ luôn.

Về Dallas

Đêm hôm đó trời khá lạnh, tôi lái xe từ trường về nhà rồi bỗng radio chuyển sang bài này,

*“Sometimes I feel like I don’t have a partner
Sometimes I feel like my only friend is the city I’m living.”*

Giai điệu bài hát cùng chất giọng vốn quyến rũ khó cưỡng của Anthony Kiedis khiến tôi nhớ Dallas không tả được. Phải chăng mỗi tình đầu luôn đẹp nhất và đậm sâu nhất? Tôi bắt đầu những ngày tháng du học ở xứ người rồi “đất bỗng hóa tâm hồn” tự khi nào.

I - HỒ WHITE ROCK

Dallas tạo cho tôi một cảm giác rất yên bình trong hai năm đầu ở Mỹ, vừa lạ vừa quen, những con đường cao tốc, cầu vượt chằng chịt, ô tô chuyển động trong một bầu không khí trật tự của tiếng ồn, cứ như Đà Nẵng. Nhịp điệu thành phố rất bình yên. Sau này biết lái xe và khám phá nhiều góc ngách ở Dallas, tôi vẫn toan “chửi rửa” con đường cao tốc đi vào huyền thoại I-635, nhưng tôi vẫn tin Dallas giống Đà Nẵng. Tôi chẳng thể nào vẽ biểu đồ để so sánh dân trí hay mật bằng đô thị trên giấy tờ; đó chỉ là mớ cảm giác mơ hồ. Sau này bạn yêu anh thứ n, vẫn cứ có cảm giác là mối tình đầu, bị thất tình lần n mà vẫn đau như chưa bao giờ bị đá, kiểu thế! Tôi đang cố biện minh cho vài sự khác biệt rõ rệt về tiết trời hai thành phố cách nhau cả một đại dương đấy. Đà Nẵng là thành phố biển, có sông và núi, đa dạng địa hình. Dallas nằm sâu trong lục địa, nóng và khô, hồ còn phải do người tự đào ra mới có.

Tối hôm đó, tôi đang tưởng tượng mình vừa lái xe ra khỏi bãi đỗ của khu nhà trọ Indigo On Forest, rẽ trái dọc theo con đường Audelia, rẽ trái ở Buckingham, rồi rẽ phải ở Greenville và ghé vào Tapioca House mua một li trà xanh có mùi bạc hà, không trân châu. Tôi cứ ngồi thần thờ đó giữa

màn đêm, có vài đứa châu Á đi ngang qua nói chuyện rôm rả. Lẽ ra tôi nên gọi Zi ra đây để làm những việc xưa cũ, nói về chuyện gia đình, bạn bè, sự nghiệp, rồi lại thằng này anh kia, cả tí thứ màu mè trong cuộc sống cứ như mấy hột jelly xanh đỏ trong li trà của hai đứa. Hoặc tôi sẽ gọi Rio lái xe 40 phút lên đây, cả đám sẽ đi ra hồ White Rock. Chỉ là đi tìm một thói quen mà đã hình thành nơi tôi trong suốt thời gian ở Dallas.

Hồ White Rock gần thành phố và phủ ngập màu xanh. Mỗi độ hè về nơi đây lại rực rỡ những thảm hoa vàng – nơi tôi đã từng nằm lăn ra để ... chụp hình. Thay vì ngắm bình minh trên biển Phạm Văn Đồng, tôi cũng bao lần “bon chen” đi ngắm mặt trời mọc trên hồ White Rock. Đợt đó tôi quyết tâm 30 ngày thử thách – cách ly với thế giới mạng xã hội (Facebook, Twitter, Instagram, Blog...) Rio và tôi thức tới sáng, uống vội ly café đen còn bốc khói, lái xe ra hồ và hít thở chút không khí tinh khôi lúc trời còn tờ mờ sáng. White Rock gắn liền với rất nhiều kỉ niệm, về những mệt nhọc lo toan, những niềm vui nho nhỏ, những sẻ chia thường nhật, những buổi hẹn hò vui chơi, những lúc sóng trên hồ rất yên mà lòng người cứ mãi nôn nao điều gì. Có một buổi chiều nào đó, cả ba đứa chúng tôi mang kem và trà chanh trong ly Starbucks ra White Rock, hay đêm trăng rằm nào đó tôi và Rio đã mang dâu ra ngồi ngay ở chiếc cầu gỗ này rồi hát vu vơ bên cạnh một đám nhóc Mexico. Không biết đêm đó tại nhỏ có câu được con cá nào không...

II – CAFÉ

Tôi bắt đầu uống café từ khi sang Mỹ và nhanh chóng thích nghi với hai thứ mùi café rất đặc trưng, Arabica và Columbia. Tôi cũng đã từng tự pha được cho mình một ly latte thơm khói hoặc café Sài Gòn đậm đà. Tôi được dịp đến thăm thú vài tiệm café địa phương trong trung tâm thành phố. Hôm đó là lần đầu Zi chụp cho tạp chí thời trang. Tôi ngồi gọn trong chiếc ghế sô pha đỏ, nhìn cây dương cầm và vài bức vẽ trên tường. Anh chàng pha chế vui tính và rất xởi lởi, giới thiệu liên tục về một vài thức uống của tiệm. Tôi nghĩ thật lung, “Trung Nguyên Việt Nam mình ngon thế mà sao ở đây không có nhỉ?” Chỉ là ở giữa xứ người, tôi bỗng thèm một hương vị rất quê nhà.

The Pearl Cup là một quán café khác nằm ở khu khá “thượng lưu” của Dallas. Chị pha chế đưa cho tôi chiếc cốc thật to, ly latte được vẽ hình chiếc lá, vị đắng đắng và ngọt ngọt tan trên đầu lưỡi mà đọng lại cả một buổi

sáng. Zi bảo mấy đứa đến đây toàn học sinh của trường SMU¹ mà chúng tôi hay đùa là “Southern Millionaire University” (Trường của các triệu phú miền Nam). Nặng ngập cả phố Henderson, tôi và Zi chọn một ngày thật lí tưởng để ra ngoài và dạo quanh khu Art District tọa lạc ngay trung tâm Dallas, cách The Pearl Cup khoảng vài phút lái xe. Chúng tôi đi ngang qua vài khu triển lãm và nhà hát. Vào một đêm tháng mười hai, Rio, Zi, và tôi ngồi ngay ở bãi cỏ này, rồi bằng quơ mãi với cuộc đời. Chúng tôi cứ cúp hạt hướng dương giữa muôn trạng tiếng cười đùa xung quanh của bầy trẻ con đang chạy lên chạy xuống cây cầu thang xoắn ốc ở công viên Klyde Warren.

Những ngày cuối cùng ở Dallas, tôi đứng ở trên ban công của nhà kịch Kalita Humphreys – một trong ba nhà hát kịch của kiến trúc sư Frank Lloyd Wright – và cậu bạn khẳng khẳng đây là công trình yêu thích nhất của ông nên linh hồn vẫn vất vương đâu đây trên sân khấu. Màn hạ xuống, tiếng ai oán của nhân vật chính khép lại cả vở bi nhạc kịch. Đêm đó lái xe qua cầu 75, Dallas bên tay trái với quả cầu tròn xoay xoay và khung nhà viền xanh lá nổi bật. Dallas chỉ có vậy đó thôi mà sao lòng người cứ mãi thương nhớ.

III – DALLAS

Tôi có cảm giác nếu bây giờ tôi rẽ trái hay vòng sang phải, những con đường quen thuộc đến nỗi, mỗi dặm lại khiến tôi nhớ đến một mảnh kỉ niệm nào đó, một ai đó, một bản nhạc nào đó, rất thân quen mà tựa cả thập kỉ sắp bị mốc meo. Sau gần năm sáu bận chuyển nhà, chỉ trong vòng bán kính hai dặm, tôi đã trải qua không biết bao nhiêu biến chuyển và lớn lên cùng những trải nghiệm đáng nhớ ở ngay tại Dallas này. Có một điều rất lạ, con người dần già đi với thời gian và kinh nghiệm, nhưng Dallas đang ngày một trẻ hơn và nhịp sống sinh động hơn. Tôi dường như thấy mình đang đi ngược lại với thách thức của định luật cuộc sống, tôi đang thấy mình mãi trẻ khi ở bên thành phố này!

Iris Le

---

1 SMU: Southern Methodist University

Rio and Zi on the road of Kansas

Taken on Christmas Eve—We had to celebrate it on the road and we didn't mind at all.

Bạn thuộc về sườn núi bên nào?

Cuối mùa hè 2010

Auburn – Yakima, bang Washington

I – BÊN NÀY VÀ BÊN KIA

Buổi sáng mùa hè năm ấy, tôi cố gắng dậy thật sớm và đi bộ đến trường. Ngôi trường nằm gần núi, từ cửa sổ phòng trọ có thể nhìn thấy đỉnh Mt. Rainier tuyết phủ nổi tiếng của bang Washington. Một vài lần tôi hỏi bạn bè xung quanh xem có ai muốn đến đây chơi không, câu trả lời nhận được từ những người đã đi là, “Có gì đâu. Đến gần toàn rác không à.” Thế là tôi chưa bao giờ đặt chân đến Mt. Rainier.

Rồi một lần trường tuyển sinh viên đại diện đi dự Hội thảo Đa Văn hóa, bao gồm các trường trong khu vực. Chi phí ăn ở đi lại sẽ được tài trợ toàn bộ. Tôi đăng ký lấy may, không hiểu thế nào lại được chọn. Chúng tôi sẽ đến Yakima, một thành phố nằm trong thung lũng núi Mt. Rainier bên sườn Đông.

Auburn – thành phố tôi đang ở - nằm ở sườn Tây đón gió biển vào quanh năm. Chúng tôi sống trong những ngày mưa âm u triền miên, giữa những hàng cây xanh mướt mát, tháng hoặc mới có những ngày nắng hiếm hoi để các bạn Mỹ cứ tha hồ nằm phơi nắng giữa sân trường. Trời mưa nhiều đến mức lắm lúc tôi thấy tinh thần của mình úng thối cả ra, nhất là khi quê nhà của mình bên kia đại dương là vùng nhiệt đới quanh năm sáng rực ánh mặt trời.

Sáng hôm ấy trời có chút nắng, bầu trời thoảng một màu xanh nhạt trong vắt. Trong chiếc xe van 7 chỗ hướng thẳng về phía Mt. Rainier, tôi là con bé Châu Á duy nhất; còn lại có vài bạn người Mỹ và Hispanic. Tối hôm trước đó tôi chỉ ngủ vón vện năm tiếng thế nên vừa lên xe, lấp bập được vài câu chào không đâu vào đâu, tôi đã lún ra ngủ ngon lành. Giấc ngủ không rõ là bao lâu, chỉ biết rằng khi mở mắt ra tôi nhìn thấy đỉnh Mt.

Rainier. Tôi nhìn thấy tuyết giữa mùa hè, nhìn thấy mưa rơi xám cả miền không gian nhợt nhạt, nhìn thấy những mặt hồ đóng băng. Đỉnh Mt. Rainier mà bao nhiêu lâu tôi ngắm từ cửa sổ phòng trọ của mình, nay đã nằm dưới bánh xe đang lăn không ngừng. Tôi cố gắng ghi nhớ càng nhiều hình ảnh càng tốt, bởi lẽ có điều gì đó trong tôi mách bảo rằng sẽ rất lâu, rất lâu sau này tôi mới quay lại nơi đây. Tuyết đóng thành tảng bên đường đi, trên những tàng cây lá kim đã đứng cảm chọn nơi ngất nghèo để đâm chồi.

Trong xe đang xập xình một bài rap dở không chịu được, có lẽ cũng ngang ngửa với những thảm họa âm nhạc ở nhà. Tôi thoáng nhớ mặt trời vừa nãy còn nhìn thấy. Hai luồng suy nghĩ xuất hiện đồng thời trong tâm trí tôi.

À, nước Mỹ cũng có thảm họa âm nhạc.

Tại sao chỉ một giấc ngủ thôi mà cảnh sắc thay đổi đến vậy? Nhắm mắt là đến một nơi khác. Hình ảnh về mặt trời biến mất và tuyết xuất hiện trắng mờ cả miền không gian chỉ sau một giấc mộng thoáng qua. Tôi bỗng thấy mình đang nghĩ về cuộc đời này, nhưng cũng không nhiều nhận gì lắm. Ai đó đã làm con đường vượt qua đỉnh núi này. Ai đó đã đi những chuyến tàu xuyên đại dương. Ai đó đã biến chiếc máy bay của anh em nhà Wright thành những chuyến bay thương mại vận chuyển hàng triệu du khách mỗi năm. Ai đó đã phóng du thuyền lên không gian. Nhưng đi đến đâu thì loài người mới tìm được chính mình?

Tôi quay sang cố gắng trao đổi vài câu với những người bạn đi cùng. Tiếng Anh của tôi lúc ấy khá tệ (có lẽ đến giờ vẫn tệ), lòng thầm mong ai đó làm ơn tắt giùm bài nhạc rap kinh khủng kia. Nói được vài câu lại chẳng biết nói gì, nhạc thì vẫn dội ầm ầm vào tai; tôi đành đưa mắt nhìn ra ngoài cửa sổ.

Từ lúc ấy, tôi bắt đầu nhìn thấy những điều kỳ diệu.

Tôi nhìn thấy cảnh sắc thay đổi như một thước phim hoạt hình. Tuyết dần biến mất, thay vào đó là sườn núi khô nóng với những bụi savan. Yakima chỉ cách Auburn khoảng hai giờ lái xe, nhưng thổ nhưỡng khí hậu chẳng khác gì hai thái cực.

Lúc bước xuống xe, tôi nghĩ, “Lại một nơi khác, rất khác.”

II – TÔI LÀ CON BÉ CHÂU Á DUY NHẤT Ở ĐÂY.

Vào thời gian đó có một vụ việc khá nóng nổi lên trên Youtube. Một cô sinh viên da trắng tóc vàng của Đại học California tại Los Angeles đăng tải đoạn clip chê bai sinh viên Châu Á thường nói to, mất trật tự trong thư viện, ảnh hưởng đến không khí học tập xung quanh. Vụ việc đó gây nên một làn sóng phản đối, râm ran những thông tin cho rằng cô ta sẽ bị đuổi học vì tội kỳ thị chủng tộc. Những Youtuber châu Á thậm chí còn làm cả clip phản đối hoặc chế giễu cô.

Khi sự việc ấy được đem ra bàn luận trong phòng họp nho nhỏ, cả nhóm quay sang nhìn tôi bởi lẽ tôi là sinh viên châu Á duy nhất hiện diện. Bằng vốn tiếng Anh trác trặc của mình, tôi nói:

“Là một người Châu Á, dĩ nhiên tôi không thể đứng về phía cô ấy. Nhưng cũng chính vì là một người châu Á, cá nhân tôi không có ác cảm gì. Chính tôi cũng nhiều lần chứng kiến những sinh viên châu Á khác nói chuyện ồn ào trong thư viện. Điều ấy có xảy ra. Chúng ta ai cũng có mặt tốt và mặt xấu. Tôi nghĩ khi ai đó chê bai mặt xấu của mình, hãy im lặng và cải thiện bản thân. Tôi chẳng thích gì việc ai đó đăng clip chế giễu cô ấy. Nó chỉ làm hình ảnh người châu Á tệ hơn mà thôi. Nếu ai đó làm việc gì không tốt với bạn, bạn không thể làm việc tương tự với họ để chứng minh mình tốt hơn. Bạn im lặng và chứng minh bằng hành động cho cả thế giới thấy.”

Sau câu trả lời ấy có một khoảng im lặng ngắn (có lẽ vì họ vẫn đang ráng hiểu xem tôi vừa nói gì). Rồi một cô bạn Hispanic tóc nâu nói với tôi, “May là đứa châu Á mà tao thích nói chuyện nhất từ trước tới giờ.”

“Cảm ơn.” – tôi trả lời.

“Lát nữa dạy tao cách chụp ảnh tự sướng nha. Mở to mắt và chu môi ấy. Tao nghĩ nó dễ thương. Tụi mày còn hay giơ hai ngón tay lúc chụp hình nữa chứ.”

Tôi nhìn vào mắt cô ấy và cười thật to. Chúng tôi cùng phá ra cười.

Khi đã mang một màu da, một màu mắt cụ thể nào đó, bạn không thể tránh khỏi việc bị dán nhãn và định kiến. Người châu Á giỏi toán, lái xe dở, con gái châu Á chụp ảnh chu môi giơ hai ngón tay. Đôi khi bạn còn bị dán nhãn từ chính những người cùng một cộng đồng với mình. Nhưng chính bạn mới là người sẽ chứng minh họ đúng hay sai. Và cũng chỉ có chính bạn

mới có thể dạy một cô nàng Hispanic cách mở to mắt cho thật ngây thơ, để rồi cô ấy tấm tắc, “Tao thích kiểu chụp hình này của mấy đứa châu Á tụi bây rồi đó nha.”

Khi nghe như thế, bạn sẽ chọn suy nghĩ nào, khó chịu vì bị định kiến, hay phá ra cười, cười thật nhiều, thật thoải mái? Tôi chọn cách thứ hai, để rồi sau đó cô ấy dạy tôi cách chửi thề bằng tiếng Hispanic, và trả lời câu hỏi lâu nay tôi vẫn thắc mắc mà không dám hỏi ai.

“Tại sao dân Mexico tụi mày lại vượt biên bất hợp pháp qua Mỹ nhiều thế? Tao đi chợ thấy có những đứa 18, 19 tuổi; tiếng Anh không biết một chữ, làm việc 24/7, lương bèo bọt, không có bảo hiểm. Tương lai của tụi nó ở đâu chứ?”

“Còn hơn ở nhà mày à. Ở nhà không có tiền. Qua bên này còn được ít đồng. May mắn có khi kiếm được thẻ xanh ở lại.”

Tôi gật gù nhưng chẳng nói gì. Điều đó xảy ra không chỉ riêng với người Mexico.

III – VÀI DÒNG VỀ NÚI NON

Lúc trở về Auburn, tôi có viết một đoạn thế này:

“‘Đến một vùng đất lạ, thứ mà tôi dễ đồng cảm không phải là nắng, không phải là mưa (như “mưa rơi không cần phiên dịch” kiểu Trần Dân), mà là núi. Những ngọn núi nằm hòa mình với bầu trời. Núi ở Đà Nẵng thấp và xanh màu biển, Sài Gòn ít núi non, Hà Nội tôi chưa thấy, Ý tôi chưa đến, ... nhưng nếu thấy một ngọn núi, dù xanh hay xám, dù tuyết phủ hay đỏ màu, ở bất kỳ đâu chẳng nữa, cảm xúc dâng lên trong một người rất trẻ hẳn luôn là câu hỏi “Phía bên kia có gì?”’

Phía bên kia sẽ có một điều gì đó rất khác với bên này. Nhưng cả hai phía khác nhau ấy đều chia sẻ chung một đỉnh núi đã ngăn cản họ nhìn thấy nhau.

Ai sẽ vượt qua đỉnh núi để được nhìn thấy điều khác biệt ấy? Ai sẽ trở về mà vẫn chưa hiểu được? Ai sẽ một ngày vượt đại dương mênh mông, trong lòng in bóng hình ảnh ngọn núi quê nhà, khóc ước mắt nhận ra trong

tâm mình chẳng còn giữ ý niệm sườn bên này – bên kia, chỉ còn một nỗi
tha hương da diết?

Rio Lam

Travel Tip: Hầu như những trạm xăng đều có nước nóng. Có thể mang mì ly theo và
xin nước nóng ở trạm xăng để ăn dọc đường.

Tôi đã đánh rơi điều gì đó ở Grand Canyon

03/ 2013

Grand Canyon, bang Arizona

Tháng 2 năm 2013, tôi đang nằm trên giường của Iris, than vãn về cuộc sống nhàm chán không có gì đặc biệt. Tôi hỏi Iris:

“Đi đâu chơi cho vui đi mi...”

Lúc ấy trong đầu tôi nghĩ sẽ lái xe ra hồ White Rock, hoặc đi mua sắm, xem phim gì đó. Nhưng câu trả lời của con bé lại rất khác.

“Ừ, đi Grand Canyon đi chị.”

Grand Canyon. Hẻm núi hùng vĩ bậc nhất thế giới, thử thách của những tay leo núi lão luyện, nằm ở phía bắc bang Arizona khô cằn nóng rẫy. Cái tên đó đã nằm trong danh sách những nơi cần phải đi trước cả khi tôi đặt chân đến Mỹ. Cái tên đó cũng nằm trong danh sách những nơi tôi muốn chia sẻ cùng một người bạn đặc biệt. Nhưng tháng 2 đó khi tôi và bạn không gặp nhau nữa, tôi không hề mảy may nghĩ rằng mình sẽ đặt chân lên Grand Canyon.

“Làm sao đi được?” – tôi hỏi Iris.

“Thì có gì đâu mà không. Chuẩn bị từ giờ tới kỳ nghỉ Xuân, tháng 3 luôn mà. Đi nghe?!”

“Ừ thì đi.”

Không biết bao nhiêu chuyến đi của chúng tôi đã được bắt đầu bằng câu nói “Ừ thì đi.” đến từ miệng cả ba đứa. Nó không mạnh mẽ như khẩu hiệu “Just do it!” của Nike. Chúng tôi không có sự dũng cảm của những người mạnh mẽ hay được nhắc đến trong sách báo, lên đường bằng quyết tâm và háo hức muôn phần. Câu nói “Ừ thì đi.” chứa trong đó những ngập ngừng gập khúc, những băng khuâng và cả sợ hãi khi của ba đứa du học sinh, tiền bạc không dư dả mấy, cuộc sống thường ngày còn bao nhiêu lo toan khó mà để lại phía sau. Nhưng rồi cuộc chúng tôi vẫn đi, ừ thì đi, đòi xô đến đâu thì mình ngã đến đấy vậy.

Và trong một thoáng tôi nghĩ đến người bạn cũ, “Ồ, mình định đi chỗ này với cậu. Nhưng bây giờ mình đi với bạn khác. Như thế có buồn không nhỉ?”

Nhưng tôi không để suy nghĩ ấy đọng lại trong đầu được lâu. Tôi để nó trôi đi, bởi lẽ có nghĩ đến cũng không thể làm gì được. Bạn đường dù thay đổi nhưng Grand Canyon vẫn còn đó. Có khi như thế lại là một điều hay bởi lẽ giờ đây tôi sẽ thưởng lãm một kỳ quan mà không hề bị chi phối bởi những tình cảm khác. Tôi nghĩ nó giống với việc mọi thứ quay lại đúng vị trí ban đầu của nó hơn. “Người nào, vật nào, chỗ nấy” – như trong một câu chuyện cổ tích của Andersen.

Hãy để chuyến đi lên Grand Canyon chỉ là vì Grand Canyon, vì vẻ đẹp hàng triệu năm mà tôi đã ngưỡng mộ từ lâu, từ trước khi người ta xuất hiện trong đời mình.

Chuyến đi gồm có Iris, anh Bình và tôi; những ngày mùa xuân 2013 ấy Zi đang ở Hàn. Mãi sau này con bé vẫn hậm hực vì chúng tôi đi Grand Canyon mà không có nó. Nhưng tôi chẳng mấy khi đội ai để làm gì; cứ đến đúng thời điểm, cảm thấy đủ duyên là khởi sự vậy thôi.

Chặng đường từ Dallas đến Grand Canyon là lần đầu tiên tôi lái xuyên bang qua đêm. Có bao nhiêu điều nhỏ nhặt nhưng thú vị dành cho kẻ lần đầu làm một điều gì đó: hệ thống cửa hàng tiện lợi tuyệt vời ở Mỹ trải dài đến từng góc ngách, từng hẻm núi, hoang mạc, thung lung; nhà vệ sinh sạch sẽ luôn đầy đủ giấy, nước và xà phòng rửa tay; nước nóng miễn phí, cùng lắm chỉ tốn một nụ cười và một câu hỏi rón rén, “Cho tao xíu nước nóng được không?” Nếu hai lần trước, xuống miền Nam và lên bờ Đông,

nước Mỹ làm tôi bồn loạn vì cảnh đẹp như một đứa con gái mới nứt mắt được thấy mỹ nam, thì lần này hẳn tôi lớn hơn chút xíu, đã đủ tính toán này nọ để lắng mình lại, bắt đầu để ý những sự khá “vật chất” như thế. Càng để ý lại càng yêu nơi này. Càng lái xe lúc ba bốn giờ sáng băng qua hoang mạc, gặp được một cửa hàng tiện lợi sáng đèn ấm cúng và nhiệt tình, lại càng thấy mình thực dụng quá, cứ phải thế này mới yêu cơ.

Chúng tôi co rúc vào một cửa hàng như thế để ăn mì gói, và không đâu vào đâu, ngay giữa khi đang xúc xích cho vào cốc mì bốc khói, tôi bỗng nhớ. Nỗi nhớ chên vênh dấy lên trong người, chưa đủ đọng lại thành một câu nói hay ánh mắt, nhưng tựa như khói mỏng luẩn quẩn mãi không tan. Tôi nào có nhớ chăn ấm nệm êm, cũng chẳng phải đồ ăn đủ món, hay gia đình, hay Việt Nam; như trước khi khởi hành tôi đùa với Iris, “Không khéo đi nửa đường lại khóc nhớ nhà đòi về.” Không, tôi muốn đi tiếp, tôi háo hức muốn lái cho hết chặng đường kia để gặp Grand Canyon đã mong ngóng từ lâu. Nhưng nỗi nhớ vẫn còn đây. Chẳng dành cho ai hay nơi nào cụ thể. Thấy nhớ vậy thôi.

Có lúc tôi nghĩ rằng với một số người, nỗi nhớ kiểu như thế sẽ còn xuất hiện thăng hoặc, không bao giờ biến mất hoàn toàn trong cuộc đời họ, nhất là những kẻ tha hương từ khi còn trẻ mà trót mang tâm hồn mãi cảm. Tuổi thơ ở nơi này với người này, tuổi trẻ ở nơi khác với người khác. Chuyển nhà, đổi bạn, lưu lạc giữa tha nhân. Ẩn sâu trong tiềm thức ta là ý thức về những gần bó rồi đây sẽ rời xa. Từ những ngày còn hoa niên, ánh mắt đã biết thấu thị đến những vùng đất mới, những con người khác; đã biết nhớ thương hiện tại. Mà hiện tại nào đã mất, thế nên nỗi nhớ cứ quẩn quanh không biết tan òa vào đâu.

Hãy nhìn cửa hàng tiện lợi chúng tôi đang ngồi, Iris, anh Bình và tôi. Khi nào chúng tôi sẽ quay lại đây, ăn mì như thế này? Tôi có thể quay lại đây, nhưng chưa hẳn với hai người này. Và họ cũng sẽ quay lại đây chưa hẳn với tôi. Nếu có đủ cả ba, chúng tôi có đến đúng tiệm này? Và có ăn mì ly? Với xúc xích ba đồng một gói mua ở WalMart? Đến đó khi anh Bình 24, tôi 22 và Iris 21? Bất chấp tất cả những phép màu và sự kỳ diệu trên đời, khả năng đó sẽ không bao giờ xảy ra. Vũ trụ không có thời gian quan tâm đến những cuộc hạnh ngộ nhỏ nhất giữa ba con người bình thường, một cửa tiệm tiện lợi, vài gói mì và xúc xích. Khoảnh khắc này sẽ mất đi mãi mãi, nhẹ tênh như một hạt cát vô nghĩa. Và tôi, đến cuối đời tôi nghĩ mình sẽ mất cả một bãi biển. Bãi biển trắng mịn như bãi biển quê nhà mà ngày xưa tôi vẫn hay ra chơi và không may mắn bạn tâm đến tương lai.

Nói đến tương lai (như này giờ tôi vẫn đang huyền thuyên)

Khi đứng ở Grand Canyon phóng tầm mắt bao trọn cảnh vật tráng lệ trước mắt, tôi lại tự hỏi khi nào mình quay lại đây.

À, hãy để tôi miêu tả Grand Canyon như thế nào. Có những nơi là viên mã não đẹp nhất tôi từng thấy, với những đường vân lượn vòng khổng lồ màu đỏ đều tăm tắp. Có những nếp đá xếp thành hoa văn nhẵn nại hàng triệu năm, những trụ đá được “quy hoạch” như một thành phố kiểu metropolitan của đá, và những dòng nước chảy xanh ngắt, bí ẩn luồn lách qua đất đai khô cằn hằn cả “nếp nhăn.” Khi miêu tả lại cho Zi tôi đã nói thế này, “Có nhiều cảnh mình thấy đẹp trên ảnh, đến nơi lại không như mong đợi. Trước khi đến tao cũng hơi lẩn tẩn, sợ sẽ thất vọng. Nhưng những bức ảnh chụp Grand Canyon không nói dối mảy mả, thậm chí nói không đủ ấy. Đó là nơi một đứa vớ vẫn đưa máy ảnh lên bấm nút cũng có thể chụp được ảnh đẹp.” Zi dĩ nhiên không đồng ý với kết luận ấy, nhưng tôi vẫn nhất mực giữ nguyên ý kiến của mình. Nói cho công bằng, chuẩn mực về “ảnh đẹp” của tôi cũng thấp hơn của Zi, nhưng tôi đảm bảo bạn sẽ không tìm được bức ảnh nào của Grand Canyon trên mạng mà đẹp hơn những gì mắt bạn có thể trực tiếp nhìn thấy.

Ngày xưa mẹ hay trách tôi kiêu ngạo. Tôi không biết mình có thật vậy không, nhưng khi đứng giữa Grand Canyon, tôi cũng trộm nghĩ có khi như thế. Từ điểm này nhìn ra, từ trên cao nhìn xuống, cơ thể hơi chông chênh nhưng tinh thần lại hòa ra cùng tạo vật. Những lúc tinh thần được giải phóng như thế, tôi chẳng thể nào nghĩ mình nhỏ bé hay vô nghĩa như người ta hay miêu tả trong sách mỗi lần đối diện với thiên nhiên. Ở ngay nơi này có một sự hòa hợp khăng khít, một sự giao cảm hoàn toàn, và tôi cảm thấy như được về lại một nếp nhà nào đó mà biết đâu mình đã rời xa từ vạn van kiếp trước. Biết đâu mình từng là một nhánh cây mọc cheo leo trên một vách đá vô danh ở Grand Canyon? Hay là một thân dây mỏng mảnh lẩn khuất giữa hàng thủy bách cao vút nơi hồ Caddo Lake? Kiếp này tôi được làm người để chứng giám cho vẻ đẹp của Grand Canyon. Không có tôi, không có hàng triệu du khách khác thì Grand Canyon vẫn sừng sững tráng lệ đấy thôi, nhưng mỹ nhân không có mắt người nhìn thì mỹ nhân đẹp với ai? Hình như tôi nghe có ai phản đối, tiếng nói bất bình phê phán rằng kiếp nhân sinh ngắn ngủi vô thường, có sao dám sánh với thiên nhiên trường tồn. Nếu nói về sự vô thường thì một triệu năm của Grand Canyon cũng ngắn ngủi lắm chứ có lâu dài bất tận gì cho cam. Được vài trăm năm con người ngắm nhìn thế này biết đâu vui hơn triệu năm mòn mỏi cô đơn, đẹp chẳng để làm gì. Nghĩ như thế quả có phần ngạo mạn,

nhưng tôi còn trẻ quá thì biết làm thế nào. Nói chung là ngày hôm ấy tôi vui như gặp tri kỷ, ngang hàng phải lựa nói chuyện cùng nhau, chứ cũng không thấy nhỏ bé gì cho cam.

Và bởi vẻ đẹp của Grand Canyon, bởi cảm giác về lại nếp nhà thất lạc ấy mà tôi cứ hỏi mãi không thôi, “Khi nào mình sẽ quay trở lại?” Một khi đã đi du lịch, không mấy ai quay lại nơi mình từng đến dù nó đẹp đến thế nào. Điều này tựa như một câu nói tôi đọc được trên Internet, đại ý nổi buồn lớn nhất khi đi du lịch là biết bạn sẽ không quay lại nơi này cho dù bạn yêu nó nhiều. Xin lỗi. Xin lỗi.

Trong lúc đứng trên ấy, Iris có nói với tôi rằng hẳn phải rất lâu nữa nó mới có cơ hội quay lại Grand Canyon. Nhưng khi cơ hội ấy đến có lẽ nó cũng không đi. “Bởi lẽ lúc ấy em không còn là em của bây giờ, em không còn trẻ trung và tự do như bây giờ.”

Không ai trong hai đứa nghĩ được rằng chín tháng sau, trong Winter Trip, tôi và Iris lại có dịp lái ngang Arizona một lần nữa. Có lẽ lúc ấy chúng tôi chỉ cách Grand Canyon chưa đến 100 mile. nhưng chúng tôi cứ thế mà đi thẳng.

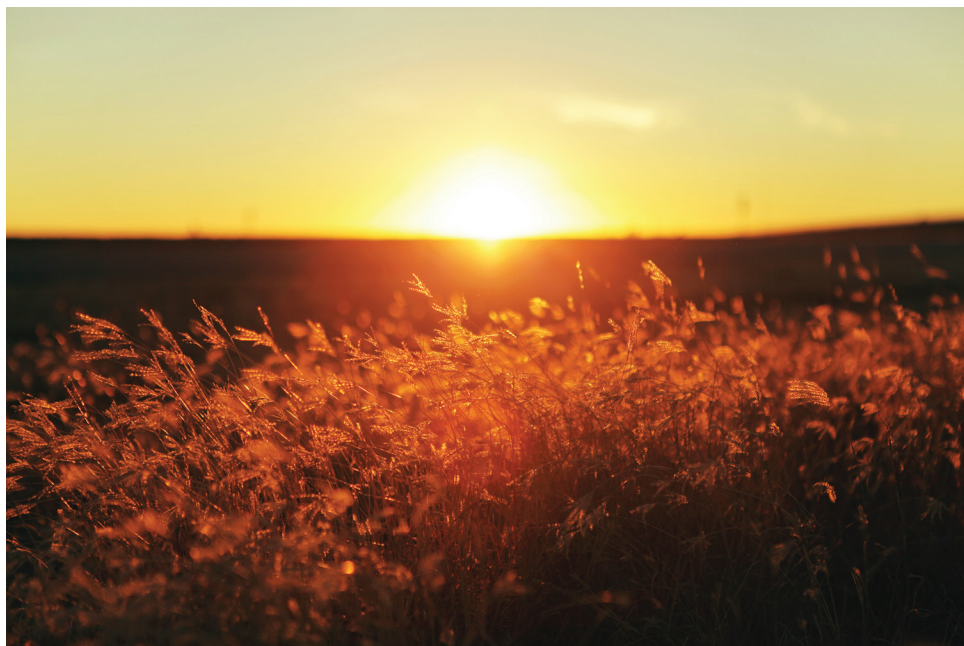
Lái xe ra khỏi cổng chính thức của công viên quốc gia Grand Canyon, chúng tôi phát hiện ra một rìa đất bị bỏ quên bởi lẽ người ta chỉ chăm chăm thẳng tiến vào khu công viên đằng sau cánh cổng. Từ rìa đất này, nhìn lên là bầu trời mở rộng, nhìn xuống là vực sâu có dòng sông uốn lượn len lách qua các bức vách đá. Khung cảnh đẹp đến nghen lời. Tôi đã đứng nơi rìa đất đó, mũi chân cách mép vực 1 cm, phóng tầm mắt ra không gian xung quanh và tận hưởng cảm giác dưới chân tôi là thiên nhiên kỳ vĩ của hàng triệu năm. Cảm giác tuyệt đến gần ấy một phần vì không có ai ngoài chúng tôi ở đó. Chỉ có ba đứa và đất trời Grand Canyon. Và trước khi rời khỏi vực đá bị bỏ quên, chúng tôi đã quay một clip gào thét tên Zi.

Ngày hôm ấy, tôi đã thầm nghĩ đến một bài học bất thành văn luôn được lưu truyền giữa những tâm hồn đang trẻ: những gì được rào lại và dựng cổng không phải luôn là thứ tốt nhất, và hầu như không thể là thứ vui nhất.

Rio Lam

3594 Miles, already 8 hours away from our home, on our way to see the world.

Golden beard grass and the golden sunset

Austin những ngày đầy nắng

08/ 2013

Austin, bang Texas

Chúng tôi rời Dallas vào tầm 8 giờ tối, chạy vội đến anh bạn để lấy emergency kit¹ cho xe của Iris mặc dù đoạn đường đi không quá dài nhưng cẩn thận vẫn hơn. Mãi đến gần 9 giờ cả đám mới rời Dallas đi Austin được. Từ sau Hàn Quốc, cái nhiệt huyết muốn được đi đây đó của tôi càng ngày càng lớn. Và tôi muốn đi đây đó càng nhiều càng tốt, trong lúc tôi còn có thể. Như câu “Carpe Diem,” biết đâu ngày mai sẽ không đến hoặc hàng tá thứ sẽ ập xuống đầu tôi trong tương lai gần và thế là tôi chẳng bao giờ đi đâu được.

Để ngăn cản việc bản thân cứ liên tục dời kế hoạch đi khám phá thế giới, lúc Rio còn ở Việt Nam, tôi khởi xướng việc mang “3594 miles” trở lại bằng một chuyến đi nho nhỏ. “3594 miles” là một blog mà Rio, Iris, và tôi chung tay làm — chỉ là một trang ghi lại hành trình lớn lên, trưởng thành, khám phá nước Mỹ (và hy vọng sau này sẽ còn là nhiều nơi khác nữa), đại khái là thế. Có lẽ viết cho người thì ít mà cho chúng tôi thì nhiều. Cái tên “3594 miles” đến từ một lần chúng tôi định đi sang phía Tây, lên đến Niagara Fall nằm ở giữa New York và Canada nhưng đến gần thời điểm xuất phát thì tôi lại viêm màng túi, thế là vẫn chưa đi được. Chúng tôi vẫn giữ cái tên này cho blog, như một khởi đầu đã định sẵn và một ngày nào đó, cả ba đứa chúng tôi sẽ đứng ở thác nước này, nhảy nhót sung sướng vì giấc mơ đã thành sự thật.

Sau nhiều lần bàn bạc, kế hoạch đi San Antonio chuyển thành đi Austin, mặc dù tôi xuống Austin được vài lần trước đó. Tôi chắc chắn là thích trở lại những nơi tôi từng đến, cảm giác như trở về một nơi quen thuộc. Nhưng cùng lúc, tôi thích đi đâu đó lạ để khám phá thêm đất nước Mỹ xinh

đẹp này. Đối với tôi, Austin có lẽ là thành phố đẹp nhất và đáng yêu nhất trong tiểu bang Texas. Với một downtown² mang đầy vẻ cổ kính, những quán café nhỏ trên đường, những nhà hàng đậm chất Texas và những quán bar rất nước Mỹ kiểu thập niên 90. Austin còn nổi tiếng là một thành phố của âm nhạc, đặc biệt Indie Rock—thể loại tôi rất thích. Năm 2012, ảnh của tôi được triển lãm ở Austin, thế là tôi lại được dịp đến đây. Dạo quanh Sixth Street³ lừng danh, có những nghệ sĩ đường phố biểu diễn rất đáng yêu. Họ cứ tập trung chơi nhạc, mặc cho có người dừng lại lắng nghe hay không. Có nhiều lễ hội và chương trình âm nhạc ở Austin nhưng tôi vẫn chưa có dịp được tham gia cái nào. Có lẽ phải xúc tiến nhanh thôi trước khi tôi đến chán ngán Texas và chuyển đi đâu mất dép.

Và à thì Iris không lái xe ban đêm tốt, nhân dịp Rio lại mất kính một cách chán ngắt, tôi đảm nhiệm việc lái xe từ Dallas đến Austin. Mười giờ đêm, chúng tôi ghé tạm Waco (cách Dallas tầm một giờ ruồi về phía nam) để nghỉ ngơi một tí cho xe tiện thể xả hơi. Nghĩ cũng có chút buồn cười. Ngày xưa lái xe đi San Francisco, chị tôi lái từ Dallas đến El Paso tận tám tiếng mới dừng lại nghỉ. Đây thì mới có tầm một tiếng đã giải lao như là đi đâu xa lắm rồi. Nhưng cảm giác đi giữa đêm, đoạn đường cao tốc vắng tanh, hai bên là cây cối và bóng đêm chạy dài vẫn như thế. Tôi yêu lắm những lúc được ở trên những con đường dài không có kết thúc. Cứ đập ga và chạy theo tuyến đường I-35S, không quan tâm đến lúc nào sẽ dừng lại. Những khoảnh khắc như thế, tâm trạng cảm thấy rất tĩnh và bình yên.

Xe Iris chỉ chơi được đĩa CD, thế là nó và tôi làm hẳn vài đĩa sẵn cho đoạn đường nhưng cuối cùng chỉ mỗi hai trong một ti CD ấy chạy được nhạc. Có một điều tôi phải viết lại là những bài hát đi cùng chúng tôi suốt mấy tiếng đồng hồ—một thứ đóng vai trò khá quan trọng nếu bạn đang lái xe du ngoạn vì những bài hát ấy sẽ góp phần tạo nên cái không khí và “lửa” trong xe. Tên của Iris cũng từ trong bài *Iris* của Goo Goo Dolls—bài tú yêu thích của cả ba chúng tôi. Trớ trêu thay, suốt cả cái đĩa, đến ngay bài này thì lại bị xước, nghe như DJ đang mix nhạc giật giật, mặc dù trình độ của DJ này không ngang ngửa Avicii là mấy. Nhưng may thay, đoạn cuối bài thì mọi thứ lại bình thường. Thế là nếu bạn tình còn đang lái xe trên I-35S vào ngay lúc đấy, có lẽ bạn sẽ hoảng hốt nhìn ngang xe chúng tôi—vì ba đứa con gái đang hét lấy hét để đoạn điệp khúc với ba tông giọng không đồng điệu cũng không giống tí gì với bài nhạc gốc.

“And I don’t want the world to see me

*'Cause I don't think that they'd understand
When everything's made to be broken
I just want you to know who I am."*

Lần đầu tiên cả ba chúng tôi đi khám phá thế giới cùng nhau, và cái cảm giác ấy có lẽ tuyệt vời đến mức giấy bút và hình ảnh cũng khó có thể lưu lại được. Chúng tôi cười với nhau và chia sẻ với nhau nhiều thứ. Sáu tháng không gặp Rio, mặc dù chúng tôi vẫn skype hàng tháng, nhưng có nhiều điều dường như chưa thể cập nhật kịp. Đoạn đường có lúc tối, có lúc sáng, tôi và Rio trong ghế trước của xe, nói về nhiều thứ cả hai chỉ có thể chia sẻ cho nhau. Iris thì đã lăn ra làm một giấc ở ghế sau mất tiêu. *Tôi yêu bạn tôi như thế đấy.*

Đến downtown Austin, sau vài phút hứng khởi nhìn thấy sự nhộn nhịp của Sixth Street và các phố lộn cận giữa đêm thứ sáu, chúng tôi hối hả tìm chỗ đậu xe và sẵn sàng ăn nhậu hết mình mừng một quả road trip đầu tiên với nhau. Giữa các thể loại cảm xúc phấn khởi, thích thú, tò mò, abc xyz thì “bỗng dưng” chúng tôi để quên bằng chìa khóa xe trong... cốp xe. Thế là lại chờ người đến cứu trợ, mãi đến gần một giờ rưỡi giờ sáng mới mở được xe. Theo luật ở Mỹ, sau hai giờ sáng sẽ không có bar nào được phép bán bia rượu. Kiểm tra lại hết các bar và nhà hàng ở Austin, cái nào cái nấy đều đã đóng cửa. Chán hẳn, chúng tôi đành về nhà Thịnh—người bạn sẽ cho chúng tôi trú tạm vài hôm, ở San Marcos—đi tầm 40 phút từ Austin. Đêm ấy tôi chỉ nhớ, chạy băng qua một số quán ăn nhỏ trông rất Châu Âu, ấn tượng về San Marcos là một thành phố nhỏ nhưng khá đáng yêu.

Nửa ngày đầu tiên ở Austin kết thúc lúc bốn giờ sáng sau khi cả bốn đứa chúng tôi ngồi ở ngoài ban công nói chuyện linh tinh. Tôi thì khá hưng phấn việc sáng hôm sau được đi Hamilton Pool Preserve xinh đẹp và bơi lội giữa thiên nhiên. Ngồi nhấp nhai chai Corona ưa thích, tôi chợt nhớ Hàn Quốc và những người bạn đến từ khắp bốn phương trời của tôi quá. Như mới hôm qua đây chúng tôi còn ngồi lại với nhau ở Itaewon, tay nắm tay thành hình vòng tròn, nhảy và hát theo điệu bài *We Are Young* của Fun.

*"Tonight
We are young so let's set the world on fire
We can burn brighter than the sun*

*Now I know that I'm not all that you got I guess that I
I just thought maybe we could find new ways to fall apart
But our friends are back so let's raise a cup
'Cause I found someone to carry me home."*

Zi Nguyen

---

1 Emergency kit: Bộ công cụ khẩn cấp dùng cho xe ô-tô.

2 Downtown: Trung tâm thành phố.

3 Sixth Street: Hay còn gọi là Pecan Street, con đường lịch sử nổi tiếng ở Austin. Con đường này không những là trung tâm du lịch của Austin mà còn là điểm tập trung của các party xuyên nhiều khu phố.

3594 Miles on our adventure to Caddo Lake, Texas

Anthony, Iris, and Zi at Hamilton Pool Preserve // Dripping Springs, Texas

Ngày ấy, nơi đó, với người này, ...

09/2013

“Ngày rời Paris, anh đã để quên con tim..” – Nhạc sĩ Đức Huy

Trong 24 giờ, ba người bạn của tôi đều gọi qua Facebook một điều gì đó liên quan đến nơi chốn. Bạn số 1 khẳng định một điều, “Ở đây tao không phát triển được.” Bạn số 2 báo tin đi làm. Bạn số 3 đăng một status bảo nhớ New York.

Lời cảm thán của bạn số 3 làm tôi bật cười khúc khích. Dĩ nhiên phải nhớ chứ, đó là New York, đó là nước Mỹ mà. Hà Nội – Sài Gòn – New York – và có lẽ cả nước Mỹ lẫn Trung Quốc đều có một điểm chung: bạn có thể không thích, có thể ghét, có thể bĩu môi “Thế này mà cứ bảo là thiên đường,” nhưng cuối cùng rồi cũng sẽ có một khoảnh khắc nào đó khiến bạn chợt nhớ và à lên, “À, mùa thu năm ấy, tao có đến chỗ này, đã làm việc này, với người ấy...” Những nơi đó tựa như những con người thực sự có nét riêng, dù ghét dù thương, cuối cùng ta cũng sẽ nhớ, không phải vì sự đặc biệt của họ mà bởi những nguồn cơn cảm xúc tiêu cực lẫn tích cực, căm ghét hoặc mến yêu mà họ luôn gọi lên trong ta.

Theo một cách nào đó, những nơi ta đã qua cũng giống như “những dòng sông nhỏ” – hay diễn dịch ngược lại theo lời nhạc sĩ họ Trịnh – những người tình.

Cũng như những người yêu, ta thương nơi này, mến nơi khác, thần tượng một chốn, quyến luyến một phương, nhưng đôi khi lại chọn gấn bó cuộc đời mình với một góc yên bình, “môn đăng hộ đối”, và dễ phát triển sự nghiệp. Đã có bao nhiêu người chọn cô vợ hiền lành, ít đẹp hơn, ít vệ tinh theo đuổi hơn để xây dựng một gia đình bền vững, nghĩa nặng đến trước tình sâu? Đã có bao nhiêu người dứt áo khỏi nơi phồn hoa đô hội rực rỡ đầy cảm hứng để quay về tìm việc nơi quê nhà, vốn ít cạnh tranh và hiền hiền? Và đã có bao nhiêu du học sinh bỏ lại người thương thanh mai

trúc mã để chọn nơi xứ xa làm “bạn đời”? Ấy là lúc dễ xảy ra ngoại tình tư tưởng, trái tim chia làm đôi. Người bạn đời hiểu ta muốn gì, cần gì, cho ta những cung đường vun vút có thể chạy hơn trăm cây số giò, những cơ hội mà cả đời này ta sẽ tri ân, nhưng lâu lâu ta vẫn nhớ một nụ cười hiền ở quê nhà. Nhớ thì nhớ chứ, cưới nhau về có khi lại đồng sàng dị mộng. Ta theo đuổi những mộng cao xa, ta nói những điều mình đã học được mà nàng cứ cười hiền hiền, gác chân lên ghế hút ốc thì ta cũng rầu. Ta thêm ăn sushi mà nàng quanh năm cứ nấu mãi “canh rau muống” với “cà dầm tương”, thì dẫu “nhớ quê nhà” bao nhiêu đi nữa, lòng ta cũng khỏi sự thèm “ăn phở” với người tình bên kia đại dương. Ai bảo món ở quê luôn ngon hơn món xứ người hẳn là chưa suy xét thấu đáo. Tôi không ăn được cà dầm tương, tiết canh, v.v... nhưng lại rất ghiền *chicken wings*¹ và *Mozzarella cheese stick* (thứ này ở Việt Nam gọi là phô mai que, không biết ngoài via hè bán thế nào nhưng trong KFC bán 28,000 VNĐ hai que bằng hai ngón tay. Mua xong về mở hộp ra mà tôi không kiềm được lòng, phải buột miệng chửi). Có thể tôi là đứa hời hợt, nhưng cũng chẳng ai quy định mình chỉ được yêu một điều nhất định. Nếu tình cảm trai gái đã không biên giới, không màu da, đa tôn giáo; chẳng con có gì ta lại áp đặt tình yêu dành cho một vùng đất.

Mà có muốn áp đặt cũng không được ấy. Cứ nhớ chẳng những năm 20 của thế kỷ trước khi công cuộc Âu hóa tràn vào nước ta, chính những con người đang ở trên mảnh đất ngàn năm văn hiến, đầy túi chữ Nho cũng không tránh khỏi lung lay, phong hội vì thế mà phải thay đổi. Nhìn người xưa lại hiểu chúng ta của hôm nay; trộm phép cải biên lời của nhà phê bình Hoài Thanh ngày nào: Toàn cầu hóa “bây giờ đã đi tới chỗ sâu nhất trong hồn ta. Ta không còn có thể vui cái vui ngày trước, buồn cái buồn ngày trước, yêu, ghét, giận hờn nhất nhất như ngày trước.” Vậy sao nỡ trách những người hôm nay phôi nhiễm văn minh phương Tây ngay trên đất khách?

Có người trách “vọng ngoại.” Chắc cũng vọng thật chứ chả đùa, nhưng hãy nhớ lại cách chúng ta đã tung hô một anh chàng người Úc tuyên bố rằng “Tôi xem Việt Nam là quê nhà thứ hai của mình.” Mình nghèo hơn người ta nhưng mình vẫn có thể có quê nhà thứ hai vậy. Quê nhà thứ hai có trót giàu hơn quê nhà thứ nhất thì cũng chẳng phải lỗi của mình tham phú phụ bần. Nỗi oan khiên ấy có người hiểu, có người không; nhưng đã là tình thì cần gì cả thiên hạ phải chứng.

Thế nên thật may mắn cho những ai có thể mến yêu thương nhớ phát triển ở cùng một nơi; nhưng chuyện này cũng hiếm như những mối tình thanh mai trúc mã không ngoại tình cho đến cuối đời vậy. Hầu như chúng

ta đều phải lựa chọn, và mỗi lựa chọn đều có “*opportunity cost*”² của riêng nó. Khi anh chọn Paris, anh đã bỏ lại Hà Nội; khi em chọn London, em phải gác Sài Gòn sang một bên, tiếc thay ta chỉ có một đời để chọn và rất ít tiền để bay tới bay lui giữa các nơi. Với một số người, chẳng hạn như bạn số 1, lựa chọn của cô ấy rất rõ ràng: cô ấy muốn sống với New York vì cô ấy yêu nơi đó như một chàng trai luôn mang lại cảm hứng và cơ hội (quá tuyệt!). Còn bạn số 2, tôi vẫn luôn tự hỏi liệu cậu ấy có hạnh phúc mãi mãi với nơi mình đã chọn?

Ngày bạn số 3 trở về Việt Nam, tôi có nhận xét, “Trông anh có vẻ khá hơn. Anh đúng là hợp với Việt Nam hơn ở Mỹ.” Ngày bạn số 2 bỏ Sài Gòn về Đà Nẵng, tôi đã giãi bày, “Sao lại làm thế? Mà thích Sài Gòn lắm mà!” Và bạn số 1 luôn nuôi một tình yêu lãng mạn với New York, nhưng cô ấy đang ở Texas, và sắp tới có lẽ cũng chưa thể chung sống lâu dài với tình yêu đời mình. Ở bên này tôi gặp không ít những người Việt định cư. Thời thế đầy đưa người ta phải chọn, và đâu có những cuộc chia ly đầm nước mắt lẫn máu; nhưng rồi cuộc người xưa vẫn là người xưa; ta có thể thương nhớ cả đời như một hoài niệm day dứt nhưng không thể yêu mến cả đời như một hiện tại đang song hành cùng mình, chia sẻ buồn vui.

Thế nên suy cho cùng ta sẽ quay lại với một câu nói sáo mòn nhưng đúng, “Tất cả nằm ở thái độ.” Tôi nghĩ một phần rất lớn trái tim của bạn số 2 đã để lại Sài Gòn, nhưng nếu cậu ấy biết cách cân bằng thì Đà Nẵng cũng là một mối lương duyên đẹp vậy.

Đến tận bây giờ tôi vẫn chưa biết mình muốn gắn bó với nơi nào cụ thể. Chỉ nhớ một buổi sáng thức dậy, bỗng nhiên nhận ra tôi không muốn ở lại Texas này. Tôi yêu Texas lắm chứ, con người thân thiện, đất đai rộng rãi; nhưng có lẽ Texas chỉ nên là một trong số rất nhiều những “con người” mà tôi sẽ gắn bó trong một giai đoạn, cho đến khi tôi tìm được nơi chốn đích thực dành cho mình.

Đó có thể là một hành trình dài, rất dài, phụ thuộc vào tôi thì ít mà vào cơ duyên lại nhiều. Trong lúc ấy không tránh khỏi một nỗi sợ mơ hồ mà như cậu bạn Devin của tôi đã tâm sự; “*There’s something wonderful about always travelling, but terrifying about never relaxing.*”³ Cũng như Ted Mosby, hẹn hò người này người kia thì vui đấy, nhưng cuối cùng vẫn sợ người thực sự dành cho mình sẽ không bao giờ xuất hiện. Liệu trên đời này có một nơi để mình dừng chân; và nhờ có nơi ấy mình biết rằng những nơi khác dù quyến luyến đến thế nào cũng chỉ còn là những “điểm du lịch”? Lúc vui vui lại đem ra “chém gió” với con cháu cho chúng nó biết

mình ngày xưa cũng “ăn chơi” lắm chứ không phải cổ lỗ sĩ, lò ngò láo ngáo như chúng nó thấy bây giờ.

“À, mùa thu năm ấy, tao có đến chỗ này, đã làm việc ấy, với người này...”

Rio Lam

---

1 Chicken wings: cánh gà, thường dùng để gọi món cánh gà chiên

2 Opportunity cost: chi phí cơ hội

3 “There’s something wonderful about always travelling, but terrifying about never relaxing.”: Luôn xê dịch thì thật hay, nhưng không bao giờ được nghỉ ngơi lại đáng sợ.

Rio and Zi, celebrating the 7th year of friendship, on our way to Uncertain, Texas.

Rio and Iris inside Texas Capitol State building in Austin, Texas.

Khi tôi hai một

“Em có còn khao khát những chuyến đi?”

Tôi có lẽ đã dần dà với một cuộc sống với những sự “nhàm chán”, mà theo một cách nghĩ tích cực là sự ổn định. Tôi mở mắt ra, lướt nhìn đồng hồ, ngó qua trái là lịch làm việc cùng với chiếc ba lô đã được chuẩn bị sẵn cho một ngày đi học ở trường, đi làm, làm bài tập, rồi cũng chừng đó công việc, thật là quy củ và khoa học. “Thế mình có còn hăng hái với những chuyến đi?” Tôi trả lời bản thân rồi thu dọn chút đồ đạc, làm cho xong nốt những việc cần làm, quần quanh trong cái vòng lặp đó, đã đến lúc tôi cần tìm về lại chính mình. Thứ sáu tôi khởi hành cùng Zi và Rio, chuyến đi với đủ cung bậc cảm xúc, tôi chỉ muốn trên xe như thế, đi mãi thôi, đi để ngắm nhìn cho thoả vùng đất Texas cần cỗi này, đi để ngắm cho hết từng góc ngách của Austin, muốn đi đến một bãi biển nào đó. Biết là xấu hơn biển Đà Nẵng, nhưng chỉ cần được hít mùi mặn mặn đó thôi cũng vui trong người rồi.

Từ nhỏ tôi vốn không phải là con người của những chuyến đi. Ba mẹ tôi không cho phép và cũng ít khi tạo điều kiện cho tôi được đi đây đi đó. Cách biển có 18 phút lái xe nhưng chắc tôi chỉ được đến biển trên dưới mười lần. Có ngoi không ai trông coi, mỗi lúc đi ba mẹ tôi lại lo lắng về doanh thu từng ngày, tôi ít có kí ức nào về việc cả gia đình tôi cùng đi chơi xa cùng nhau. Chuyến roadtrip đầu đời có lẽ là với ba tôi. Hai cha con dạo quanh quận Nhất Sài Gòn một ngày. Sau khi cuộc phỏng vấn Visa đi du học thành công mỹ mãn, tôi đi tàu cánh ngầm đến Vũng Tàu, xách xe máy chạy dọc bờ biển; cảm giác đó biển Đà Nẵng chưa bao giờ đem lại cho tôi cả. Bên kia là vực đá, bên cạnh là biển, rất gần và rất thực. Không gian mở rộng ra trước mắt, biển không xanh, nhưng sóng vẫn êm đềm vỗ vào vách đá liên tục.

Cha con chúng tôi đi xe đò đến Nha Trang. Trên cả chuyến đi tôi ít khi ngủ được. Nhìn những rặng núi phía Tây, lâu lâu đi ngang qua vài chỗ có biển xa xa bờ đông, Việt Nam đẹp đến thế đấy. Biển Nha Trang cứ như một người tình lãng mạn. Tôi ăn kem ở một nhà hàng Pháp, bên cạnh là tiếng

sóng biển quện với mưa phùn lác đác. Sáng hôm sau tôi đi cáp treo đến Vinpearl. Thật may mắn khi có một người bạn đồng hành, vì sáng hôm đó trời mưa, cũng chẳng khách du lịch nào đến Nha Trang khoảng tầm tháng Mười cả.

Hôm rồi tôi chợt nghĩ liệu một ngày nào đó, tôi sẽ lại được đi với những cảm xúc nguyên sơ như lần đầu tiên tôi đi với ba thế không. Dĩ nhiên là không thể. Tôi đang ở Mỹ, và tôi đang đi roadtrip với hai người bạn tuyệt vời nhất quả đất. Chúng tôi không đi xe đồ mạt tạt lái xe đi. Chiếc xe cũ kĩ nhưng được tân trang cẩn thận nên cũng không làm tôi lo lắng mấy. Tôi tự hứa với bản thân sẽ không phí hoài tuổi trẻ của tôi ở vùng đất này. Nước Mỹ mãi trẻ như vậy, chỉ có tội tôi là đang bắt đầu phải đấu tranh với thời gian để sống sao cho hết những năm tháng trẻ quý giá của mình.

Nhớ hôm đầu tôi đặt chân đến downtown Austin, anh bạn đeo guitar đứng ra giữa đường bảo để chặn xe cho tôi đi bộ qua. Downtown Dallas có vẻ đẹp riêng, nhưng tinh thần giống như Austin tôi chưa bao giờ thấy.

Tôi ngân nga *Shadow Days* của John Mayer

*“But you find yourself alone
Just like you found yourself before
Like I found myself in pieces
On the hotel floor
hard time helps me see.”*

Liệu trên mỗi con đường tôi lái qua có thực sự cho tôi thấy và tìm ra bản thân của mình không? Đúng là phải đi, phải sống với tuổi trẻ, tôi mới thấy tiểu bang Lone Star¹ tôi đang ở thực ra không chán lắm. Những anh cao bồi với mấy bài country² nghe nhà quê, nhưng lại rất chân thành và thôn dã. Austin ồn ào và nhộn nhịp, nhưng không thiếu tinh thần thân thiện đi vào máu của người dân Texas.

Xung quanh tôi có lẽ có rất nhiều con người vẫn mãi miết đi và khám phá, giống chúng tôi vậy. Tôi tin họ đang đi và khám phá nhiều nơi nữa, chỉ có một điều tôi cảm nhận được sự khác biệt là chúng tôi gắn bó với nhau bởi một đam mê nhất định. Chúng tôi đi và tì mĩ lưu lại từng khoảnh khắc, dù là đơn giản nhất, dễ thương nhất, kì quặc nhất, chỉ để khi chúng tôi nhìn lại những năm hai mươi của mình, chúng tôi sẽ cười cùng nhau, hoặc có thể tôi ra sẽ lôi ra một kỉ niệm nào đó trong những chuyến đi như thế này, để đọc lên trong đám cưới:

“Thế là hôm nay chị đã có chồng rồi, thôi đừng vừa lái xe vừa gào lên, tại sao tao chưa có bồ nữa nhé!”

Thôi xin cho tuổi trẻ được trôi đi trong những bộn bề lo toan của những sinh viên du học, trong tinh thần mãi trẻ của nước Mỹ, trong đam mê chinh phục của những chuyến road trip như thế này.

Iris Le

---

1 Lone Star (Đây đủ là The Lone Star State): Biệt danh của tiểu bang Texas vì trên lá cờ của bang này có duy nhất một ngôi sao nằm chính giữa

2 Country: Thể loại nhạc đồng quê.

Có lẽ Beatles nói đúng

Tôi không phải fan cứng của Beatles, và thằng hoặc tôi thấy mình đang cãi nhau ầm ĩ với John Lennon, “Không, ông thiệt là sai khi rêu rao, ‘Tất cả những gì bạn cần là tình yêu.’ Chuyện đó thiệt là mắc cười và vô lý và sai lầm.” John Lennon cứ lặng yên không nói gì cả. Tôi thì giữ trong người nỗi ầm ứ vì sao một bài hát như thế mà ai cũng tin lấy tin để?

Nhưng có thật John Lennon đã nói quá lên một chút?

Ở Mỹ gần bốn năm, tôi đã chứng kiến nhiều mối tình như trong phim: yêu nhau sét đánh, yêu nhau dài lâu, yêu xa, yêu chia tay rồi quay lại, chị làm ở Google and làm ở Facebook, chị học MIT anh học Harvard, chị chơi đàn anh vẽ tranh. Lần nào nghe kể xong tôi cũng cảm thán “Trời ơi, sao đẹp quá vậy? Sao lãng mạn quá vậy? Sao giỏi quá vậy?” Nhưng rồi những chuyện tình ấy trôi tuột khỏi tâm trí trong vài ngày; thằng hoặc chị được đem ra minh họa “Tao biết có anh đó với chị đó yêu xa mà cưới nhau ấy, mày yên tâm không chết đâu mà sợ.”

Chỉ có hai chuyện tình tôi sắp kể dưới đây là không bao giờ tôi quên. Mỗi lần gặp thằng bạn nào cảm thán sao số nó gặp toàn con gái không ra gì, tôi lại thầm nhớ đến hai người phụ nữ trong câu chuyện này và tự nhủ “Do mày ăn ở sao thôi, chứ con gái tốt đâu có thiếu.”

I. CHUYỆN NGƯỜI CON GÁI

N. là một du học sinh giống như tôi. Nhà chị ấy nghèo. Không phải nghèo kiểu vách lá mái tôn, nhưng so với mặt bằng du học sinh thì nhà chị ấy thuộc diện hộ nghèo. Để trang trải chi phí du học, bố mẹ N. phải vay mượn khắp nơi, bản thân chị cũng vun vén đủ bề. N. là hình mẫu điển hình để mọi người đưa ra lời khuyên, “Thôi kiếm ai đó ở lại đi.” Một số

người thậm chí còn sốt sắng giới thiệu “ai đó” cho N. “Ai đó” ở đây sẽ là một người đàn ông độc thân có thể xanh hoặc quốc tịch Mỹ, đang có ý yên bề gia thất.

Tôi không thể đếm hết bao nhiêu lần một bác người lớn nào đó hỏi tôi, “Sao rồi con? Chắc cũng kiếm ai cưới rồi ở lại ha?” Lúc ban đầu chưa quen với câu hỏi ấy, tôi rất khó chịu. Riết rồi sau này tôi đành tự nhủ dù sao mọi người cũng chỉ mong điều tốt cho mình. Học xong thì có một tấm chồng, có một công việc ở đây, mọi thứ ổn định và suôn sẻ. Rất nhiều du học sinh đã làm như vậy, một số vì tình yêu thực sự, một số vì hoàn cảnh, có người dứt gánh nửa chừng mà cũng có người hạnh phúc về sau. Không có câu trả lời đúng cho tất cả mọi người. Với vài người, thậm chí nhiều người, tất cả những gì họ cần không phải là tình yêu lãng mạn của thời son trẻ. Họ cần sự ổn định, một mái nhà vững chãi, một tương lai được đảm bảo và những đứa con được nuôi dạy tử tế đàng hoàng, một tuổi già yên ấm cho bố mẹ họ. Những điều ấy có lẽ cũng đẹp không kém gì một tình yêu lãng mạn vậy.

Tuy vậy, khi biết rằng người yêu của N. là một cậu du học sinh, có rất nhiều người không hài lòng và ra chiều phản đối. Những lời “buộc tội” bắt đầu được bóng gió gởi đến, “Không biết thương ba mẹ”, “Nhà nghèo mà không biết nghĩ.” (câu này “dịch” lại theo kiểu của tôi sẽ là “Nghèo mà còn đòi yêu chân thành.”)

Có những lúc buồn quá sức buồn, N. quay sang nói với tôi, “Em, nghe nè đúng là cái tội thiệt đó em.” Tôi im lặng không biết nói gì, vì đôi khi chúng kiến những mảnh đời quá khổ, tôi cũng không thể ngăn bản thân tự nghĩ nghèo là một cái tội. Có những khi tôi thấy chị khóc hàng giờ liền, có những khi chị không còn buồn người khác nữa, mà giận chính mình, giận bản thân đã ích kỷ, đã chọn một tình yêu thật lòng thay vì báo hiếu với cha mẹ. Cảm xúc ấy tôi đã từng trải qua khi chọn học ngành mình thích nhưng rất khó kiếm việc làm ở đây. Nỗi uất ức không thể nguôi khi bản thân làm điều không hề sai nhưng vẫn luôn là người có lỗi.

Thình thoảng tôi hỏi N., “Rồi bây giờ chị tính sao?” Lần nào N. cũng trả lời “Thôi thì cứ để vậy chứ biết sao.” Đạo ấy N. tránh mặt không qua thăm ông bà mặc dù nơi chúng tôi trọ và nhà ông bà của N. chỉ cách nhau khoảng một block. “Thương ông bà lắm, mà qua lại nghe chuyện cưới xin, chị chả biết làm sao,” N. nói, vẻ buồn buồn. Cũng là tình yêu mà sao tình yêu của N. lại bị phán xét? Vì nhà chị nghèo thôi sao?

Nhưng chị cứ yêu. Chị không phải là một cô gái nhan sắc, nhưng tôi dám chắc cậu bạn tôi – người yêu của N. – đã rất may mắn khi có được người như thế. Ngày xưa N. phải bỏ dứt con đường âm nhạc đã theo từ lúc nhỏ, bỏ luôn cả ngành học mình yêu thích để chuyển sang học Y tá. Sau này tôi hỏi chị có tiếc không, chị bảo rằng không, số mình nó đã thế thì mình phải theo thôi. “Chị nghĩ quan trọng là mình đã chọn nghề gì thì phải hết lòng với nó. Chị thấy nghề Y tá cần tính thương người, với cả quan tâm người ta, nên chị đang học mấy cái này.” Và chị làm như thế thật. Ngày nào tôi cũng thấy chị ở nhà quanh quần nấu ăn, dọn dẹp, chăm sóc cả đám chúng tôi. Những lần tôi ốm đau, N. lại pha trà gừng, mua thuốc cảm, nấu cháo. Những người bạn đến chơi nhà chúng tôi đều quý chị; có lẽ ai cũng cảm nhận được nơi chị sự quan tâm chân thành. Điều ấy, tôi cho là học được. Tôi đã gặp nhiều bạn chọn học ngành Y tá ở Mỹ vì lí do kinh tế, nhưng chân thành mà nói, tôi chưa gặp ai nghĩ được như vậy. Có thể vì tôi chưa đủ thân để họ chia sẻ những nghĩ suy bên trong. Nhưng chính N. là người đã thay đổi cái nhìn của tôi về chuyện chọn nghề nghiệp trong cuộc sống này. Chúng ta không nhất thiết phải theo đuổi đam mê, sống cho bản thân. Mỗi người có những ưu tiên khác nhau, miễn sao ta hết lòng với điều mình chọn và làm một nghề với đầy đủ lương tâm của nghề đó.

Lâu lắm rồi tôi không còn nói chuyện nhiều với N. Chúng tôi sống chung không hợp nên tôi dọn ra. Nhưng mỗi lần nghĩ về quãng thời gian ở chung, được chị chăm sóc, nấu ăn, tâm sự; tôi vẫn thấy hình ảnh của chị trong tôi chưa bao giờ thay đổi: một cô gái sinh vào cung Song Ngư, mắn cảm, nữ tính, với sự mát tay của một người chị và người mẹ. Cô Song Ngư đó – cũng như hầu hết cô Song Ngư mà tôi từng gặp – lại có một sự mạnh mẽ ẩn sâu bên trong, sự mạnh mẽ của tính nữ. Đối với tôi, đó chính là điều không ai có thể khuất phục.

II. CHUYỆN NGƯỜI PHỤ NỮ

Tôi gặp cô trong thời gian ở bang Washington. Cô gần 40 tuổi, được chồng thương, cuộc sống sung túc đầy đủ, năm đứa con ngoan, hai đứa út xinh như thiên thần (hai bé út đến giờ tôi vẫn nhớ, bé chị tên Isabelle, xinh giống mẹ; bé trai tên Benjamin, đẹp trai y như ba nó). Nhìn cô có thể thấy tất cả những gì mà một phụ nữ trung niên mong muốn: gia đình êm ấm, hạnh phúc. Ta có thể tưởng như chưa từng có nỗi đau lớn nào chạm đến người phụ nữ này. Tôi chỉ thắc mắc, sao hai bé út con cô lại cách xa tuổi ba anh chị nó đến thế. “Chắc cô chú chỉ định ba con, nhưng yêu nhau quá

nên vẽ kế hoạch. Thôi đông con luôn cho vui cửa vui nhà.” Tự nhủ như thế nhưng vẫn thắc mắc. Ba người con đầu nhìn không giống cô chút nào.

Rồi một lần đang ngồi ăn trái cây, cô kể chúng tôi nghe “Hồi xưa đi vượt biên, cô bị người ta cưỡng hiếp.” Ba đứa con gái quay sang nhìn nhau ái ngại, không biết phản ứng thế nào, nhưng cô vẫn bình thản kể tiếp.

Vì mặc cảm bị cưỡng hiếp ấy mà đến lúc qua được Mỹ, dẫu có nhiều người theo đuổi nhưng cô vẫn không dám nhận lời ai. Cuối cùng người con gái nhan sắc đã gạt đầu một anh góa vợ, với suy nghĩ thôi thì rở rã gặp lại, người ta sẽ không coi thường mình. Ai ngờ đầu cô gặp phải người chồng nát rượu. Nát đến nỗi có hôm chở cô đi trên xa lộ, ông ta say quá lái luôn vào đường ngược chiều. Lần ấy cô đang mang thai.

“Vậy cô gặp chú khi nào?” tôi tự hỏi.

Một lần nọ chồng đưa cô đi sửa xe thì gặp chú là nhân viên ở đó. Chú kể lại “Ngay từ cái nhìn đầu tiên, chú đã yêu cô rồi. Mà chú thấy cô có chồng rồi nên định gạt chuyện đó sang một bên. Nhưng rồi chú biết cô khổ lắm. Nhìn người mình thương bị đối xử như vậy, chú không chịu được.”

Một thời gian sau cô li dị chồng (tôi nhớ mang máng là sau lần lái xe vào đường ngược chiều). Cô định sống như vậy cả đời, lòng đã nguội lạnh với người ngoài, đã không còn tin mình có thể hạnh phúc. Tuy vậy, chú nhất quyết không bỏ cuộc. Tôi không nhớ chi tiết chú đã kiên trì thuyết phục cô như thế nào. Dĩ nhiên có hàng trăm nghi ngờ, sợ hãi nơi cô; có những lần đứng chờ ngoài cổng hàng tiếng đồng hồ của chú.

Nhưng chuyện ấy có gì mà quan trọng. Tôi chỉ muốn tả cho bạn thấy những gì người phụ nữ này đã trải qua, để rồi đến khi tôi biết cô, tất cả những gì tôi thấy chỉ là một gia đình êm ấm hạnh phúc, một người vợ được chồng thương yêu hết mực, một khuôn mặt phụ nữ trung niên dường như chưa trải qua sóng gió nào. Người phụ nữ năm xưa, nhan sắc đã ít nhiều phai đi, một nách ba đứa con từ cuộc hôn nhân cũ, rất cuộc đã tìm thấy hạnh phúc thật sự nơi một người đàn ông đẹp trai, nhiều người theo đuổi, ăn chơi hào hoa.

Kết.

“In the end, we’re all just stories.” – (Doctor Who)

Rio Lam

Happiness only real when shared

“**H**ữu duyên thiên lý năng tương ngộ”. Tôi cho việc bất kì một ai tôi có cơ may gặp trong cuộc đời đều là nhờ một chút duyên. Cũng như việc tại sao cả ba chúng tôi lại gặp nhau ở tiểu bang Texas, tại sao tôi lại gặp Zi vào đêm se lạnh Dallas, gặp Rio vào một ngày hè oi bức ở Arlington. Và vì sao chỉ 3 đứa chúng tôi mới tạo thành những người bạn đồng hành của nhau trong suốt hành trình từ Đông sang Tây nước Mỹ suốt hơn 21 ngày.

Những ngày còn mười ba mười bốn, bố mẹ cứ nhắc nhở “Chọn bạn mà chơi”, thế rồi một ngày tuổi hai mốt đầu ngũ, tôi nhận ra khi con người có những điểm tương ứng, cứ như electron tích điện âm gặp tích điện dương, cứ tự động hút vào nhau, rồi những thái cực âm dương đó tạo thành sự hòa hợp bền chặt, những nguyên tử hợp thành một tổ hợp A hoặc B, mà những người làm trong ngành marketing hay gọi là phân khúc ấy. Họ có khuynh hướng sẽ đọc một số đầu sách giống nhau, nghe cùng thể loại nhạc, thích lái hiệu xe đó, hoặc ngủ theo một vài kiểu giờ mà người ta cho là không bình thường.

Cùng một đam mê đi và khám phá, nhưng cả ba là một thế giới hoàn toàn khác với đủ kiểu màu vẽ và hình hài riêng biệt. Tôi và Zi hay cùng nghe nhạc Avenged Sevenfold hay Big Bang lúc Rio đang ngủ, hoặc tôi và Rio sẽ ngâm thơ và Zi sẽ đưa chúng tôi bộ mặt quen thuộc “anh-không-quan-tâm”. Hoặc giả như lúc hai chị đang bàn về chuyện hai anh rể, tôi sẽ lại ngồi đọc sách một góc. Có những thái cực chung và riêng, chúng tôi không là bản sao của nhau, những cũng không phải xa lạ mà có thể vô tình trở thành bạn đồng hành trong suốt ba tuần từ bờ Tây sang bờ Đông.

Năm 2011, tôi gặp Zi sau một nhầm lẫn thú vị, Zi định ninh tôi là con bé chuyên hóa khóa dưới (là người bạn cùng tên, cùng phòng thi đã giúp tôi đạt 9,5 môn hóa tốt nghiệp năm nào). Tôi còn nhớ những ngày đầu Zi mới biết lái xe, khuôn mặt căng thẳng khi lần đầu tiên đạp ga ra đường cao tốc, rồi những lần chúng tôi đi lạc, “Dallas là nhà, nước Mỹ là nhà, đừng

khóc”, nhớ những lần chúng tôi nhắm mắt đạp ga thật nhanh qua khu nghĩa trang ở Greenville trên đường đi mua trà sữa. Vậy mà hai năm sau, chúng tôi đã lái từ những highway địa phương đến highway liên bang, đã cùng nhau chạy từ điểm cực Đông đến exit cuối cùng ở bờ Tây của con đường I-40, chạy dọc theo con đường lịch sử Route 66.

Tôi biết Rio từ năm 2009, không gì hơn là một cây bút xuất sắc từ Hoa Học Trò, đội tuyển quốc gia Văn, và cùng trong ban tổ chức triển lãm “9x Connect.” Tôi gặp lại Rio vào một ngày hè rất điển hình ở Texas, nóng và khô. Những ngày đầu Rio tập lái xe, chị nhắn tin cho tôi và Zi bảo sẽ không lái xe đi Dallas vì chưa quen đường, “tay lái yếu”, “xe cộ.” Để rồi hai năm sau, tôi nghĩ mãi không thể hiểu chị ấy đã lấy bao nhiêu can đảm để đêm hôm đó, trong một cơn sốt cao, lái xe hơn một giờ đồng hồ đến nhà tôi, mặt mày phờ phạc. Ít nhất Rio đã dạy cho tôi một bài học đơn giản, “Bị ốm hay cô đơn, mày vẫn còn có chiếc xe, lết xác mà đi tiếp.”

Cuộc đời mỗi con người sẽ như con tàu ngoài đại dương bao la vậy. Giống như Pi lênh đènh ngoài biển cả cùng chú hổ Richard Parker, một cuộc thám hiểm nào cũng cần một người bạn đồng hành. Đôi khi vào những lúc chông chênh nhất, những khoảnh khắc nhất định, sóng dữ và đại dương sẽ thay đổi bạn, sẵn chắc hơn, mạnh mẽ hơn, hoặc ngược lại. Và người bạn đồng hành sẽ chứng kiến cả quá trình lột xác ấy, và rất có thể tình bạn chân thành ấy sẽ kéo dài theo bạn suốt cả phần còn lại của hành trình thám hiểm ngoài đại dương. Pi đã hét lên và gọi Parker tỉnh dậy để ngắm bầu trời sao trên Thái Bình Dương, cứ như Rio hôm nào gọi tôi dậy, trèo lên sunroof mà ngắm một bầu trời đầy sao gần Arizona. *“Happiness only real when shared.”*

Iris Le

---

* Tiêu đề là một câu trong nhật ký của Christopher McCandless (hay còn gọi là Alex Supertramp), nhân vật của bộ phim *“Into the Wild.”*

*We made it through the heavy snowstorm on Rocky Mountains,
safe and sound in Colorado bound.*

Màu xanh của Van Gogh

Một giờ sáng hôm ấy trên đường lái về nhà ngang qua New Mexico, tôi nhìn thấy sao băng. Hai mươi hai tuổi, lần đầu tiên tôi được giật mình trước khoảnh khắc chớp nhoáng ấy. Tôi vội la toáng lên mặc kệ anh Bình đang ngủ ở băng ghế sau, “Sao băng kìa Iris! Sao băng á! Thấy không?”

Con bé trả lời “Mắt em có thấy gì đâu.”

Mắt của Iris gần như không nhìn thấy được vào ban đêm. Mỗi lần vào rạp phim phải có người cầm tay nó dắt vào hàng ghế. Bằng lái của con bé bị giới hạn: không được lái ban đêm, không được lái quá 45 dặm/ giờ, không được lái lên xa lộ. (Vâng, một cô bé với bằng lái như thế đã đi vòng quanh nước Mỹ trong chiếc xe hơi với hai người bạn thân.)

Tôi thích nhiều điểm ở Iris; một trong số đó là con bé không bao giờ nhạy cảm với khiếm khuyết thị lực của nó. Hàng trăm lần Zi hoặc tôi đã buột miệng nói những câu mà một người khác hẳn đã giận hoặc nghi chơi hăm với chúng tôi. Vô tình thì như câu khoe sao băng lúc nãy, mà đôi lúc chủ ý chọc ghẹo thì lại là “Mắt lé lé lác lác như mắt mày...” Iris chưa bao giờ giận.

Đôi khi tôi tự hỏi phải chăng con bé chỉ không thể hiện ra. Nhưng với riêng tôi, chính việc tôi có thể thản nhiên chọc ghẹo Iris, vô tư hỏi nó “Có thấy đường không?” mà không e sợ đã làm nó chạnh lòng, đã khiến tôi không bao giờ xem đôi mắt của con bé như một khuyết tật. Con bé không thấy đường buổi tối, cũng giống như tôi mất ngủ ban đêm, cũng giống như Zi sợ tiếng sấm chớp; giống như cả ba đứa chúng tôi đều mập ú. Tất cả chúng tôi đều mang trong mình một điểm yếu nào đó, và nếu như tôi có chê Iris “Mắt với mũi để ở đâu hả?” hay gọi Zi là “con Mập” (hoặc ngược lại), tội nó vẫn luôn biết rằng, đối với tôi tội nó là những cô gái tuyệt vời nhất trên đời.

Những ngày đầu biết Iris, thỉnh thoảng tôi vẫn giật mình mỗi khi Zi

chê bai thị lực con bé. “Không sợ nó giận hả con Mập kia?”, tôi nghĩ; nhưng chưa bao giờ tôi thấy Iris giận. Nếp nghĩ và ứng xử của nó đã giúp tôi nhận ra một điều: nếu muốn mọi người quên đi điểm yếu của mình, trước hết chính bản thân hãy đừng xem nó là điểm yếu. Đừng nhạy cảm khi người ta nhắc đến nó. Đừng than vãn kể khổ. Luôn tự làm bằng sức mình, nhưng lúc khó khăn thì không ngại nhận sự giúp đỡ từ một bàn tay chân thành nào đó. Trước khi quyển sách này xuất bản, chỉ những người thân quen mới biết thị lực của Iris thế nào. Con bé vẫn đi làm đều đặn, điểm số cao, tham gia các hoạt động trong trường, được học bổng. Và con bé vẫn đi vòng quanh nước Mỹ bằng xe hơi.

Nhưng dĩ nhiên tôi không khuyến khích ai đối xử với mọi người theo kiểu này. Không phải ai cũng là Iris của chúng tôi. Không phải ai cũng làm được như thế.

Những ngày tháng Ba, tháng Tư, tháng Năm nhạt màu nhưng thông thả ấy, tôi dành phần lớn thời gian ở tạm nhà của Iris, cách nhà tôi gần một tiếng lái xe. Dạo ấy chỉ có ba ngày đến trường, bốn ngày còn lại vất vưởng ở Dallas. Dạo ấy chúng tôi vừa đi chơi Grand Canyon về, tôi không còn đi làm, hai đứa nghèo đến nỗi có bận bốn ngày chỉ ăn hai gói mì và một ít rau broccoli¹, thêm một ít táo xanh còn sót lại từ chuyến đi chơi. Có lần thèm đồ ngọt quá đổi, tôi đã uống thẳng thứ nước béo ngọt trong bình Coffee-Mate² của Iris. Con bé là chuyên gia pha cafe cực ngon.

Dạo ấy tôi hay coi *How I Met Your Mother* (HIMYM). Những ngày mùa xuân ngả sang hạ nhạt màu của 2013 ấy, HIMYM đã cứu rỗi cuộc đời tôi. Tôi lười nhác vui mình trên giường, quần chăn sống cùng với Ted, Marshal, Lily, Robin, và Barney. HIMYM với New York, cuộc sống trong căn apartment³ gạch đỏ, kiến trúc sư, yêu đương, quán rượu thân thuộc, v.v... khiến tôi tạm quên đi chuyện đăng ký Đại học chẳng đâu vào đâu, quên đi nỗi lo canh cánh không biết có được nhận vào Texas A&M. Thế cho nên đầu sau này người ta chê HIMYM nhạt dần, cảm xúc tôi dành cho bộ phim vẫn không thay đổi. Bạn cũng thế thôi, bạn sẽ mãi yêu bộ phim đã lau khô nước mắt cho bạn trong một quãng nào đó của tuổi 20.

Coi phim xong lại đọc sách; *Biên Niên Ký Chim Vượn Dây Cót*, đọc lại *Mùi Hương*, *Suối Nguồn*, và *Bay Qua Tổ Chim Cúc Cu*. Đọc sách xong, vẫn còn đói, hai chị em lại kiếm đủ trò để làm. Chúng tôi lái xe ra hồ White Rock đón bình minh; đêm ấy tôi thức trắng, sáng ra chỉ gặm đúng một trái

táo xanh. Rồi tôi chở con bé đi vào trong khu biệt thự quanh hồ, nghe nói một căn đến cả triệu đô. Nhà nào cũng vườn rộng, cũng lối kiến trúc đặc biệt tráng lệ hoặc tinh tế hiện đại. Vừa ngắm vừa chép miệng, ở nhà không biết còn mì gói hay không. Có những đêm nằm đọc thơ với nhau, mỗi lần Iris đọc sai câu nào tôi lại thở dài câu đó; “Trình độ dân trí thấp thế này thì biết làm sao...” Kiểu gì con bé cũng chửi lại “Bà làm như ai cũng chuyên Văn hả?” Nói thế chứ quý cái đêm thơ ấy lắm. Ngay cả tôi và Zi còn chẳng có dịp nào đọc thơ ca Việt Nam với nhau, hẳn vì Zi sẽ nghĩ, “Nhìn mặt ta có chữ ‘rảnh’ không?” Tôi đã không biết Iris thích thơ đến thế. Sau đêm thơ ấy con bé thôi ghét Nguyễn Bính; tôi được dịp đọc lại ca dao. Hồi xưa ở nhà cũng có thích Nguyễn Bính lắm đâu, đến bận đi Mỹ mới tìm đọc. Sau này cũng vậy, đến lúc yêu người ta, tôi mới thích đọc thơ Xuân Quỳnh, còn tí mẩn chép tay gói đi một bản, dù chữ mình xấu còn người nhận thì không yêu thơ lắm.

Nhớ một lần thềm cánh gà ở Buffalo Wild Wings quá thế, tôi gần như năn nỉ con bé, “Thôi, nhà họ Lê, đi ăn một bữa đi, tao trả tiền.” Hôm ấy thứ ba Buffalo Wild Wings bán giá rẻ, khoảng 30 cents⁴ một cánh. Chúng tôi ăn, đưa mắt theo dõi màn hình TV đang chiếu mấy trận football⁵, lòng chẳng suy nghĩ gì nhiều. Mọi thứ vẫn vui vẻ, vẫn tung tẩy như chúng tôi những ngày ấy.

Tôi luôn có cảm giác mình đã bước vào cuộc sống Iris đúng vào quãng thời gian quan trọng nhất của con bé: thời gian để trưởng thành. Những ngày cấp III, Iris thoáng qua trong mắt tôi như một con bé “tạm ổn”, hăng hái, nhiệt tình nhưng không có gì đáng lưu tâm. Tôi chưa bao giờ nghĩ ba năm sau mình sẽ quan tâm đến quá trình con bé thay đổi đến như thế. Iris – cùng với sự bướng bỉnh và kiên tâm của nó – luôn là một điều thú vị để tôi có thể... nói xấu nó hàng giờ liên không biết chán (xin lỗi em, Iris); thậm chí còn chẳng màng viện đến lí do “Tao chỉ muốn tốt cho nó.” Hàng ti lần tôi nhại lại kiểu mặt “Ý anh là sao? Anh muốn cái gì?” mà nó hay vô tình trưng ra trước mặt nhân viên phục vụ trong nhà hàng. Con bé tuyệt nhiên không có ý coi thường ai, nhưng đôi khi cơ mặt nó khó kiểm soát như thế. Hàng ti ti lần tôi nhái giọng điệu lúng túng pha bướng bỉnh của nó mỗi khi làm mất đồ, “Em không biết. Tự dưng nó mất mà.”

Nhưng có những điều tôi sẽ không bao giờ bắt chước được: cách Iris nhất quán tin vào điều mình làm đầu rằng nó đã chọn cái khó hơn thay vì an phận với những gì dễ dàng, cách con bé lạc quan trước cuộc đời và tin

vào sự công bằng đầu cho cuộc đời này đã vài bận không hề công bằng với nó, cách nó đối đãi với bạn bè – vô tư và chân thành, cách nó không ngừng tiếp thu và học hỏi những điều mới lạ. Tôi luôn tin rằng những người có một chút cực đoan nhưng cởi mở, một chút bảo thủ nhưng tân tiến, mới là những kẻ sẽ thành công. Và đâu đó trong lòng tôi luôn có một sự ghen tị nho nhỏ dành cho những người như thế - những người không bị cuộc đời xô ngã lòng tin và sự chính trực. Ủ, Iris là một cô bé rất chính trực.

Mãi sau này tôi mới kể với Iris “Hôm ấy khi chị vô tình khoe vụn sao băng với em, tự dưng chị nghĩ ‘Iris à, hôm nay em không thể thấy sao băng, nhưng con người như em nhất định sẽ thấy nhiều điều tuyệt vời khác trong đời.’” Con bé nghe xong đang cười “Một bà quá à. Sến súa quá à!”

Bốn tháng sau, chúng tôi lái xe đi vòng quanh nước Mỹ.

Rio Lam

---

1 Broccoli: Bông cải xanh

2 Coffee-Mate: Nhãn hiệu của một loại sữa dùng để pha trà hoặc cà phê, sản xuất bởi Nestlé.

3 Apartment: Căn hộ

4 30 cents: Khoảng 6,000 VND

5 Football: Bóng bầu dục (Trong tiếng Mỹ)

Rio, capturing the amazing landscape of The States of Enchantment (NM)

Rio and Zi, taking a break in New Mexico

That is Uncertain

10/2013

Hồ Caddo, bang Texas

Tôi không biết phải bắt đầu kể về chuyến đi đến hồ Caddo như thế nào, từ những ngày sau khi chúng tôi rời khỏi Austin và thêm đi một chuyến khác đến-chết-đi-được; hay từ lúc một sự mệt mỏi bắt đầu dâng lên từng ngày như nước đọng mùa lũ đe dọa quét sạch hết những niềm vui và để lại chúng tôi úng rữa thối hoắc ra; hoặc ngay từ lúc này, khi chúng tôi đã trở về: tôi ngồi viết những dòng này trước thư viện UTA sau khi đánh vật với bài kiểm tra Luật Truyền thông; Zi có lẽ vừa nộp bài luận về bức *Weaving and Spinning* của Robert M. Pennie, và Iris đăng lên facebook typography của quán cafe dành cho Dreamers, chuyên bán cafe và thuốc ngủ.

Đại khái là chúng tôi đã quay trở về với hiện tại, sau vòn vẹn một ngày quay ngược thời gian về miền Nam xưa cũ những năm 50, lang thang dọc theo những vạt cỏ trên bờ hồ Caddo ngắm những rừng cây bách thủy sinh có lẽ đã ở đó từ hàng trăm hoặc hàng nghìn năm trước, ăn BBQ và uống pinot noir rẻ tiền mua ở Tom Thumb trong cốc nhựa, gặp những con người mà có lẽ chúng tôi không bao giờ có thể nhìn thấy trong cuộc sống thành thị thường ngày. Đó là một thế giới biệt lập và rất khác, đó là nơi bạn sẽ nghe kể về những hồn ma, nhìn thấy những ngôi nhà xưa cũ, và tự hỏi điều gì nằm sau những tàng cây thủy sinh u tối, chỉ có ngọn cây tắm mình dưới ánh mặt trời.

Chúng tôi đã không biết những điều ấy trước khi đến hồ Caddo.

Chúng tôi chỉ là những đứa con gái cần gặp nhau ở một nơi mới lạ, để lại những bộn bề linh kinh của cuộc sống đằng sau.

Bình minh ngày thứ Bảy, tôi nằm ườn trên giường của Zi ăn đào, kiểu đào tiên, vắt chân chữ ngũ giống Tôn Ngộ Không nhưng lại tự thấy mình là Trư Bát Giới, dạo này mập như heo thật. Tối hôm qua tôi và Zi ngủ vòn

vẹn ba tiếng. Bây giờ thì tôi nằm ở đây, buồn ngủ kinh khủng nhưng tâm trạng đang quá sức chộn rộn, chỉ biết nhìn hai đứa bạn đi qua đi lại tất bật chuẩn bị. Zi đòi lái xe. Tôi bảo cô ấy điên à, hang over¹ mà lái xe cái gì. Cô ấy trả lời, “Hang over lái xe mới tỉnh.” Oanh đòi mang sơn móng tay, tối ngồi trong nhà không có wifi hay sóng điện thoại gì thì lôi ra sơn cho nhau. Zi đưa ngón tay giữa vào mặt con bé. Tôi cười như điên.

Sáng dậy sớm chuẩn bị, vậy mà anh Thịnh mãi 8 giờ sáng mới đến. Bốn người chúng tôi cùng với linh kinh quần áo thức ăn nước uống nhồi nhét vào chiếc Camry. Xe chạy lên I-20, rồi cứ thế nhắm thẳng hướng mặt trời mọc, về phía Louisiana. Caddo Lake nằm ngay ở vùng giáp ranh giữa Texas và Louisiana, là rừng bách lớn nhất trên thế giới, đặt theo tên của những người da đỏ Caddo sống ở đây mãi đến tận thế kỷ 19.

Con đường I-20 East chạy qua những đồng cỏ xanh mướt, có những nơi xác xò, có nơi mênh mông hoang vắng. Ánh mặt trời đỏ xuống vàng khô, bò với ngựa thì lâu lâu lại thấy vài con. Tôi còn thấy cả những tòa nhà antebellum² đứng chất nằm giữa đồng ruộng thênh thang đất cát, đặc trưng miền Nam xưa cũ mà không mấy khi gặp ở Dallas. Có một ngôi nhà màu trắng gọi tôi nhớ đến cuốn Tiếng chim hót trong bụi mận gai. Chỉ nhớ vu vơ vậy thôi.

Tôi quay sang nhìn những người bạn của mình. Mọi thứ đẹp như một bức tranh. Cảm giác ngồi trong một chiếc xe với bạn bè, để cho cảnh vật trôi qua trước mắt có lẽ là một trong những điều tuyệt vời nhất. Tôi lại được nghe giọng của Iris khi con bé đang cố gắng gọi chuyện ai đó – mà ở đây là anh bạn đồng hành siêu ít nói của chúng tôi. Tôi lại được nhìn thấy Zi đưa máy ảnh lên chụp, và dù không biết nó chụp gì, tôi vẫn nghĩ đó sẽ là một bức ảnh đẹp. Tôi lại nhìn thấy chính mình đưa mắt ra ngoài cửa sổ, chỉ muốn im lặng cho phong cảnh đọng lại trong mắt. Vừa lúc ấy giọng hát miên man nhưng hào sảng của anh James Blunt vang lên.

*“I’ve been putting out fires all my life
Everybody wants a flame, but they don’t want to get hurt
And today is our turn...”*

Hồ Caddo nằm ở thành phố Uncertain. Chúng tôi dĩ nhiên sẽ đem cái tên Uncertain ra làm chuyện cười. Đó nhứt định phải là một cái tên đáng để cười. Mà không cười cũng khó, bởi lẽ hai ngày trước khi đi, chúng tôi

còn không chắc chắn chuyển đi sẽ diễn ra. Nhưng cuối cùng mọi thứ đều tốt đẹp. Uncertain là một vùng quê hoang vu trải qua những cánh đồng xơ xác và rừng lá kim cao vút, dân cư vón vện 94 người, lác đác những ngôi nhà xập xệ và rỉ sét. Nơi đầu tiên chúng tôi dừng chân ở Uncertain là chợ đồ cũ. Ngay bước chân đầu tiên vào khu chợ, tôi đã cảm thấy không khí của những năm xa xưa ủa ngay vào mặt mình. Những món đồ cũ kỹ: máy đánh chữ, kiếm sắt, đồng hồ quả lắc, băng cassette, băng VHS, ... bán với giá vô cùng rẻ, có lẽ với mục đích vui là chính. Tôi nhìn thấy một chiếc hộp hình trái tim bọc nhũ vàng, ở trong lót nhung tím, phía trên nắp khắc chữ Kathy. Cô Kathy đó hẳn được yêu ghê lắm, sao lại để cái hộp lưu lạc đến tận chỗ này?

Bên cạnh chợ đồ cũ là “The Art Show” – một căn nhà lụp xụp xơ xác, tường tróc vôi vữa, trưng bày vài bức tranh cũ kỹ. So với việc ngày hôm trước tôi và Zi vừa đến Dallas Museum of Art, đây quả là một sự tương phản đáng yêu. Chủ nhân của The Art Show là một bác già 86 tuổi, tóc bạc phơ và nụ cười móm mém. Lúc biết rằng gia đình bác chuyển về đây từ Chicago, tôi cứ gọi là há hốc mồm ra. Tôi sẽ không bao giờ muốn sống ở một nơi yên ả thế này, thậm chí khi tuổi đã xế chiều. “Lúc ấy tao cũng muốn sống ở chỗ nào giống New York. Chiều chiều ra đường nhìn bọn trẻ trâu rồi rửa xả, ‘Đám trẻ chúng mày không nên nết.’ Chửi xong rồi tùm tùm nhớ lại hồi xưa tao cũng quậy ra trò,” tôi nói với Zi như thế và nó hoàn toàn đồng ý. Chúng tôi từ trong máu đã luôn là những kẻ nghiện cuộc sống rực rỡ của thành phố, thế nên chúng tôi vẫn luôn có một chút ngưỡng mộ dành cho những ai dứt bỏ được cuộc sống thị thành.

Tranh trong The Art Show hầu hết là của vợ và con trai bác vẽ. Tự dung tôi nghĩ, vợ vẽ xong rồi chồng sắp xếp trưng bày thế này, dẫu không phải là một triển lãm hoành tráng, thậm chí chỉ là một góc con con ở một xó xinh hoang vu, bà ấy hẳn vẫn là một người may mắn. Lúc mình nói thế, ông bác già lại cười móm mém. Chỉ cười thôi chứ chẳng nói lại gì.

Zi tìm được vài tờ tạp chí nhiếp ảnh xuất bản từ năm 1950. Nó hỏi giá bao nhiêu và bác ấy trả lời hàng miễn phí. Thế là chúng tôi ra sức đào bới thêm vài tờ nữa, phải tự dằn lòng không được lấy nhiều quá. Chúng tôi rời khỏi The Art Show cùng mấy tờ báo trên tay, hai tấm post card giá 1 đồng, và bức ảnh của ông bác trong máy Zi.

Sau này Zi kể lại, “Khi tao đưa ông xem bức ảnh đó, ông nhìn rồi nói, ‘Chậc, nhìn như một ông già.’ Tự dung thấy tội tội... Giống như một người lâu lắm rồi không nhìn thấy chính mình vậy.”

Chúng tôi gặp Kay – chủ nhà trọ ở đó. Bà mang đôi boots cao bồi màu hồng, tóc thắt bím, mặc áo ba lỗ và váy quần. Khuôn mặt hơi chảy xệ nhưng lúc nào nhìn cũng hớn hờ. Kay... nhiều chuyện kinh khủng. Cái thị trấn nhỏ xíu 94 người, ai cũng biết nhau, thế nên bà kể chúng tôi nghe đủ thứ chuyện. Chính bà là người cho chúng tôi biết vì sao Gary – chủ nhà trọ Crip's Camp – lại biến mất. Hóa ra lão Gary ấy sau mười mấy năm li dị vợ thì kiếm được một cô bạn gái. Cả xóm cũng mừng cho lão. Dè đâu sáng trước ngày chúng tôi đến, bạn gái lão bị cảnh sát bắt, Gary chán đời nên khóa cửa văn phòng bỏ đi luôn.

“Ở đây vậy đó,” – Kay nói – “Mọi thứ đều ‘uncertain’³. Có những mùa cả mấy tuần không có một bóng khách, thế là tao khóa cửa đi chơi. Vừa ra khỏi thị trấn thì có điện thoại báo khách ở đâu ủa đến quá trời, vậy là tất tả chạy về.”

“O, thế lát nữa tụi con trả tiền cho bác kiểu gì?” – tôi hỏi.

“Lúc nào mấy con rời đi thì cứ để tiền trong tủ lạnh.”

Bạn đã bao giờ ở một nhà trọ như vậy chưa? “Lúc nào mấy con rời đi thì cứ để tiền trong tủ lạnh.”

Dẫu rằng chúng tôi yêu cuộc sống thành thị rất nhiều và không bao giờ nghĩ đến việc về quê sống, nhưng ở quê có một điều mà thành thị không bao giờ có: không khí không lẫn mùi tiền bạc. Dĩ nhiên người ta vẫn phải ăn phải sống qua ngày; nhưng cứ để tiền trong tủ lạnh, cứ tin rằng mọi người đều trung thực. Dĩ nhiên đôi khi vẫn có những người chẳng ra gì, nhưng họ không vì một vài cá nhân như thế mà mất đi nét hào sảng khi đối đãi với khách tứ xứ thập phương.

“Ở đây an toàn lắm.” – Kay khẳng định, khi báo cho chúng tôi biết là lỡ quên chìa khóa trong phòng cũng không sao vì cửa phòng dễ phá vô cùng. “Hồi lâu lắm mới có một vụ đột nhập. Nhưng mà cảnh sát tới kịp. Hên cho mấy thằng trộm. Để người địa phương bắt được là...”

“Là sao hả bác?”

“Là nằm dưới đáy hồ rồi.” – nói đoạn Kay cười sảng khoái.

Vâng, đừng đụng đến những người miền Nam, đặc biệt là dân Texas.

Chúng tôi lái xe trở lại Jefferson – một trong năm thành phố có tuổi đời già nhất bang Texas, đặt theo tên vị tổng thống thứ ba Thomas Jefferson, và nghe đồn hình như cũng là nơi nhiều ma nhất nước Mỹ. Đoạn đường từ Uncertain trở ra Jefferson lại đi xuyên qua rừng lá kim cao vút. Trong lúc chúng tôi đang thả người ra ghế tận hưởng giai điệu nhạc phim Rush Hour thì vừa hay một đoàn các anh mặc áo da, chạy Harley Davidson phóng ngang qua, lao đi như gió, dừng mãi như hổ.

Jefferson về đêm không biết thế nào, nhưng tầm buổi chiều dễ thương và duyên dáng lạ kỳ. Ở đây mọi thứ được trình bày theo chủ đề Antique, những vật cũ xưa và những chuyện xa xôi. Nhưng Jefferson không hề mang nét giả tạo mà dù có dối lòng thế nào đi nữa bạn cũng sẽ nhìn thấy ở Disney World hoặc một vài điểm du lịch khác. Jefferson thực sự xưa cũ bởi lẽ những ngôi nhà, những món đồ đã được giữ lại, không phải được dựng lên; và những con người ở đó đều yêu sự yên bình khuất nẻo của nơi này.

Chúng tôi bước chân vào một cửa hàng quần áo, nơi mà bạn không thể tìm ra những mốt mới nhất hay những món đồ thời thượng kiểu cách. Bạn sẽ thấy những chiếc áo lỗi mốt phủ kim sa, váy hồng bung phồng, mũ cảm lông chim nhũ vàng viền ren... Và chủ tiệm là một ông bác tóc bạc trắng, cốt cách thanh nhã ngồi khoan thai trên chiếc ghế mây trắng nệm hoa, mỉm cười với chúng tôi. Ông ấy khiến tôi nghĩ biết đâu đây là nơi ẩn cư của một nhà thiết kế thời trang từng một thời lừng danh ở New York.

Hầu hết những cửa hàng ở Jefferson đều bán đồ antique, nhưng mỗi tiệm lại mang một phong cách khác nhau. Chúng tôi được chạm tay vào những chai Coke từ những năm '50, chiếc máy đánh chữ, những bức tranh cũ kỹ, những chiếc hộp gỗ phai màu, cục xà phòng không có mùi gì, những quyển sách ố vàng và rất rất nhiều những món đồ khác đủ để một tâm hồn vintage⁴ phải chết vì say thuốc. Nếu thời gian là vô hạn, chúng tôi có thể cứ dật mãi từ tiệm này sang tiệm khác, và không biết thế kỉ 21 đang xảy ra chuyện gì.

Đó là lúc Iris nói:

“Cảm giác như trở về quá khứ thiệt á.”

“Có khi nào lúc rời khỏi đây, quay lại Dallas thì thấy đã ba năm trôi qua rồi không?” – tôi đùa đã đùa như thế.

Rio Lam

---

1 Hang over: cơn đau đầu, mệt mỏi sau khi say

2 Antebellum: kiểu nhà theo lối kiến trúc tân cổ điển và mang âm hưởng Hy Lạp cổ, đặc trưng của miền Nam nước Mỹ, phổ biến trong giai đoạn lập quốc đến Nội chiến.

3 Uncertain: Không rõ ràng

4 Vintage: Cổ điển

3594 Miles exploring Caddo Lake State Park // Uncertain, Texas

Truth and more truth

Chủ nhật, ngày 6 tháng 10, 4 (hoặc 5h) sáng,
Phòng trọ số 8 của cô Kay, thị trấn Uncertain

Tôi lơ mơ mở mắt và nhìn lên trần nhà. “À, thế ra mình đang ngủ trên giường”. Tôi đang đắp chiếc chăn mình mang theo và ...bên cạnh là một ai đó.. Tôi bất giác lại tự vấn không biết sao tối qua mình rõ ràng ngủ trong phòng tắm thế mà bây giờ lại “chăn ấm nệm êm” được. “Chắc hai bà chị quý hóa đây,” hay là... Ôi tôi không biết đâu mà. Dĩ nhiên tôi nhanh chóng phát hiện ra “gấu bông” ấm ấm bên cạnh mình là Zi – chuyên gia nằm giữa tôi và Rio. Tôi quay sang và ôm Zi rồi ngủ thiếp đi. Trong cơn mơ tôi có nghe loáng thoáng tiếng gì reng reng, nhưng với tinh thần mackeno, tôi để yên cho nó được kêu...rồi ngủ tiếp.

Sáng tinh dậy, tôi đã thấy anh Thịnh chuẩn bị pha café. Và dĩ nhiên sau đó tôi không cần phải hỏi nhiều đã được Zi và Rio tường thuật câu chuyện đêm qua khi tôi quyết định ngủ trong phòng tắm.

“Mày nhảy lên bệ rửa làm trò gì vậy con kia??”

“Rồi mày còn lăn ra giữa giường làm tao với con Zi phải ra sức đẩy mày vô trong tường, tao sợ mày lăn xuống đất”

Tôi bật cười rôm rả, tỉnh cả người. Có lẽ đây là hai người duy nhất trên thế giới mà tôi mong muốn được uống “trà chanh” và ăn “chả giò” cùng. Dù sao tôi vẫn phải biết ơn Rio nhiều lần, bằng tình thương qua những câu chửi xối xả, chị ấy vẫn tăng nhiệt độ phòng lên 80 sau khi bị tôi ném trả chăn vào mặt trong đêm “Sixth Street” ở nhà Anthony.

Chúng tôi đến Caddo Lake State Park¹ lúc tầm 1, 2 giờ chiều nên thời tiết không dễ chịu mấy để “du lịch” ngoài trời. Zi và Rio bắt đầu than quá nóng, nhưng tôi không thể kiềm được một cảm giác gì đó rất mãnh liệt khi thiên nhiên đang hiện ra trước mắt mình. Đó là một màu xám xám, pha chút xanh lá của bèo, xanh ngọc của trời, màu hơi đục đục của bùn. Đó là một bức tranh mà chỉ có thể thưởng bằng mắt trần, những bức ảnh chỉ biết vô vọng mà họa lại cho đúng vẻ đẹp ấy. Tôi đờm buồn bởi màu xám của rừng cây trước mắt. Rồi lại có cảm giác rừng rợn khi liên tưởng tới mấy câu chuyện cổ tích, mấy đứa trẻ bị lạc vào những đầm lầy, cây cối um tùm và đầy rẫy ma quỷ núp lùm trong mấy rừng liễu kia.

Ông trời quả không có mắt, hoặc là tôi chỉ biết nguyên rủa thời tiết ở Texas, xứ bán hoang mạc khô cằn nóng quanh năm nóng. Chúng tôi không chịu nổi con nóng và ẩm khó chịu nên quay về lại nhà trọ của cô Kay nghỉ ngơi trước khi đi Jefferson. Nếu ở State Park là một bức tranh gọi cho sự rừng rợn yêu ma, khung cảnh hồ trước nhà trọ khiến tôi nhớ đến những bộ phim kiếm hiệp, những cảnh nước non sơn thủy gọi tình. Gió từ hồ phả lên, tôi để hồn mình lan man với những đợt nước dập dềnh. Tôi có cảm giác như mình đang trôi về một nơi nào xa hơn, xa hơn thực tại mà tôi phải đối diện trong thời gian gần đây.

Xin thành thật là tôi đã không thích viết về phần này. Đây là khoảnh khắc chúng tôi đã sống thật với nhau nhất, từ thì biết là ba chị em tôi và anh Thịnh cũng không còn lạ gì nhau suốt hành trình từ Dallas đến Uncertain (đến nỗi anh Thịnh còn phải thốt lên “Những gì anh biết về em coi như đổ sông đổ biển hết.” Tôi thầm nghĩ trong đầu có lẽ đứa nào cũng nghĩ “Chắc ảnh lừa mình ra.”) Nhưng tôi sẽ trung thành với cảm xúc của mình và bầu không khí đêm đó ở Uncertain. Những cảm xúc đó có chẳng chỉ những giây phút chúng tôi được bên nhau, được kể cho nhau nghe về ước mơ và hoài bão, về trở trăn của cuộc sống, những mơ cảm xúc đó, không phải tôi sẽ còn có lại được nhiều lần trong đời.

Chúng tôi chè chén no nê ngoài trời với một đồng sườn bò đại hàn, gà và rượu vang. Khi gió bắt đầu mạnh hơn, chúng tôi dọn dẹp vô phòng để bắt đầu “tầng 2.” Chúng tôi ngồi tụ lại cùng vài lon Lime-a-Rita, bài trái đều ra và những màn huyền thuyên bắt tận được bắt đầu. Không khí tối hôm ấy ấm cúng vô cùng. Chúng tôi quay quẩn, lật từng lá bài, uống vài ngụm bia, cười, nói, suy nghĩ, đoán, nhìn nhau, cười cũng có, mà khóc

cũng có.

Anh Thịnh là người được “ưu tiên” nhiều nhất trong bốn đứa vì thực ra ba đứa chúng tôi, như Zi (lỡ mồm) nói, đã “thân thể chung với nhau” mà, chuyện gì của nhau chả biết, thôi thế là cứ để anh Thịnh vò đầu bứt óc mà nặn ra câu hỏi, mà trả lời bao nhiêu câu hỏi từ vớ vẩn đến quái gở, từ chuyện anh yêu từ năm bao nhiêu tuổi, đến chuyện anh đã từng abc xyz 10 11 12 13 chưa...

Chúng tôi chơi qua hai lượt, tôi nghe ai đó đang nói về sự nghiệp của mình, học thì học thế nhưng giấc mơ phải là thế này, Dallas đẹp nhưng phải ở New York, tao phải ở Boston, mày phải đi Cali. Tưởng như giữa tôi, Zi và Rio không còn gì để phải “chất vấn” nhau bằng trò chơi “khai ra sự thật” này, nhưng tôi đã thành thật, tôi mong muốn tôi sẽ sống thật với mình hơn. Quảng thời gian tôi rời khỏi Dallas, đến Denton bắt đầu một cuộc sống mới, tưởng như hơn hai năm ở Mỹ đã giúp tôi cứng cáp, nhưng tôi biết mình vẫn thiếu gì đó, lớn lao và gần gũi lắm. Dallas là nơi cho tôi một tình bạn đẹp và nhiều yêu thương kỉ niệm. Thời gian tôi bắt đầu nhận ra mình phải sống bằng một tình bạn dựa trên sự gắn kết chứ không phải khoảng cách địa lí làm tôi như bước hụt mấy bước, vấp té, rất đau, những phải đứng dậy, đi tiếp thôi.

Tôi vẫn biết, một tháng, hay vài tháng nữa, một năm, hay vài năm nữa, chúng tôi hiếm hoi sẽ có một dịp để ngồi với nhau, để lật bài, cười nói, giành giật lon bia của nhau, ôm nhau ngủ, lẫn ra ngoài ban công hít hà khí trời, ăn “gỏi cuốn” trong màn đêm lạnh uớt sương. Tôi hay bị ám ảnh bởi tương lai, tôi thường vây hãm bản thân bởi những nỗi nặng nề sợ hãi của sự xa cách, của cái gì đó rất vô thường, về một tình bạn cứ mãi trôi mà tôi không tài nào níu lại được.

Chúng tôi nói về tuổi trẻ của mình, về Việt Nam, về nước Mỹ, về những gì mà tuổi trẻ mới mơ và nghĩ tới thôi. Người ta đôi mươi nên thường nằm mộng về những thứ mình mãi chưa với tới được, tình yêu, gia đình, sự nghiệp, bạn bè, du lịch.

Tôi đã quay sang và ôm Zi vài lần, Zi sẽ mãi là kỉ niệm rất đẹp của tôi khi ở Mỹ, từ những ngày đầu ở Mỹ cho đến hết những ngày tháng cuối cùng của tôi ở bất kì nơi đâu. Tôi từng nghe cậu bé Oskar bảo rằng: “So many people enter and leave your life! Hundreds of thousands of people! You have to keep the door open so they can come in! But it also means you have to let them go!”²

Đêm đó, tôi dường như đã lập trình sẵn cho bản thân một tâm lý mới, tâm lý giống như Reiko trong Rừng Na Uy khi bảo Wantanabe vượt qua Naoko bằng cách yêu Midori nhiều hơn.

Sáng chủ nhật, khi tôi tỉnh dậy sau cơn “huy hoàng” của tối đêm qua, Zi pha cho tôi ly café và anh Thịnh “đắm đuối” hâm lại xôi cho cả nhóm. Chúng tôi được hưởng thụ một buổi sáng tao nhã chưa từng thấy, được cùng nhau ngồi trước ban công căn nhà gỗ xinh xắn, uống café, ăn sáng, bên nhau, và trước mắt chúng tôi là ánh hồ Caddo xinh đẹp, rặng cây trắng điểm hồng. Không khí mát mẻ và yên bình kinh khủng. Phòng bên kia bước ra một cô trạc khoảng ngũ tuần. Chúng tôi nhận ra thứ tiếng không nặng mùi miền Nam Texas và cô tự giới thiệu mình cũng đang ở Fort Worth giống tôi. Hóa ra con trai cô đã từng học trường với tôi.

“Ảnh học ở UNT rồi đi làm ở đó luôn con. Nó thích thành phố đó, nhỏ như thị trấn, không ồn ào và tấp nập, mà tuần nào cũng có lễ hội âm nhạc.”- Cô bảo.

Tôi gật gù tán thưởng. Tự dung cũng thấy vui vui. Đi học tuần nào cũng thấy các bạn nhảy múa, cầm đàn guitar tổ chức văn nghệ, giao lưu nghệ thuật mọi hình thức ở trước thư viện hoặc quán café.

Tôi còn nhớ sáng hôm đó rất lạnh (đã bảo là thời tiết ở Texas mà, sáng nắng, trưa hầm, tối lại tuyết), tôi và Zi quần nhau trong chăn rồi đi qua thăm cỏ, ra đến cầu gỗ. Trong lòng tôi lại bật nên một cảm giác rất còi mớ, với những người bạn bên tôi, và với chính bản thân mình. Tôi đang tưởng tượng đến vài thước phim trong “Tiểu Ngạo Giang Hồ”, quay sang tán dương vẻ đẹp tuyệt hảo của anh Đoàn Dự, cặp đôi siêu đẹp A Châu và Tiêu Phong, rồi không hiểu sao lại quay về anh Châu Tinh Trì. Cả bọn lăn ra cười khi Rio cứ liên hồi nhái giọng anh theo điệu “Đóng cửa thả chó!”

Thình thoảng lại có vài chiếc ca nô chạy qua làm mặt nước bị khuấy động mạnh. Tôi cảm giác được sự chao nghiêng trên cầu gỗ, không khí trong và lành, cứ như tâm hồn mình được gột rửa đi bao lo toan mọi mệt vậy.

Cặp vợ chồng khi sáng chúng tôi nói chuyện đang mang bánh mì ra hồ. Họ đang đi khám phá vài con ếch hay ... cá sấu ở ngoài hồ. Cả lũ đứng

dậy nhường chỗ cho hai bác rồi chuẩn bị đóng gói đồ đạc về lại với “cuộc sống văn minh hiện đại.” Tôi và Zi nằm lẫn ra cỏ dưới ánh mặt trời, cỏ còn ướt sương và tôi vẫn chưa muốn rời khỏi nơi này.

Mặt hồ vẫn gợn gợn sóng, tôi vừa khép mắt lại và thả mình về một nơi không có Internet, wifi, không có bộ nền của kiểm tra, việc làm, học bổng. Chỉ có tôi, những người bạn, một ly café, và sự yên bình đến nên thơ của thị trấn “Không rõ ràng.”

Iris Le

---

1 State Park: rừng bảo tồn cấp bang

2 “So many people enter and leave your life! Hundreds of thousands of people! You have to keep the door open so they can come in! But it also means you have to let them go!”: Rất nhiều người đến và đi trong đời bạn! Hàng trăm ngàn người! Bạn phải để ngõ cửa cho người ta bước vào! Nhưng điều đó cũng đồng nghĩa bạn phải để họ ra đi!”

Wish September could stay forever this young

Dallas, bang Texas

Một ngày đầu tháng 09 năm 2013

Nhân dịp Labor Day¹, chúng tôi có hẳn một cuối tuần ba ngày xúng xính. Thế là Zi lên lịch hẹn hò tối thứ 7 gặp nhau cho chị em có dịp hàn huyên tâm sự. Cũng chẳng phải là sự kiện gì ghê gớm, nhưng nó cứ dễ thương thế nào.

Chuyện số 1.

Sáng nay trong lúc ngồi trong phòng Zi, tôi nhìn thấy tấm bảng này và dòng chữ ở góc trên bên phải. Thế là tôi bật cười. Lúc ấy Zi đứng sau lưng tôi, hình như đang chuẩn bị quần áo đi làm; và tôi nghe cô ấy nói:

“Tao cũng thích câu đó!”

Đó có thể chỉ là một chuyện vớ vẩn nhưng tôi thích nó biết bao cái sự rằng Zi biết tôi đang nhìn vào chỗ nào và đang nghĩ gì. Không phải khi nào mình cũng gặp những điều như vậy.

Chuyện số 2.

Sau khi rời nhà Zi, tôi chở Iris về Fort Worth. Ngay lúc bước vào phòng con bé, tôi lăn ra giường để con bé bôi dầu gấc lên lưng; cái lưng vẫn còn đau sau buổi sáng dọn nhà với bé Minh. Lúc ấy lòng thầm ước giá mà nó biết mát xa hoặc có anh nào sáu múi biết mát xa. Nói vậy thôi chứ thật ra cũng vui vui và thấy ấm lòng, đau lưng lại có con bé mang hẳn chai dầu gấc ra xoa. Xong chuyện cái lưng, chúng tôi mò ra bếp và bắt đầu ăn hết sạch đồ ăn như một con lợn vô phép.

Khi đứng trong bếp, như mọi đứa con gái khác, chúng tôi bắt đầu nói xấu về người này người kia; sau đó kết thúc cuộc trò chuyện bằng việc nói về cái chết. Iris nhắc đến một anh bạn, người cho rằng năm 30, 40 tuổi thì tự tử là được rồi, đời không còn gì vui để sống tiếp nữa. Lần ấy, con bé trả lời anh ta như sau, “Không phải ai cũng có cơ hội được sống. Em có thì mắc gì em không sống cho hết?”

Ừ thì, cứ cho là năm 60 tuổi, tôi không thể lái xe đường dài được nữa. Vậy là từ 30 đến 60, tôi vẫn còn 30 năm để đi roadtrip.

Chuyện số 3.

Tối hôm qua, 9 giờ tôi rời khỏi nhà, chạy qua đón Iris lên nhà Zi làm một bữa party chị em nho nhỏ, mừng Labor Day. Trên đường đi, bài hát của Avicii trên radio bỗng dừng khiến tôi để ý.

*“Wish that I could stay forever this young
Not afraid to close my eyes.”*

Giọng khàn khàn của Avicii xuyên qua màn đêm trên freeway, tự do như gió. Như gió.

Chuyện số 4.

Zi kiểm tra điện thoại và nói, “Qua 12 giờ rồi, tháng 9 rồi kìa bây.”

Mới nãy trên đường đi tôi còn nói với Iris, “Tao biết tao bắt đầu già rồi. Bà con thì đang facebook chiu chiu, “Tháng 8 yêu thương qua rồi, tháng 9 tha thiết đang đến.” Thế mà tất cả những gì tao nghĩ là “Tháng 7 cô hồn qua chưa bây, để còn bắt tay làm việc, chứ tháng này ông bà dặn không hay.”

Nhưng bây giờ hãy nói về tháng 9.

Tôi cũng có một thời như ai, cảm thấy khó chịu với những người cứ đến tháng 9 lại nghe *Wake Me Up When September Ends*. Mãi cho đến sau này mới nhận ra sự vô lý của mình. Người ta nghe gì, thích gì, mình là ai mà có quyền phán xét? Tháng 9 trời thu, nắng nhà vàng ngọt tươi, lại hanh hao, người ta dễ tâm trạng nhớ đến một bài hát mang tên tháng 9 thôi.

Nói tới nói lui vậy cũng là để “biện minh” cho việc Zi bật *Wake Me Up*

When Septembers Ends cho chúng tôi cùng nghe. Đầu đó khoảng 1 giờ sáng ngày đầu tiên của tháng 9, giữa ngồn ngang hơi men và những điều không thể nói thành lời, chúng tôi ngồi bên nhau lắng nghe tiếng guitar dạo đầu chậm rãi thả rơi từng giọt thanh âm thủy tinh vụn vỡ, sắc cạnh vào không gian. Chỉ có buổi đêm của một ngày chưa bắt đầu thế này, hình như tôi mới nghe được tiếng xylophone trong veo, thánh thót lẫn khuất trong giai điệu cuộn cuộn và giọng hát da diết, mạnh mẽ của Billie.

*"Here comes the rain again
Falling from the stars
Drenched in my pain again
Becoming who we are."*

Tôi lại giở trò Ted Mosby như mọi khi, "Mày có biết không? Người ta kể ba của Billie chết hồi tháng 9, vậy là nó..."

Iris nói gì đó. Tôi cứ nghĩ hai đứa sẽ lại xuyên tạc bảo tôi im miệng đừng kể lể đồng dài, nhưng lần này, một lần rất hiếm hoi, tôi lại thấy Zi nhìn mình và bảo "Con Iris im miệng! Rio, kể tiếp đi mày!"

"Ừ thì, họ nói đám tang ba hẵn xong, hẵn về nhà, nhốt mình trong phòng. Khi người nhà gõ cửa thì hẵn trả lời, 'Wake me up when September ends.'² Đúng là tâm hồn nghệ sĩ dạt dào thiệt hen? Đến trả lời lúc đau buồn mà cũng hay như gì."

Zi nghĩ gì đó, rồi nó gật gù, "Ừ, mi nói ta mới để ý," và tôi thấy nó lẩm bẩm trong miệng.

*"As my memory rests
But never forgets what I lost."*

Chuyện số 5.

Tôi thích việc Zi có những người bạn riêng, và đôi khi cô ấy "bỏ rơi" chúng tôi để vui vẻ với những người khác. Kể ra không hẳn là tôi chưa từng buồn vì chuyện đó, nhưng nó khiến tôi thoải mái nhiều hơn. Cũng như việc không bao giờ tôi phải hỏi Iris đến lần thứ hai xem nó đang bị gì, đau buồn ồm yếu ra sao. Nếu có chuyện và nếu cần thì tự nó sẽ mở miệng ra vậy. Và nếu nó còn nằm trong góc bếp lần nữa thì tôi và Zi sẽ còn chụp ảnh lần nữa (nhưng chúng tôi cũng sẽ lại giắt dao vào người và đi tìm nó

lúc 4 giờ sáng).

Kể ra cũng khó mà nhớ được tối qua đã có những chuyện gì. Chúng tôi ăn pasta, chip, kem và cheese stick; lăn ra giường và quần chung một cái chăn. Chỉ có vậy thôi.

Tối hôm qua, trong lúc ngồi cạnh nhau, Zi bảo giá mà say thì đã nhắn tin cho A.

Iris lại nhắc đến B.

Riêng tôi, sau khi lướt lướt list điện thoại, lại tuyên bố, “Tao chắc sẽ nhắn group message.”

Nhưng đứa nào cũng tự bảo nhau, “Chờ tình đến rồi hẵng yêu...”

Rio Lam

---

1 Labor Day: Ngày lễ Lao động của Mỹ, nhằm ngày 02 tháng 09.

2 Wake me up when September ends: Đánh thức tôi dậy khi tháng chín qua đi.

Breathtaking view on top of Yosemite National Park, California

Iris and Rio, resting at Oscar Park & Gordon Lake // Wichita Falls, Texas

You (don't) have to be famous

Một ngày cuối tháng 09 năm 2013

Thứ tư xe tôi sửa xong. Tối thứ năm tôi nhắn cho Zi “Bữa nào rảnh tao chạy lên đó chơi?” Zi nói thứ Sáu từ 11 giờ đến 5 giờ. Tôi hơi ngần ngừ một lúc, chạy đi chạy về tổng cộng hai tiếng chỉ để gặp nhau được bốn tiếng chả biết có đáng không, xăng vừa lên giá, xe thì chẳng chạy được lâu. Nhưng cuối cùng chắc lười thôi kìa, có mấy khi được gặp nhau. Rồi biết sau này có mấy khi được gặp nhau mà giờ tính toán vài ba tiếng chạy xe.

Vừa đến nhà, Zi hỏi hay bây giờ đi xem Don Jon. Phim của anh Joseph Gordon-Levitt đạo diễn kiêm biên kịch kiêm luôn nam chính, đóng vai một tên nghiện coi phim sex, lại còn cặp với Scarlett Johansson. Chúng tôi hôn hờ chuẩn bị kỹ ID¹, chắc mẩm thế nào cũng bị kiểm tra. Vậy mà bạn bán vé không hề hỏi câu nào, mặc dù trong phim đầy mông và ngực. Chẳng lẽ chúng tôi già rồi sao?

Phim quả là ngập trong mông và ngực, mà nhất là cặp mông của Scarlett Johansson, lại thêm mấy cảnh không kiểm duyệt. Chúng tôi xem phim mà cười rật rật. Lúc rời khỏi rạp tôi đưa mắt nhìn quanh rồi quay sang nói với Zi:

“Chèn đét oi, cả rạp được hai cặp vợ chồng già chắc đi hồi xuân, một cặp trai gái yêu nhau, với hai cặp con gái tính cả tụi mình.”

Nhưng mà phim vui. Ngắm anh Jon là đủ vui rồi, lại thêm giọng nói khàn khàn hết sức gợi tình của em Barbara nữa rỗng. Đại khái em ấy tạo cho chúng tôi cơ hội sau khi ra rạp thì cười ha hả nói về những em gái vào vũ trường make out² với trai, nhưng khi phát hiện ra bạn trai mình xem porn³ thì khóc lên khóc xuống “Sao anh phản bội em? Sao anh nói dối em?”

Trong lúc lượn lờ ở One Dollar kiếm vài bịch đồ ăn rẻ tiền, Zi bảo tính

của nó luôn nghĩ “There might be someone better than this one.”³ Như một Thiên Bình điển hình, nó luôn hướng đến sự hoàn hảo, và không chấp nhận được những khuyết điểm của người kia. Nó để người ta lại đằng sau. Còn tôi, tôi lại luôn cho rằng “This might be the best. You gotta keep patience on people”⁴ và tôi đánh mất bản thân mình để đợi một ngày người đó sẽ tốt hơn.

Chúng tôi đều trượt về những thái cực thay vì biết đâu là điểm cân bằng.

Lần đầu tiên tôi đến UTD, đợi Zi làm bài kiểm tra môn Government. Không có ấn tượng gì đặc biệt, ngoại trừ chuyện ở đó người ta đậu xe theo màu, màu càng rẻ thì phải đậu càng xa. Ở UTA thì người ta lại theo lối first come first serve⁵.

Những câu chuyện trên đường trôi về phía những người từng để lại ấn tượng trong quãng thời gian ngày xưa. Ai cũng thay đổi theo chiều hướng tốt hơn. “The man that boy could be, the man that boy could be”⁶. Chúng tôi luôn cười mỗi khi hát câu đó. Trong những điều nhỏ nhoi có thể làm chúng tôi vừa vui vừa nghĩ ngợi, đó là nhìn thấy người mình từng thương và từng thương mình trở nên tốt hơn. Đôi khi cũng ngại ngần vì lúc trước mình đã trẻ con nên không thể nhìn ra điều ấy, nhưng “Everything happens for a reason”⁷. Càng lớn lại càng thấy câu nói ấy thật đúng.

9:30 tối, Zi chở tôi qua Phở is for Lovers. Chúng tôi gặp anh Thịnh ở đó, người sẽ là bạn đồng hành của chúng tôi đi Caddo Lake vào đầu tháng 10.

Tôi không biết là chai của Modelo lại được design đẹp đến vậy. Lốp giấy bọc nhũ vàng tạo cảm giác lấp lánh lạ kỳ, nhất là trong một đêm kiểu thế này: ngồi nói chuyện với bạn thân của mình. Tôi biết Zi sắp tốt nghiệp, và có thể nó sẽ sớm rời khỏi Dallas; nhưng hôm nay tôi mới thật sự thấm thía chuyện đó. Có thể năm sau Dallas sẽ không còn lí do nào đáng để tôi phải chạy xe cả tiếng, qua mấy cung đường freeway kẹt cứng, lại thêm lối lái xe khó ưa của dân Dallas. Có thể chúng tôi rồi sẽ có những người

bạn khác, những người hiểu chúng tôi hơn, biết rõ hoàn cảnh hiện tại của chúng tôi hơn; tôi và Zi sẽ trôi về những hướng khác nhau.

What happened?

Life happened.

...Như những gì đã xảy ra giữa tôi và S. – một Thiên Bình khác của đời tôi. Cả chiều hôm qua tôi đã lơ lửng trong những cảm xúc như thế về chuyện Zi sẽ đi khỏi đây và chuyện S. đã dừng lại. Life always happens⁸. Mùa hè 2013, tôi và S. đã không thể bắt đầu từ điểm cuối cùng mà chúng tôi đã để lại nơi mùa hè 2010. Có thể từ đây về sau, chúng tôi cũng không còn cơ hội nào khác; nhưng tôi biết mình vẫn luôn yêu quý S., như câu thơ của Dr. Seuss, “Don’t cry because it’s over, smile because it happened”⁹, như việc tôi luôn biết ơn sự có mặt của S. trong tuổi thơ của mình.

An nhiên như lời hát của Đỗ Bảo...

*“Làm bạn, một mai gặp nhau thua vắng hơn khi cạnh cô có bóng lình ai
Anh đi qua ranh giới ngày xưa với người mình vẫn chờ đợi
Làm bạn, nhìn ra ngoài xa năm tháng mênh mông đời nhau suy nghĩ về sau
Nghe tin nhau qua những ngày thu êm đềm vừa về chưa lâu
Một mai rồi cô héo hơn, và anh trong cơn héo mòn.”*

Có thể một ngày nào đó, tôi sẽ nhìn Zi xoay vần với những mối quan hệ mới. Có thể mọi thứ sẽ xảy ra theo cách mà chúng ta không mong đợi. Và Dallas chỉ còn là một kỷ niệm đẹp nhưng mờ nhạt, một khi tôi cũng rời khỏi đây và tìm đến thành phố tôi yêu.

HOẶC

Có thể một ngày nào đó Zi đến New York trong khi tôi đang ở Boston. Đoạn đường đủ ngắn để tôi lại chạy xe lên. Và tôi sẽ gặp lại S. với một khởi đầu khác hơn.

Mặc dù cuộc đời luôn xảy ra theo cách chúng ta hoàn toàn không muốn, nhưng tôi vẫn tin, như tin nhắn cuối cùng tôi gửi cho S. trước khi rời khỏi Việt Nam, “Nothing lasts forever even cold November rain.”¹⁰ Nothing lasts forever, cả những điều tốt đẹp lẫn những nỗi buồn. Thôi thì cứ tin, một ngày đẹp trời nào đó.

Tôi không nhớ rõ tối hôm ấy, trong ánh đèn tù mù ở phòng Zi chúng tôi đã nói những gì. Một chút gì đó về California, về những người yêu cũ và mới, về bạn bè, Iris, T. của Zi và S. của tôi, về ba của Zi. Nhưng chúng tôi chắc chắn có nói gì đó về niềm tin, cứ tin rằng tình cảm là mãi mãi nhưng đừng biến nó thành áp lực lên người khác. Cứ hy vọng thôi, hy vọng vậy thôi.

Khi Zi nói thế, tôi bỗng nhớ đến lời thoại của Ted Mosby trong tập premiere phần 9 của *How I Met Your Mother* vừa xem hôm trước, “Kids, when you believe in people, people come through.”¹¹

Zi ngủ gật trong lúc đợi update iOS 7.2. Nó quăn hết cả chân làm cả đêm tôi chỉ ngủ chập chờn, đầu óc vằng vát vì Modelo.

Khi nó đi Cali rồi, ai sẽ nói với tôi về sáng tác, về những chuyện ngoài nó ra, tôi chẳng thể nói với ai? Ai sẽ là lí do để tôi nói “Đi chơi chỗ nào xa xa đi. Ở đây chán quá”? Mặc dù có thể cuối cùng chúng tôi vẫn không đi được vì chuyện tiền bạc thiếu thốn này nọ; nhưng khao khát bước chân lên đường tạm thời bỏ lại mọi thứ sau lưng để khám phá thế giới; thật buồn tôi sẽ không còn nhìn thấy điều đó trong mắt bất kỳ ai xung quanh tôi một khi Zi đã không còn ở đây.

Sáng tinh giắc, Zi xuống giường mở cửa sổ. Tôi vẫn nằm ườn trên giường, đưa mắt nhìn thấy một bầu trời xám mờ ngoài kia, bất giác thầm nghĩ “Một ngày nào đó cũng sẽ thấy cảnh này: Zi mở cửa sổ hướng ra bầu trời xám mờ. Ở ngoài là New York.”

Hai đứa xuống bếp pha cafe và chiên ốp-la, ra vườn sau ngồi uống. Gió mát rượi chạm vào làn da. Tiếng chim hót gieo thánh thót rơi rớt trong không gian. Tôi kể Zi nghe chuyện bà chị họ cưới một anh chên nhau tầm 10 tuổi, “bằng mày với anh photographer gì gì đó châu Á.” Zi khà một tiếng khoan khoái, nhắc đến trai là nó lại như thế, mặc dù 101% là chẳng bao giờ có cơ hội gì với các anh xa xôi kia.

Mưa bắt đầu rơi. Bão đã đến Dallas, xa xa vẳng lại tiếng sầm rền vang.

Zi hú hét lung tung, nó thích mưa và Seattle kinh khủng. Tôi thì đã quên khoảng thời gian ở Washington, đủ để quay lại Washington một ngày nào đó như một du khách vô tư lự. Chúng tôi ngồi trong phòng và nghe nhạc Việt, skype với anh Toán, edit ảnh, viết blog, lại nghe nhạc Việt. Nhạc Việt làm tôi lơ mơ nghĩ lung tung. Tôi nhớ này nhớ kia, nhớ những con người của cả một đời, cho dù chỉ dừng lại trong một thời. “Chúng ta của ngày hôm qua, những nụ cười vang thành thoi, tâm hồn nhẹ nhàng phơi phơi, cuộc đời mà ta vẫn mơ.” (lại Đỗ Bảo)

Những ngày hiện tại chúng tôi cùng ở Texas, khi mà Zi có thể biết vì sao tôi bật cười và tôi có thể hoàn thành nửa cuối câu nói Zi đang ngập ngừng, rồi sẽ sớm trở thành ngày hôm qua. Tôi không mong rằng mọi thứ sẽ ngừng thay đổi. Điều đẹp nhất chỉ xảy ra khi mọi thứ đều thay đổi, và chúng tôi sẽ lại gặp nhau nơi một thế giới rất rất mới đang mở ra trước mắt. Lại như câu thơ của Dr. Seuss:

*“And then things start to happen
Don’t worry. Don’t stew.
Just go right along.
We’ll start happening too.”*

Rio Lam

1 ID: Identification Document, tương đương với chứng minh nhân dân của Việt Nam

2 Make out: Có những động tác ve vãn, tình tứ với người khác

3 “There might be someone better than this one.”: Có thể sẽ có người khác tốt hơn người này.

4 “This might be the best. You gotta keep patience on people.”: Biết đâu đây có thể là người tốt nhất. Bạn phải kiên nhẫn với người ta chứ.

5 First come first serve: Người đến trước được phục vụ trước

6 The man that boy could be: Người đàn ông mà cậu bé đó có thể trở thành. Một câu trong bài hát “Sk8er Boy” của Avril Lavigne, nói về một chàng trai không có gì nổi bật nhưng sau lại đạt được nhiều thành công.

7 Everything happens for a reason: Mọi chuyện đều có cái lý riêng của nó.

8 Life always happens: Cuộc sống luôn diễn ra.

9 “Don’t cry because it’s over, smile because it happened.”: Đừng khóc vì chuyện đã qua, hãy cười vì nó đã từng đến.

10 “Nothing lasts forever even cold November rain.”: Không có gì là mãi mãi kể cả những cơn mưa tháng Mười một lạnh căm. Một câu trong bài hát November Rain của Guns n’Roses

11 “Kids, when you believe in people, people come through.”: Con à, khi con tin vào người, người sẽ đến.

02

WINTER TRIP

Những chuyện trong xe

Winter Trip

“Này Zi ơi, này Rio ơi
Hồi tụi mình còn lái xe qua những con đường
Nắng chắc vàng hơn bảy giờ nhỉ?”

1.

Chuyến đi Winter Trip khởi hành vào một ngày đẹp trời, thời tiết điển hình của Texas những ngày giao mùa từ thu sang đông, nắng vàng, gió nhẹ, người ta có thể mặc áo khoác và mang boots, mặc quần đùi để tung tăng ra đường tắm nắng giữa tháng 12. Ôi, tôi thật là yêu Texas quá đi mất!

Cả ba đứa xếp gọn hành lí vào sau chiếc xe còn mò trong sương mỏng ban mai chưa kịp tan, chiếc Kia vừa được đưa về từ Budget hôm qua đã đưa chúng tôi đến University of Texas at Dallas dự lễ tốt nghiệp của Zi, đi chợ H-Mart mua ít thức ăn đi đường. Đêm ấy cả ba đứa tôi chợp mắt chừng đôi ba tiếng; tôi phải làm cho xong bài kiểm tra cuối kì môn toán; Zi phải chỉnh hình kịp hạn chót; Rio đang gọi về gia đình để nhận thêm một chút lời gửi gắm và động viên nhưng cũng không che lấp được sự lo lắng qua giọng nói bồi hồi từ người ở quê nhà.

Buổi sáng hôm ấy, con đường I-635 thần thánh vẫn kẹt xe mọi lúc mọi nơi, không khác gì mọi khi, đúng theo “cá tính” rất riêng mà ai đã ở Dallas trong một thập kỉ trở lại đây đều biết. Chúng tôi vừa đi vừa nguyền rủa các anh học kĩ sư cầu đường. Đoạn I-635 về hướng Tây, đường cứ hẹp dần và hẹp dần, chúng tôi luồn lách mãi cũng bắt được ra đường cao tốc liên bang I-40 – một trong những trục đông-tây của các bang phía Nam nước Mỹ.

Những câu chuyện của ba chúng tôi và Kirah cứ len lỏi theo từng con đường chúng tôi đi qua, những nơi chúng tôi nghỉ lại, những người bạn chúng tôi gặp trên đường đi và được cùng tham gia vào những cuộc nói chuyện “phím” bất tận của ba đứa trong xe.

Vì chỉ có hai người lái xe, thường một trong ba chúng tôi sẽ ngủ và hai người kia sẽ cùng thức để khỏi bị giấc ngủ lồi kéo rồi bị.... lồi đi khỏi vô lăng. Tôi và Zi chỉ chờ dịp Rio ngủ được – tức là đã thực sự chìm vào giấc ngủ - hai đứa sẽ mở album *Coupe D'etat* của G-Dragon, hoặc lúc Zi đã ngủ, tôi và Rio sẽ tinh bơ “nói xấu” Zi ở ghế trên. Đó là những ca lái xuyên đêm, chúng tôi chỉ có nhau cùng Kirah trên đại lộ cao tốc, lâu lâu lại có vài bác lái xe tải đi qua. Con đường sâu hun hút, không một ánh đèn đường, không một bóng dáng xe cộ, cùng chiều và ngược chiều. Chúng tôi đơn độc gần như trên cả tuyến đường I-40.

Rio kể cho tôi nghe về chuyện ngày xưa của chị. Từ sau chuyến đi đến Grand Canyon hồi tháng ba, đây là ca lái dài nhất của Rio thì phải, năm tiếng đồng hồ liên tù tì, lái từ New Mexico đến Arizona. Hai chúng tôi thử tìm Grand Canyon trên GPS. “Hay là tao với mày lái lên đó, sáng dậy cho con Zi đi coi.”

Khi chúng tôi đã đi ngang qua đoạn rẽ vào vườn quốc gia Grand Canyon tự khi nào, tôi quay sang nhìn Rio kiểu ngờ ngợ:

“Chị ơi, lúc em đi Arizona về, tự hứa mình một ngày mình sẽ quay trở lại con đường này, không ngờ chưa ngót một năm mà đã...”

“Ừ, ai biết được điều gì đúng không.”

Chúng tôi ôn kỉ niệm về chuyến đi đến Grand Canyon vào kì nghỉ xuân vừa rồi. Rio, tôi, và anh Bình đã trải qua ba ngày đáng nhớ trong đời.

2.

Hành trình từ Palo Alto ở phía Tây đến Colorado Springs của trung tâm nước Mỹ là quãng đường dài bất tận. Zi chụp vội lộ trình trên GPS.

“Trời, có sáu trăm mấy dặm cho đến cái rẽ tiếp theo, cứ lái thôi em ơi!”

Chị em chúng tôi chuyển từ nghe nhạc xập xình sang kể chuyện, playlist của cả ba đứa nghe đến mức thuộc lòng, cuộc hội thoại tương tác đôi khi lại có hiệu quả tỉnh ngủ rất cao. Thế là tôi được bắt đầu mở màn, thay vì một “talk show” có hai người qua lại, tôi nhớ mình đã đọc thoại nội tâm gần hai phần ba ca lái xe đêm đó. Tôi bắt đầu bằng thời ấu thơ trước khi học mẫu giáo, từ một đứa con đồ thích đánh nhau, trở thành một con gà công nghiệp, “cảm nắng” đầu tiên, về sự thay đổi của tôi từ tuổi 18, 20 và

bây giờ là như thế nào. Tôi chẳng biết Zi nghe được bao nhiêu phần, chữ được chữ mất, nhưng tôi vẫn cứ kể. Chưa bao giờ trong đời tôi kể cho ai nghe về quá khứ của mình lâu và nhiều thứ linh tinh vụn vặt thế này. Nếu viết blog, tôi sẽ lựa vài chi tiết rất nổi bật của mình để thêm phần hấp dẫn. Đó là viết, còn tôi chưa bao giờ dùng văn nói để kể với ai về bản thân mình quá nhiều và sâu như thế. Zi tạo cho tôi một cảm giác thoải mái là bản thân mình, cởi mở với chính mình.

3.

Đó là đêm Giáng sinh kì lạ nhất và có lẽ là duy nhất tôi có trong đời. Cả ba đứa đang lái trên đường cao tốc liên bang I-80 ở Nebraska – “*The good life*” state¹. Khoảnh khắc đấy thật là hiếm hoi với cả ba chị em vì chúng tôi cùng thức và đón Giáng sinh cùng Kirah. Chiếc xe lăn bánh trên con đường hun hút đã bị màn đêm nuốt chửng; trong khi xa xôi đâu đó nơi những căn nhà kia, người ta quây quần bên nhau. Chúng tôi chuyển sang nghe những bài nhạc kiểu như “Romance”, “Love”, yêu đương bất tận. Tôi bắt đầu cảm giác hơi khó khăn khi phải chia sẻ về một chủ đề vốn không bao giờ nằm trong “vùng thoải mái” của mình. Zi và Rio đang say sưa kể về những khía cạnh của tình yêu, đôi lứa, điều gì là quan trọng trong một mối quan hệ, điều gì làm chúng ta thích người đối diện... Và như một vài người bạn của chúng tôi đều biết, cả ba đứa “tuyên thệ” sẽ không để bất kì bạn trẻ đang yêu nào đi chung trong xe. Và rồi sau chuyến đi, một vài người trong số chúng tôi đã tự động phá lệ, bước sang một chương mới của cuộc đời, bắt đầu với những luật lệ mới...

4.

Có một buổi sáng lái ngang qua Kansas, tôi nhìn thấy cảnh vật miền quê rất điển hình ở nước Mỹ, những cánh đồng bất tận và xám xịt trong một ngày đông giá rét. Ai biết được trong từng ấy năm nội chiến, có bao nhiêu người đã vượt qua vài dặm này chỉ để tìm về với vùng đất họ đặt tên là “Tự do”.

“Chúng ta sẽ không bao giờ là “*Lost Generation*!” – Rio bất chợt nói thế.

“Thì mình đã đi được tới đích đâu mà người ta biết là lạc hay không?”

“Ừ thì thế. *Lost Generation* là kết luận của những nhà xã hội học sau khi đánh giá một thế hệ đã đi qua. Tụi mình đang còn sống sờ sờ thế này, còn đang tìm lối đi thế này, lost cái gì mà lost. Ai lost liếc gì tao không biết,

chứ đừng có lôi tao vào rồi dựng luôn cái bảng, “Chúng mình là Lost Generation của Việt Nam.”

Tôi nhìn những đám mây trước mặt vào một buổi sáng còn ướt hơi đêm, mi mắt như đang từ hé mở, cảnh vật đang hiện ra rõ hơn. Mặt trời từ bên tay trái nhô lên dần sau những vực núi xa xa. Bên tay phải chúng tôi là những rừng cây cao tít tắp, vẫn còn ngái ngủ vì chưa đủ ánh sáng gọi dậy. Màu thiên thanh của bầu trời bất giác làm tôi nhớ đến những năm tháng cấp III. Mối đó đã hơn năm năm rồi đấy, thời gian có đợi chờ ai. Mây trắng vón lại như những cây kẹo bông gòn, bập bồng trôi trên nền trời xanh thẳm.

5.

Tôi nhớ rõ đó là đêm chúng tôi bắt đầu rời khỏi Washington D.C., lái qua Tennessee, đầu đó gần Smoky Mountains². Những ngày cận kề lễ Tết truyền thống ở Việt Nam, không có chợ xuân và tấp nập người ta như ở Việt Nam, nhưng cả ba đứa đang rộn ràng không nguôi. Niềm vui của những du học sinh đang học tập và làm việc ở những tiểu bang đông người Việt như California hoặc Texas là vừa được hòa chung không khí lễ hội của người Mỹ vào lễ Christmas, mà vẫn ăn Tết rất đậm đà không khí dân tộc ở xứ người. Gia đình thì đang ở rất xa, nhưng xuân đang rất gần, bấy nhiêu mảnh kí ức vụn vỡ về những ngày ăn Tết ở quê hương, những đêm giao thừa bên gia đình, những cơn mưa phùn sáng mờng một hiện về quện vào vói làn khói sương trước mặt. Như những năm trước, những ngày giáp Tết tôi sẽ tranh thủ đón xe đò về nhà thật sớm. Năm nay lại thêm một cái Tết rất xa nhà, cả ba đứa đang rong ruổi trên đường, nghe đầu đó *“Ai xuôi ngược trên khắp nẻo quê hương, nhớ quay về vui đón mùa xuân yêu thương...”* Một khoảng không gian khá hẹp trên xe, ba đứa không nói gì chỉ nghe nhạc xuân trong một màn đêm tĩnh lặng như tờ, bỗng Zi quay sang bảo tôi:

“Cuộc đời còn gì tuyệt vời hơn thế này. Lái xe và cùng nghe nhạc xuân với những người thân yêu.”

Iris Le

1 “The good life”: “Cuộc sống tươi đẹp” — Câu slogan của tiểu bang Nebraska.

2 Smoky Mountains: Dãy núi giữa hai tiểu bang North Carolina và Tennessee.

The road are calling for us.

The sun was rising as we entered the magnificent landscape of Arizona.

Những ghi chép vụn vặt

Winter Trip

1.

Chúng tôi đã rất vui mừng khi lái xe khỏi Orange County. Chúng tôi đã được ăn bánh bèo, bánh nậm rất ngon ở nơi đông người Việt nhất nước Mỹ; nhưng chúng tôi vẫn vui mừng khi lái xe khỏi đó, hướng về phía Highway 1¹ đẹp trứ danh.

2.

Xe chúng tôi đi ngang qua khu vực Nebraska – Arkansas. Một vùng đồng cỏ mênh mông không bến bờ, vùng đất mà người ta đã gọi “*The Vanishing Americana*.” Tôi từng nghĩ đất ở Texas, dọc theo trục đường I-40 đã bát ngát lắm rồi. Nhưng ở đây, nó còn rộng đến nỗi làm tôi thấy buồn. Trời oi, bao la vô chừng như vậy, người ta ở đâu, nhà cửa ở đâu, ai sống ở đây nhỉ. Gió mạnh đến nỗi chiếc xe lắc lư, chao đảo. Tôi làu bàu, “Lúc này mà có *Cơn gió lạ* của Phương Linh nghe nhỉ. Gió này hơi bị lạ luôn.” Có khi gió mạnh đến nỗi tôi không dám vượt xe tải, chỉ sợ có nàng gió nào thổi nhẹ một hơi, xe chúng tôi dạt vào thành xe tải thì lại buồn.

3.

Trời gần sáng, đầu đó giữa Nevada và Utah, tôi đậu xe vào một trạm xăng ven đường. Khi ấy vẫn còn chưa nhìn rõ quang cảnh xung quanh. Ba đứa con gái chúng tôi xì xụp ăn súp nóng nhưng lỏng bồng, đi vệ sinh, rửa mặt, đánh răng. Rồi đến khi bước ra khỏi trạm xăng, tôi nhìn thấy một cảnh tượng có lẽ không bao giờ tôi quên. Lúc khởi hành, xe còn chạy qua những miền sa mạc hoang vu tro tàn của Nevada, thế mà bây giờ trước mắt tôi là những cánh đồng trắng và những dãy núi tuyết. Màu trắng tinh khôi ngự trị không gian, tràn lên cả bầu trời phía trên đầu. Tôi như đứa trẻ vừa bước ra khỏi tủ quần áo trong *Biên Niên Sử Narnia*. Reo vang trong không khí là tiếng nhạc Giáng sinh leng keng. Giáng sinh gần đến rồi, gần đến rồi.

4.

Đêm giáng sinh ấy chúng tôi đang đi qua khu vực miền Trung nước Mỹ, vùng đất thưa dân mà rộng thênh thang. Tôi đã tự hỏi, “Vì sao vậy? Giáng sinh là ấm cúng, là về nhà; sao ba đưa tui mình lại đang lang thang giữa nước Mỹ đêm hôm thế này? Nhà là ở đâu? Ở Texas hay ở Việt Nam? Về là về đâu, về nhà hay về nhà trọ?” Hỏi nhiều thế nhưng tôi lại thấy vui. Mọi sự đều có nghĩa lý của nó. Và đêm Giáng sinh lang thang nước Mỹ cùng hai người bạn thân nhất, tôi đã hiểu điều này có nghĩa là gì.

5.

Colorado nằm ở trên dãy Rocky Mountains lớn nhất nước Mỹ. Xứ này hay lạnh, nhưng lúc nào cũng có nắng. Nắng Colorado đẹp, ánh lên một sắc vàng trong trẻo khiến lòng người dễ chịu. Cô Yến – cô của Phương, bạn của Iris – gọi nơi này là “*Xứ lạnh tình nồng*.” Tôi không biết trai gái ở đây yêu nhau thế nào, chỉ nhớ cô Yến và Phương đã chăm sóc chúng tôi, xem chúng tôi như người nhà. Cô ở chung trong một căn hộ với một gia đình khác. Khi bước chân vào phòng cô Yến và Phương, tôi nhìn thấy trên tường dán một bản chép tay nắn nót; lời văn khuyên nhủ con người sống biết buông xả, biết yêu thương. Dọc theo các bức tường là những chồng sách nhỏ. Lúc ấy chỉ gặp cô được vài phút, nhưng trong lòng tôi đã dấy lên rất nhiều thiện cảm.

Hai cô cháu ở chung nên căn phòng khá chật. Tôi không ngủ được nên bỏ ra ngoài phòng khách nằm. Phòng khách là không gian sinh hoạt của một gia đình khác. Nằm một lát lại chán, tôi đưa mắt tìm xem có gì để đọc. Tuyệt không có một quyển sách, hay ít nhất là một tờ tạp chí tiếng Việt miễn phí mà những người Việt bên này vẫn hay lấy về. Chỉ có năm sợi dây charge iPhone 5 và iPad nằm lung tung trên nền thảm.

6.

Chicago đón chúng tôi với bầu trời ảm đạm, mặt hồ đóng băng và lòng người lạnh. Nhưng Chicago đẹp.

Tôi có cơ hội ghé qua căn hộ của một người không quen biết, thậm chí không rõ là trai hay gái, tên gì; chỉ biết người ta trẻ, khoảng hai mấy tuổi, du học sinh hoặc đã đi làm. Căn hộ nằm trên tầng cao, nhìn xuống có thể thấy mặt hồ Michigan. Lúc ấy chủ nhân căn hộ đang host khoảng mười mấy người bạn nên trong nhà ngổn ngang hành lý các kiểu. Nghe

nói buổi tối có party. Tôi đi ra ngoài phòng khách và nhìn xung quanh. Một vài chai rượu tôi chẳng nhớ tên. Ngồi ngang đồ trang điểm của con gái, gương lược giăng từ sàn nhà lên kệ bếp. Rồi mắt tôi bắt gặp những quyển sách trên kệ, và thành thực mà nói, những tựa sách nằm đó đã khiến tôi ngạc nhiên. Một vài quyển sách tôi rất thích, một vài quyển khác rất thú vị nhưng tôi chưa đọc. Thấy đều là sách hay.

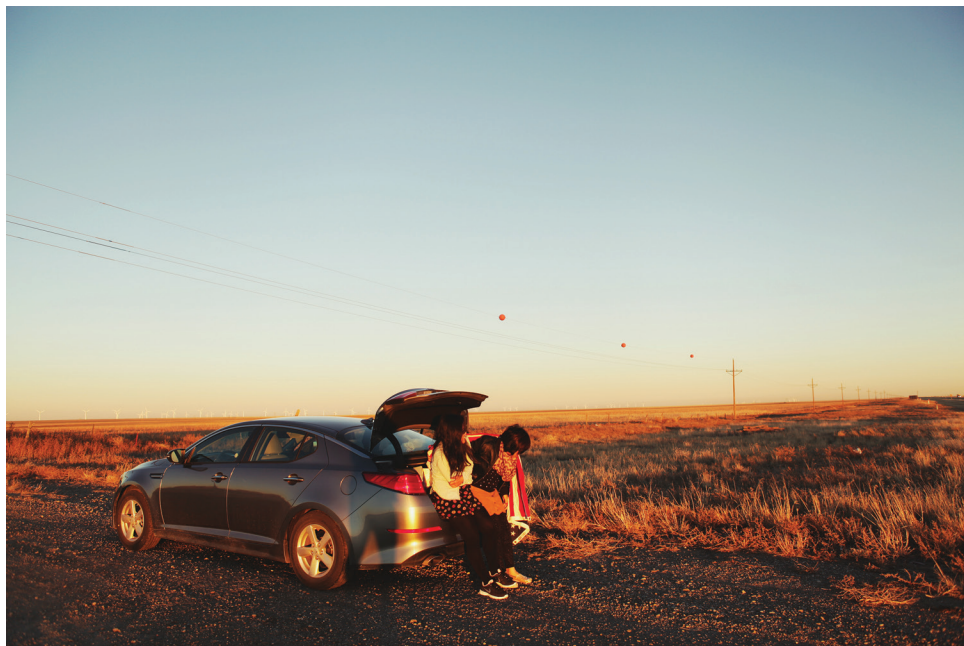
Sau này khi nhớ lại ba không gian khép kín mà tôi đã nhìn thấy ở Colorado và Chicago, tôi luôn mỉm cười. Những căn phòng thật là thú vị. Ngay cả khi chủ nhân của chúng không hiện diện, bạn vẫn có thể nhìn thấy họ, như thể hàng tháng trời trôi qua đã lọc lấy tinh khí của người đó mà ướp vào không gian đóng kín này.

Rio Lam

---

1 Highway 1: Hay "California State Route 1," dài 1,055 km, là đường cao tốc thuộc tiểu bang California, chạy dài bên biển Thái Bình Dương. Con đường này chạy dọc một trong những bờ biển đẹp nhất nước Mỹ.

Beautiful sunset can't wait for us so we stopped and loved it for a moment

10 000 giờ và Palo Alto

*Winter Trip
Palo Alto, bang California*

Vẫn còn nhớ ngày đầu tiên tôi được biết đến một cỗ máy làm nên lịch sử văn minh nhân loại, một chiếc hộp hình chữ nhật và một màn hình siêu bự kết nối với nhau bằng mớ dây đen chằng chịt. Thuở ấy cả thị trấn, chắc chỉ có vài ba gia đình mua được máy vi tính. Thời mà người ta muốn truy cập Internet phải qua cáp và VNN1269, tôi đã bắt đầu mơ về ngày được đặt chân đến Silicon Valley. Còn bé thôi, ba tôi bảo sang đó sẽ được “thăm” Bill Gates.

Mười hai năm sau, tôi đã chính thức ở Mỹ. Ba năm trôi qua và tôi vẫn chưa đi đâu ngoài tiểu bang Texas. Tôi vẫn trộm nghĩ đến California, về thung lũng công nghệ năm ấy, về nơi duy nhất tôi thật sự muốn đến ở bờ Tây. Tôi hiếm khi chia sẻ điều đó với ai. California vẫn luôn gắn với Hollywood, Disneyland, nơi có đồ ăn Việt Nam ngon nhất nước Mỹ, và cũng là nơi có số lượng người Việt sinh sống đông nhất.

May mắn trong chuyến đi, Zi có bạn ở ngay Palo Alto; chị đang đi làm ở Facebook, chồng chưa cưới làm ở Google, vậy nên chúng tôi có thể nghỉ lại đôi ngày rồi tranh thủ thăm thú thung lũng Silicon cách thành phố San Francisco vài chục phút lái xe. Ngày thứ tư ở CA, chúng tôi rời khỏi Yosemite và chạy xe thẳng về hướng Silicon Valley. Chúng tôi đến khi trời đã tối hẳn, bầu trời chỉ chút sao. Chị Như đưa chúng tôi vào nhà. Đó là một căn hộ nhỏ xinh gần trung tâm. Vừa để đồ đạc vào phòng, cả ba chúng tôi nhìn nhau vì chiếc chăn siêu dễ thương với hàng dài số nhị phân. Rio quay sang nhìn tôi, nhướn mày:

“Mày dịch tao nghe coi.”

“Một không không một một...”

“Thôi thôi đủ rồi, tưởng đâu dịch thành câu cú gì, ai mượn đọc giùm”. Rio phán nhát gừng. Tôi gục gặc cười.

Nội thất trong nhà đơn giản nhưng rất tiện nghi và ấm cúng. Chị Như chu đáo và hiếu khách vô cùng. Tôi được nghe về câu chuyện của chị, sự kết nối của những lứa học sinh chuyên Lê Quý Đôn, về sự cố gắng không ngừng trong đôi mắt của chị. “10 000 giờ, em sẽ thành thực được một kỹ năng.”

10 000 giờ để biết thêm một thứ tiếng.

10 000 giờ để học thêm một ngôn ngữ lập trình.

10 000 giờ để luyện tập một môn thể thao.

10 000 giờ để thay đổi số phận.

Buổi sáng ở Palo Alto vào ngày một mùa đông chỉ như cơn se lạnh đầu mùa ở Texas, người ta vẫn có thể mang bớt ra đường. Ở đây có lẽ vẫn chưa sang đông hẳn. Thời tiết ở Palo Alto đẹp và dễ chịu. Nắng vàng óng, cây cối vẫn còn màu của thu, lá vàng và đỏ dưới nắng tô rực hai bên đường. Những con người đang đi qua tôi, có ai đó đang làm việc cho Facebook, có ai đó đang làm việc ở Apple, có thể người ngồi ăn bên kia đang tweet, người đối diện có lẽ đang nghiên cứu một ý tưởng về công nghệ mới nào đó. Dù là làm việc cho ai, trong một môi trường cạnh tranh thế nào, tôi vẫn cảm nhận được sự thư thái của một buổi sáng thứ bảy, ở ngay trung tâm của Palo Alto, người ta vẫn tự lự bên cốc cà phê Ý, qua cửa kính, hít thở một bầu trời trong veo và nhiều nhựa sống.

Chị Như đưa chúng tôi đến Facebook, số 1 đường Hacker Way. Khuôn viên của Facebook không quá lớn nhưng bên trong thể hiện sự tươi trẻ của công ty sắp tròn 10 tuổi này, hay là trung tâm điều chế “chất nghiệm” cho hơn một tỉ người trên toàn cầu. Tôi nửa đùa nửa thật — “Nếu được lựa chọn, em xin ngày nào cũng đi làm”.

Mỗi tầng có một khu ăn uống. Sữa, nước trái cây, cà phê, các loại bánh trái được sắp xếp gọn gàng đẹp đẽ và... miễn phí. Báo chí đã không ít lần nói về sự “tiện nghi thái quá” của các công ty công nghệ cao ở thung lũng Silicon, nhưng đến hôm nay tôi mới được tận mục sở thị Facebook và Google. Vừa bước vào khuôn viên công ty, có một bức tranh sáu ô vuông “Pride Connects” sơn màu của bảy sắc cầu vồng, biểu tượng cho sự ủng hộ

“Hôn nhân đồng tính”. Chị Như cho chúng tôi biết công ty như một hợp chủng quốc, đủ màu da và văn hóa. Điểm chung duy nhất có lẽ là sức trẻ và tài năng. Tôi đi đâu cũng thấy nói về kết nối con người, về quyền con người, không phân biệt đối xử. Chúng tôi tò mò đến khu làm việc của kỹ sư lập trình, về văn phòng làm việc của người sáng lập Facebook - Mark Zuckerberg. Đó là một góc làm việc bình thường, điều khác biệt duy nhất là trên bàn không có máy tính. Không có sự thay đổi gì về ghế ngồi, bàn gỗ bàn nhựa, đèn trang trí hay vật dụng cho chúng tôi tín hiệu là tại nơi đây – anh chàng tí phú, chủ tịch tập đoàn Facebook hàng ngày làm việc.

Ở Facebook, có hai tính chất đặc thù: “Be Open, Be Yourself.”¹ và “Focus on Impact”². Đi khắp công ty, hai từ được thấy nhiều nhất là “Code”³ và “Hack”⁴. Từ cách đặt tên phòng họp, chẳng hạn như phòng *Forever Alone*⁵ hay phòng *Cool Story Bro*⁶, đến nơi làm việc với vài chai bia và rượu, vài bức vẽ lung tung trên tường, võng giăng ngoài sân; sự phá cách của tuổi trẻ thật không giới hạn, và tài năng cũng thật vô hạn.

Tôi thích sự tươi vui ở Facebook bao nhiêu, thì càng ấn tượng bởi sự gọn gàng quy củ ở Google bấy nhiêu. Những chiếc xe đạp với bốn màu truyền thống của Google: xanh da trời, xanh lá, đỏ và vàng, để rải rác trong công ty, không khóa, tiện dụng cho nhân viên tiện đi lại từ khu này sang khu khác. Với tuổi đời và mức độ mở rộng trong chiến lược, Google lớn hơn hẳn Facebook về diện tích. Tôi say sưa “bay” từ Palo Alto đến Đà Nẵng, nhìn cầu Rồng bằng chương trình “Google Earth” trên sáu màn hình nối vào nhau, tưởng tượng như tôi vừa vượt Thái Bình Dương, bay về phía bên kia bờ biển, nơi quê hương tôi với những sự thay đổi và phát triển không ngừng. Anh Neil đưa chúng tôi đi tham quan, nhiệt tình kể về lịch sử Google, về những công nghệ và phong cách làm việc. Khi được hỏi về văn hóa Google, anh chỉ nhấn mạnh:

“Don’t Be Evil!”⁷

“Use Data.”⁸

Anh Neil như một từ điển bách khoa toàn thư, thích nghiên cứu thiên văn học, và coi ngày Đông chí còn quan trọng hơn đêm Christmas. Thế là khi mặt trời bắt đầu lặn sau rặng núi, anh dẫn chúng tôi đi bộ lên một ngọn đồi sau Google, chuẩn bị quan sát Satellite Station gửi thông tin lên sao Kim. Trời bắt đầu ngả từ màu xanh lam sậm rồi tắt nắng hẳn. Máy bay và các vệ tinh của NASA bay qua bay lại, chúng tôi căng mắt ra quan sát. Tôi nhìn thấy một sự say mê cháy lên trong đôi mắt anh Neil. Hóa ra cuộc

sống của những kĩ sư công nghệ thông tin không chán như ta tưởng. Con người có chẳng bị thu hút bởi cái đẹp, và riêng ba chúng tôi, tôi tin là đều bị hấp dẫn bởi trí tuệ.

Mountain View về đêm lung linh đèn. Bên kia đường là một quán café nhỏ mà chị Như bảo là nơi bắt đầu của những công ty trong thung lũng này. Sự ồn ào náo nhiệt của Los Angeles khiến tôi có những ấn tượng ban đầu không đẹp lắm về California, nhưng khi đến đây, tôi dần nảy sinh tình cảm hơn với bờ Tây. Sự lịch sự và nhã nhặn, vẻ điềm đạm và trí thức toát lên từ bất kì điều gì, con người, dáng đi, nhà cửa, và nhân sinh quan.

Rời bờ Tây, tôi ngoái lại nhìn xa xa trong bóng đêm, thung lũng đã chìm dần vào giấc ngủ. Rio lái xe và lại bực mình vì bị lạc lên một cây cầu phải trả phí. Tôi đang nghĩ rất lung, về những điều ước trong năm mới, về quá khứ với những ngày tôi còn niềm say mê tin học, về một tương lai mờ hồ, về 10 000 giờ, nhưng tôi biết, tôi sẽ muốn quay trở lại đây, một ngày nào đó, gần thôi.

Iris Le

---

1 “Be Open, Be Yourself.”: Hòa đồng nhưng không hòa tan.

2 “Focus on Impact”: Tập trung ảnh hưởng.

3 Code: Mã, lập trình.

4 Hack: Xâm nhập vào hệ thống dữ liệu.

5 Forever Alone: Từ lòng dùng để chỉ những người không bao giờ có người yêu hoặc chồng/vợ, tương đương với từ “ế”.

6 Cool Story Bro: “Chuyện hay đó anh bạn!” Đây là một câu phổ biến trong tiếng Anh.

7 “Don’t Be Evil!”: Đừng chơi ác!”

8 “Use Data!”: Dùng dữ liệu!

Ventured around Facebook Headquarter // Palo Alto, California

Biển cả và đồi núi

Winter Trip

Highway 1-Yosemite, bang California

I- "BIỂN NHỚ TÊN EM GỌI VỀ..."

Và mãi ba năm chưa về...

Đêm trước ngày bay, bạn đã nói như thế với tôi. Ừ, tôi không phủ nhận là tôi thực sự đã chuẩn bị tâm lí sẽ đi du học một thời gian dài. Không hiểu sao bạn đọc được suy nghĩ của tôi, và khiến mỗi lần nghe *Biển Nhớ* của Khánh Ly, bấy nhiêu sự chuẩn bị như sóng cuốn trôi đi hết thảy, dạt vào tâm trí là hình ảnh của quê nhà.

Tôi tự hào được sinh ra và lớn lên ở một thị trấn nhỏ ven biển. Sau khi chuyển ra Đà Nẵng, nhà tôi ở chỉ cách biển vài phút đi bộ. Vài năm ở Dallas, trung tâm nằm sâu trong lục địa và thời tiết khô nóng quanh nóng, tôi hay hào hứng kể cho bạn bè về nơi tôi đã sinh ra với đôi mắt sáng rực, kiêu hãnh "I'm a coastal person."¹ Tôi vẫn còn nhớ nguyên trạng hình tượng khối cầu đỏ au nhô lên từ mặt nước, xa xa là đường chân trời. Tuyệt tác của thiên nhiên sừng sững trước mắt, tôi đứng chôn chân trên bờ cát vàng mịn. Bình minh trên biển Đông ngày ấy đã ở lại sau lưng, hôm nay tôi sẽ hẹn hò hoàng hôn ở bên kia bờ Thái Bình Dương.

Chúng tôi bắt đầu rời khỏi thành phố nhỏ Rosemead từ 4:30 sáng. Cả thành phố vẫn còn chìm vào giấc ngủ, khác hẳn với sự chật chội và nhộn nhịp lúc ban ngày.

"Thiên nhiên ơi, em về lại với anh đây!"

Chúng tôi đã gào lên như thế sau gần hai ngày "lặn lội", "chen chúc" ở L.A. và quận Cam. Tôi đã được gặp lại "cố hương" – biển Thái Bình Dương – khi đến Huntington Pier vào đêm trước. Lúc ấy trời đã tắt nắng, tôi đang

đứng trên chiếc cầu trắng duyên dáng vươn mình ra biển bỗng giật mình nghe tiếng pháo hoa nổ liên hồi. Nhìn về phía xa có những chùm pháo hoa xanh đỏ vụt lên thành từng đốm sáng ngời. Có lẽ là Disneyland.

Buổi sáng hôm nay chúng tôi sẽ lái đến công viên quốc gia Yosemite dọc theo Pacific Coast Highway, hay còn gọi là Highway số 1. Loay hoay mãi Google Maps vẫn không chỉ được đường để chúng tôi có thể bắt Pacific Coast để đến Yosemite, Zi quyết định sẽ lái theo “cảm tính.”

“Thì mày cứ nhìn bảng chỉ dẫn trên freeway ấy. Thấy Highway 1 là tới luôn.”

Chúng tôi đi ngang qua Long Beach thì bắt kịp vào Highway 1. Con đường cao tốc lạ nhất mà chúng tôi từng đi qua vì cả chặng đường từ Texas đến California, chúng tôi gần như chỉ đi đường xuyên bang I-40, chưa đi con đường nào số lẻ dọc theo kinh tuyến cả.

Highway 1 đưa chúng tôi đến những thị trấn ven biển lạ mà thân quen. Những cây cọ và dừa xen kẽ những ngôi nhà be bé; hồi quang về Đà Nẵng, Nha Trang, Vũng Tàu cứ thế tràn về. Ôi, tôi ngửi được mùi mặn mặn trong gió rồi. Đó là mùa Đông kì lạ nhất tôi từng trải qua trong đời. Không có mưa và se lạnh như những mùa đông ở Đà Nẵng, cũng không phải lạnh tê cóng khi thời tiết bất chợt từ 30°C rồi tối bỗng dưng còn 0°C như ở Texas. Golden State² nắng ấm chan hòa, một xứ mà nhìn đâu cũng thấy hương vị nhiệt đới, óng ánh màu nắng và trái cây xum xuê.

Rẽ phải đến Santa Monica Pier, bao cảm xúc như dạt dào và không ngừng nghỉ như sóng vỗ. Cố hương, đã ba năm rồi nhỉ. Tôi quay sang nhìn Zi.

“O, hình như tròn ba năm em ở Mỹ chị ạ. Ba năm không về Việt Nam.”

“Kệ mày chứ. Cảnh đẹp quá!” – Rio từ sau vọng lên.

Dĩ nhiên sự nhát gừng quen thuộc của Rio không làm bao cảm xúc trong tôi bị mờ phai tí nào. Bên trái tôi là màu thiên thanh của biển, trải dài đến vô tận, bên phải là những ngôi nhà tựa vào chân núi.

Và chúng tôi đã cùng nhau trên con đường cao tốc dọc bờ biển Thái Bình Dương, cùng nhau nghe *Time of Your Life* của Green Day. Bên kia là biển, bên này là núi, tiếng gió chạm vào sóng, reo vang bên sườn đá. Một mùa đông thật kì lạ, ấm áp, thân quen, có biển, có bạn, thiên nhiên bao vây trập trùng. Tuổi 21 của tôi đẹp quá, cuộc sống này đẹp quá đỗi – ai bảo tôi 60 năm sống là đủ. Tôi nguyện sống cho đến ngày cuối cùng của phước phần mình, đi cho hết những vẻ đẹp của bao kỉ niệm thiên nhiên kiến tạo. Tôi sẽ sống như chưa bao được sống, dạt dào và nhiệt huyết như biển kia kia.

II- ĐÔI NÚI TRẬP TRÙNG

Diện tích tiểu bang Texas đứng thứ hai nước Mỹ, gấp hai lần diện tích Việt Nam với địa hình chính là đồng bằng. Chúng tôi chạy trên con đường cao tốc I-40 mãi mà vẫn chưa ra khỏi được vùng đất Lone Star. Đến nửa đêm, tôi bắt đầu có cảm giác ù tai và nặng đầu, tôi mơ hồ nhận ra được hai bên đường là những núi tuyết bị lẫn vào màu của đêm. Đường đến California, tôi có cảm giác thân quen đến lạ. Ba năm trước, tôi tự hứa sẽ đi được ra khỏi Texas rồi mới về Việt Nam, vài tháng trước, tôi còn nghĩ không biết bao giờ mình mới có dịp quay lại Arizona, vậy mà vừa đây thôi, chúng tôi đã băng qua biên giới của New Mexico và Arizona, rồi biển báo hiệu địa phận dùng *Pacific Time Zone*⁴ – cấm chơ vơ giữa vùng hoang mạc sỏi cát của California - đã hiện ra trước mắt.

Zi kể tôi nghe về ca lái đêm hôm qua, khi tôi và Rio đã ngủ say sau một đêm vật lộn với đường đèo núi ở New Mexico và Arizona.

“Chị lái qua rừng quốc gia, trước mặt là trắng, hai bên là rừng cây đồi núi, sợ mà đẹp quá!”

“Sợ mà đẹp quá” luôn là động lực để hai đôi tay của của hai “tài xế” vững vàng trên vô lăng, sự kích thích thần kinh như khi bạn xem một bộ phim kinh dị, sợ hãi nhưng không dừng lại, tiếp tục xem cho đến hết để thỏa cơn tò mò. Đoạn đường từ Arizona đến California hai bên trập trùng núi, màu đỏ ba-dan, và không có một dấu hiệu gì của “mùa đông” (!?) Khi đi ngang qua bảng báo hiệu chỉ về hướng Las Vegas, chúng tôi nhìn thấy một cặp vợ chồng có tuổi, mặc đồ dạ, phóng xe motor vượt mặt chúng tôi và rẽ ngay vào con đường hướng thẳng đến Las Vegas, bang Nevada. Thế là Rio buột miệng nhận xét “Chắc hai bác đi hồi xuân.” Sau đấy Zi cho xe

dừng lại ở một trạm nghỉ ven đường, tạm ngừng quãng đường hơn năm tiếng đồng hồ vừa làm tài xế kiêm nhiếp ảnh gia. Chúng tôi đứng khá gần một thung lũng khô cạn hoang hóa, chỉ thấy một vài cánh chim lẻ loi chao liệng trên những cây cọ đâm tua tủa lên trời - một kiểu thực vật điển hình của xứ nhiệt đới. Khác với Rockies và Appalachian - hai “nóc nhà” hùng vĩ nhất miền Bắc Mỹ, những ngọn núi ở bờ Tây gần California khá thấp, được sắc đỏ hoặc cam khô cằn.

III- YO-SE(T)-MEE-TEE

Cảm giác lần đầu lên đến vườn quốc gia Yosemite, tôi bị hoa mắt và ong đầu vì độ cao vài ngàn feet so với mực nước biển. Trước mắt tôi trải ra những thảm rừng lá kim điểm hình của khí hậu ôn đới. Trên đường đi vẫn còn lác đác tuyết và đá, áp suất lên cao càng loãng, tôi càng bị khó thở và nhức tai. Trời dần về chiều, đoạn đường đi rất khó so với tay lái vốn đã quen đi những con đường thênh thang tít tắp ở Texas. Rio chỉ im lặng, tập trung cao độ, Zi ngồi bên, có lẽ đang cầu nguyện, niệm Phật, tôi ngồi yên ở phía sau không dám nhúc nhích gì. Hoặc có lẽ cả ba đứa chúng tôi không thể dung bất kì ngôn từ nào để bình cho hết cảnh vật dần hiện ra trước mắt sau mỗi khúc cua ngặt, thiên nhiên ở đây mê hoặc chúng tôi mất rồi.

Những bức ảnh của Kevin Russ⁴ đã đưa chúng tôi đến đây, khu vườn quốc gia nổi tiếng nhất nhì nước Mỹ. Mới đó ở chân núi trời còn quang đãng và ấm áp, vậy mà một lát sau hai bên đường đã xuất hiện thêm vài hồ băng và tuyết. Khoảng năm giờ hơn, heo hắt vài tia nắng xuyên qua rừng cây, tạo thành một thứ ánh sáng kì lạ đan dệt vào nhau. Suốt chuyến đi, hai bức tranh hoàng hôn đẹp nhất tôi được ngắm, một lần ở phía Tây Texas, mặt trời vừa lặn, mặt trăng đã treo trên đỉnh đồi bạt ngàn cối xay gió trắng. Bức tranh thứ hai là ở đây, Yosemite. Khung cảnh nên thơ, màu sắc cân đối và hòa quyện. Có hai anh chị đang ngồi tựa đầu vào nhau, say tình hay say cảnh.

Đoạn đường về dừng lại ở trạm xăng, tôi nghĩ mãi về hành trình từ Texas đến Yosemite, cũng sắp được một tuần rồi. Tôi vẫn không thể hình dung là được một ngày, tôi và hai người bạn thân của mình, ba đứa con gái lại có thể lái xe đến được đây. Chúng tôi đã quá may mắn, hay thiên nhiên thật ưu đãi cho những trái tim thừa nhiệt huyết khám phá này.

“Mấy chị hại em quá!”

“Tụi tao làm gì mà?”

“Thì mấy chị chờ được em tới đây rồi, thế sau này mà thằng nào không chờ em lên được đến đây, đi nửa đường sợ hãi bỏ về, chắc em nghỉ chơi với nó.”

Tôi nói nửa đùa nửa thật. Ai bảo những đứa con gái này thật cá tính. Ai khiến thiên nhiên là thước đo lòng người. Cũng một khung cảnh ấy khi thiên nhiên phơi bày ra trước mắt ấy, nếu người bạn đi đường không cùng cảm giác rạo rực và đam mê, bạn có thể bước tiếp để dẫn thân vào những trải nghiệm mới mẻ hơn được chăng? Và thế là tôi biết mình thật may mắn, may mắn vì đã có những người bạn đồng hành trên cả tuyệt vời, chả bao giờ cầu nhau vì tôi không lái một giờ nào xuyên suốt hơn 10 000 dặm vòng quanh nước Mỹ.

Iris Le

---

1 “I’m a coastal person.”: Tôi là người vùng biển.

2 Golden State: biệt danh của tiểu bang California. Tiểu bang này bắt đầu phát triển khi các mỏ vàng lớn được tìm thấy vào năm 1848, dẫn đến cơn sốt đào vàng California Gold Rush kéo dài đến năm 1855.

3 Pacific Time Zone: Múi giờ Pacific, kém tám giờ so với múi giờ chuẩn (UTC-8).

4 Kevin Russ: Nhiếp ảnh gia người Mỹ, nổi tiếng với phong cách chụp ảnh du lịch bằng iPhone.

Our first morning on the road—Purple Sky in Arizona

I-40 across Arizona mountains

Seatbelt hết đi nghen!

Winter Trip
Rocky Mountains, bang Utah

Tôi quay lại nhìn tiệm McDonald dưới chân núi một lần nữa, có lẽ phải thêm một đoạn đường rất dài chúng tôi mới có cơ hội nhìn thấy tiệm thứ hai. Mừng rỡ vì vừa lấy được chìa khóa Zi để quên trong xe, chúng tôi ngay lập tức yên vị, Zi khởi động máy, mọi thứ trông có vẻ khởi sắc hơn dù bầu trời ban ngày vừa hạ màn, buông một lớp tối mờ pha sắc tuyết trắng lên khung cảnh mênh mang xung quanh. Đường rất trơn và tuyết vẫn rơi nhẹ nhàng nhưng chúng tôi phải đi ngay đến Denver. Đứa nào cũng tự nhủ, “Nếu thời tiết quá tệ thì sẽ đậu xe vào chỗ nào đó mà đợi cho qua.”

Ít nhất là chúng tôi nghĩ thế, chúng tôi không hề biết mình sắp phải đối mặt với chuyện gì.

Tôi lại nằm ra ghế sau và cố gắng chợp mắt một chút. Nhưng giấc ngủ không đến, giấc ngủ sẽ không thể đến với một cô gái trẻ lần đầu tiên ở trong chiếc xe vượt dãy Rocky Mountains vào một đêm bão tuyết, trên con đường một làn hun hút quanh co, bên trái là núi, bên phải là vực sâu, bốn bề chỉ có tuyết tan nhòa vào bóng tối. Tôi tự bảo mình phải ngủ đi vì Zi chắc chắn sẽ có một ca lái rất mệt, và khi nó xong thì tôi phải hoàn toàn tỉnh táo để thay Zi lái tiếp. Nhưng tôi không thể.

Hóa ra con đường này chỉ có một chiều và không có nơi nào để dừng lại. Chúng tôi chứng kiến con bão đang quất vào gương xe những cuộn tuyết xoáy lông lộn, tầm nhìn giới hạn ở mức dưới 10 feet, trong lòng dấy lên một nỗi sợ hãi mà những cư dân Texas hiếm khi phải đối mặt.

Nhưng ít nhất là chúng tôi đã không than vãn hay hoảng sợ ra mặt.

Chúng tôi chửi thề. Bằng tiếng Anh. Không đứa nào có thể chửi thề bằng tiếng Việt nhưng “f*ck”, “sh*t”, “motherf*cker” lại trôi ra khỏi miệng

dễ dàng hơn. Ngày xưa tôi từng nghĩ vì đó là tiếng Anh – ngôn ngữ không nằm trong máu thịt của mình nên sắc thái phai nhạt ít nhiều. Sau này luyện phim truyền hình, TV show, đọc sách, nghe nhạc; thấy người ta ít nhiều có dùng những từ ấy, suy nghĩ của tôi khác đi, trên phim dùng được thì ở ngoài cũng dùng được vậy miễn là biết nhìn ngó hoàn cảnh xung quanh một chút. Trong xe lúc ấy chỉ có ba đứa con gái bạn thân với nhau lâu năm, lại đang sợ chết khiếp, hoàn cảnh này coi bộ không chửi... hơi phí.

Chúng tôi kể chuyện cười. Chúng tôi lại chửi thề lần nữa. Lại kể chuyện cười. Chúng tôi bắt đầu nói chuyện với những xe trước mặt và sau lưng, “Anh gì đằng trước ơi, đi chậm chậm cho tụi em bu theo với.” “Bạn đằng sau muốn vượt thì kệ bạn nhé, bố cứ lái chậm đấy, làm gì nhau?” Có những lúc cả ba đều im lặng để cho Zi tập trung lái, và cũng vì không biết nói gì nữa. Sự sợ hãi không ai muốn thể hiện ra, nhưng cũng chẳng còn gì để đùa vui cho quên đi. Trong cuộc sống chúng tôi cũng có một đôi lần không còn cách nào khác ngoài tiến về phía trước, nhưng đây là một trong số những lần hiếm hoi cụm điển đạt ấy hoàn toàn theo nghĩa đen. Không còn cách nào khác ngoài tiến về phía trước, không biết khi nào có chỗ dừng lại, không biết mình nên làm gì (là nói về phần tôi, đứa đang ngồi băng ghế sau).

Và đó là lần duy nhất trong chuyến hành trình 10,000 dặm, Zi nói với chúng tôi, “Seatbelt¹ hết đi nghen!”

Tôi không nhớ rõ Iris và tôi đã phản ứng thế nào trước câu nói ấy, dường như chúng tôi đã im lặng. Mọi khi hẳn một trong hai đứa đã nhao nhao lên, “Mệt ghê! Biết rồi! Seatbelt này giờ rồi, tự dưng nói làm người ta sợ chi zậy má?” Nhưng gió rít tuyết bay bên ngoài, núi và chỉ núi dưới bánh xe, chúng tôi chẳng thể nào sợ hãi thêm được nữa.

Trước khi cuộc hành trình bắt đầu, bên cạnh những hào hứng, vui vẻ; trong đầu đứa nào cũng phảng phất một nỗi sợ. Khi đến thuê xe và biết số tiền bảo hiểm là 600 đô-la, chúng tôi đã từ chối đăng ký bảo hiểm, bởi lẽ sau khi trả tiền thuê, chúng tôi chỉ còn khoảng 2,500 đô để chi trả cho mọi chi phí trong suốt chuyến đi như ăn uống, xăng dầu. Không có bảo hiểm đồng nghĩa với việc chúng tôi phải giữ xe tuyệt đối kỹ, không được có bất kỳ một va chạm nhỏ nào. Trên quãng đường Winter Trip bằng qua 28 tiểu bang, băng qua bão tuyết và núi non, đồng bằng và sa mạc, chúng tôi đã luôn đối mặt với khả năng có thể gây ra một món nợ lên đến 30,000 đô – số tiền rất lớn đối với ba đứa.

Sau này Zi kể lại khi nói những lời ấy ra, nó đã nghĩ biết đâu đây là những lời cuối cùng của mình. Chính tôi lúc ấy cũng sợ như vậy. Tất cả những gì chúng tôi sắp nói ra có thể là những lời cuối cùng, tất cả những gì chúng tôi đang nghĩ có thể là điều cuối cùng được nghĩ đến trong cuộc đời của ba cô gái trẻ kết thúc dưới đáy vực Rocky Mountains. Điều đó thực sự đáng buồn khi nghĩ đến. Ngay cả sau này, nhiều ngày sau khi đã băng qua ngọn núi an toàn, nó vẫn khiến tôi cảm thấy tim mình thắt lại một thoáng thật nhẹ. Chân thành mà nói, tôi không muốn cuộc đời mình phải có nhiều lần nghĩ như thế. Tôi vẫn chưa sẵn sàng cho những điều cuối cùng mình có thể làm, những người cuối cùng mình có thể nhớ...

Người lúc ấy tôi nghĩ đến là ai? Người có thể sẽ là người cuối cùng tôi nghĩ đến, trong một cuộc hành trình công đại của tuổi 20...

Là anh.

Tôi ở Dallas, anh ở nơi khác cách tôi bốn tiếng bay. Tôi vẫn chưa nói mình yêu anh vì tôi muốn đợi đến khi hai đứa gặp nhau, mặt đối mặt, tôi sẽ nói anh nghe trực tiếp. Đó chỉ là một kiểu phù phiếm vớ vẩn của những cô gái 20 tuổi đang yêu không muốn đánh mất lần đầu tiên nói yêu một người bằng điện thoại hay laptop. “Lẽ nào chỉ vì một thứ rất phù phiếm như thế mà mình có thể không bao giờ kịp nói yêu anh?”, tôi nghĩ, “Hay giờ nhấn tin luôn nhì? Vạn nhất có gì xảy ra, mình sẽ không phải hối hận vì chuyện này.” Nghĩ đến chuyện nhấn tin vì lúc ấy trên núi sóng rất yếu, gần như không có; tôi lại chẳng muốn gọi điện để rồi anh nghe lời yêu mà chữ được chữ mất.

Nhưng tôi không nhấn. Cũng như tôi chưa bao giờ viết ra giấy danh sách những bài nhạc muốn người ta chơi trong đám tang của mình (có những bài như *November Rain*, *Forever Young*, *If I Die Young*,...). Tôi chưa muốn danh sách đó được chơi, tôi chưa lại một hy vọng để cầm tay anh và nói mình đã yêu anh rồi. Đôi khi hy vọng đồng nghĩa với sợ hãi, nhất là trong hoàn cảnh ngoài tiến lên không còn cách nào khác.

Nhưng anh không phải người duy nhất tôi nghĩ đến vào lúc xe đang lao đi giữa cơn bão ấy.

Khi tôi kể chuyện này cho hai đứa kia, Zi cười vào mặt tôi, “Chẹp, con này, thế mà mày không nghĩ đến mẹ của mày mà lại nghĩ đến trai?!”

Tuổi 20 nó thế? Con gái nó thế? Hay tôi vô tâm nên như thế? Lời giải

thích vừa chớm lên đầu môi lại tan vào không khí. Ừ thì lâu nay tôi vẫn vô tâm với gia đình, giải thích một lần này cũng chẳng để làm gì. Lúc ấy thực có nghĩ đến ba mẹ. Khoản tiền 30,000 đô nếu xảy ra tai nạn vẫn chưa phải món nợ lớn nhất. Món nợ lớn nhất là với gia đình đã luôn ủng hộ và tin tưởng chúng tôi. Tôi đã luôn nghĩ đến khả năng xấu nhất, chẳng may xảy ra tai nạn trên đường đi, lúc ấy gia đình sẽ cảm thấy thế nào? Nỗi buồn, nỗi đau nặng nề mà chúng tôi sẽ gieo vĩnh viễn vào lòng ba mẹ chỉ vì một lần sống hết mình chẳng bao giờ phai đi. Và người đời đâu phải ai cũng biết xót thương, đâu phải ai cũng sẽ tự ngăn mình nói ra câu “Đã bảo đừng để chúng nó đi. Đường sá nguy hiểm.” Nếu chúng tôi có mệnh hệ gì, nói câu ấy khác nào xát muối vào lòng ba mẹ chúng tôi, rằng đã không biết dạy con, không biết quản con, nuông chiều con quá đáng.

Thế là, lúc nghĩ đến bạn trai lại nghĩ, “Chẳng may em đi...” Nhưng lúc nghĩ đến gia đình lại là một lời kiên định, “Tụi con sẽ vượt qua. Tụi con sẽ không dừng ở đây.” Đó là sự khác nhau giữa người cuối cùng trong những phút (có thể là) cuối cùng và người đầu tiên trong mọi lúc, giữa người ta yêu và người thương ta, giữa người ta gặp trong đời và người ta nợ cả một đời, giữa tình yêu song phương và ân tình chảy xuôi một dòng.

Sáng sớm hôm ấy dừng chân ở trạm xăng đầu tiên nhìn thấy ở chân núi bên kia, tôi nhìn ra bên ngoài vẫn còn tối mờ và lần đầu tiên biết sợ hãi về chặng đường sắp tới. Chuyến đi này có thể nguy hiểm hơn chúng tôi dự đoán. “Nhưng ba mẹ ơi, ít nhất là con đã vượt qua được một lần rồi”, tôi nghĩ vậy và ngồi vào ghế lái thay cho Zi. “Còn gì nữa đây, Colorado?”

Rio Lam

---

1 Seatbelt: Thắt dây an toàn.

Chuyện ở Beantown

Winter Trip
Boston, bang Massachusetts

Tạm biệt dãy Appalachian, chúng tôi chính thức đến địa phận của tiểu bang Massachusetts – nơi tập trung những bộ não làm nên nền giáo dục tiên tiến nước Mỹ. Những con đường từ thuở khai thiên lập địa, hẹp và vòng vèo đến kì lạ. Đi từ bờ Tây sang bờ Đông, chúng tôi phải thừa nhận Highway Texas tuyệt vời nhất, rộng rãi và thẳng tắp tấp một con đường. “Ở Texas đi bán đồ giấy còn được, lên Boston đi bằng Google maps hay GPS chỉ đường vẫn lạc như thường. Tội nó tởm lắm” – nguyên văn những gì anh Thịnh dặn tôi hôm nào trên đường đến Caddo Lake, tận hôm nay đã được thấu hiểu đến tâm can... Hệ thống đường sá ở Boston cùng với kiến trúc miền Đông đặc trưng, tôi có cảm giác ở đây cái gì cũng mang màu hoài cổ và... phức tạp.

Chúng tôi đỗ xe sau căn nhà 67, đường Highland, tọa lạc ở một thành phố khá vô danh kế cạnh Boston. Đoạn đường từ Chicago đến Boston, tôi và Zi còn kịp “ùng hột”, “cổ vũ” tinh thần Rio bằng tiết mục nhép môi *You Are Beautiful* của nhóm One Direction. Rio để mặc cho hai đứa tôi làm trò ở phía trên, lẫn ra ngủ ở ghế sau vì đêm hôm qua lái liên tù tì gần năm tiếng đồng hồ. Tháng 12, bầu trời âm đạm không khóa lấp được sự lo lắng hồi hộp ra mặt của kẻ-mà-ai-cũng-biết-là-ai-đấy.

Những con người ở Boston, những trải nghiệm ở Beantown cứ như tôi vừa nhắm mắt, mở ra đã là một thế giới thật khác. Tôi có cảm giác ngỡ ngợ mà rất rõ, như Charlie¹ hôm nào còn nhận ra tình bạn trong trẻo mình ở trường, nay đã phải đấu tranh với sức ép của thời gian và sự đổi thay. Đó là lúc tôi vừa cảm thấy hụt hẫng, vừa vui, vừa lo lắng, lại vừa phấn khởi. Mớ hỗn tạp đó khiến tôi mất ngủ hai đêm đầu ở căn hộ nhỏ trên gác lửng đường Highland. Tôi làm việc để thay vì bị cảm xúc tràn não, tôi bắt tay hoàn tất những công việc ở trường còn dang dở, tôi không cưỡng lại được việc thức tới sáng để đọc những dòng văn yêu thích trong *Rừng Nauy* –

cuốn sách đã cùng tôi lớn lên qua tuổi 17, 18. Nay đã 21 rồi ư? Tôi nhìn hai người bạn của mình, “Get lost. Be found.” Ai trong chúng tôi cũng đã từng bị lạc, bị mất phương hướng. Con đường đi đến sự trưởng thành không thể tránh khỏi những va vấp tuổi trẻ những năm mười bảy hai mươi. Ai trong chúng tôi cũng đang khúng khuấy nhiệt huyết sống. Tôi tự hỏi, thế vậy là hai người bạn tôi yêu quý nhất ấy đã “be found” rồi ư? Hơn 6,000 dặm cùng nhau, phải chăng điểm đến của tôi là đây, Beantown vào những ngày mùa đông rét mướt, u hoài? Đó là một buổi sáng trong veo, tôi đang viết cho xong bài essay xin học bổng ở trường, pha vội ly café, ăn xong tô phở mọi người mua cho từ tối qua, đọc mấy bài báo tổng hợp cuối năm của Wall Street Journal, một ngày mới được bắt đầu khá tư lự và nhẹ nhàng. Zi choàng vai tôi rủ đi mua café và ít đồ ăn sáng. Tôi hơi chau mày lại “Chị giỡn em hả. Đi bộ đến Dunkin Donuts?”

“Có vài phút à, đi tập thể dục luôn.”

“Thể dục cái gì, lạnh lắm!”

“Đi đi Oanh ơi, đi với chị...”

“Được rồi!”

Tôi đứng đây, ít khi nào tôi vượt qua được những cơn nản nỉ bất tận của bà chị Thiên Bình chúa lương lự ỉ ôi. Tôi vợ vội áo khoác rồi đi xuống cầu thang. Màu trời xám ngầu, ủ dột, lại là kiểu thời tiết lí tưởng của Zi. Chúng tôi đi bộ qua một khu dân cư khá bình dị. Từng căn nhà san sát nhau, có gác lửng. Màu xanh màu đỏ xen kẽ vui nhộn, có nhà vẫn để vật dụng trang trí từ Christmas, không phải kiểu quy hoạch đô thị sau này ở Texas, nhà nhà cách nhau là cả khu vườn. Phía trước nhà cột khói cao ngút phả vào nên trời màu xám ngoét, càng làm cho khung cảnh thêm phần ảm đạm và u buồn. Tôi chậm rãi bước đi bên cạnh Zi, lâu lâu phải dừng lại để Zi được thỏa mãn chụp hình. Tiết trời rất trong, không lạnh như tôi tưởng, hay tôi đang tự sưởi ấm mình bằng chút niềm vui được bước chân ra đường. Những tháng ngày vừa qua chúng tôi đi xe nhiều hơn đi bộ, cảm giác được đi dạo vào một buổi sáng thật ấm và thơm, như đang uống một ly espresso bốc khói ấy.

Hay đó là một buổi chiều mưa, tôi và... lại là Zi ngồi trước hiên nhà. Tôi không rõ Zi cho tôi nghe bài hát gì, chúng tôi ăn gói cuốn, đưa mắt về phía xa xa của khu phố, vắng lặng như tờ, chỉ có tiếng mưa trộn lẫn tiếng nhạc. Tôi không rõ đó là cảm giác gì, tựa hồ như tôi đang là Reiko, Zi là

Wantanabe. Tôi – dĩ nhiên tuổi đời còn quá trẻ so với nhân vật già dặn và giàu kinh nghiệm như Reiko, nhưng đó chỉ là sự mơ hồ huyền hoặc tôi không giải thích được, chỉ là nhớ đến một đoạn truyện đó thôi. Đêm đó Reiko đã xoa dịu nỗi đau của Wantanabe khi anh thú nhận về tình yêu của mình với cả Naoko lẫn Midori. Làm thế nào để vượt qua được cái chết của Naoko, làm thế nào để đến được với Midori, làm thế nào để sống?

Dĩ nhiên Wantanabe đã chọn sự sống thay vì sự chết, chọn sự yêu thương cho tương lai thay vì nỗi buồn chôn mãi trong lòng từ quá khứ. Sự trưởng thành được nung luyện qua không ít những buổi chiều như thế này, tôi và người bạn thân của mình, tôi vụng về không biết cư xử như nào phải. Zi cứ liên tục mở đi mở lại một bài hát. Đó là một bản nhạc buồn hết sức, chắc không có tôi, Zi đã ngồi lẳng lặng khóc hay lại rơi vào tình trạng chiêm nghiệm nỗi buồn dài lâu. Zi kể cho tôi nghe về chuyện quá khứ, về nỗi đau và chuyện buồn ngán dài trong cuộc đời và chuyện tình cảm của mình, kể về sự tổn thương khi đã vượt qua và không khỏi lo lắng về sự vô thường. Tôi chỉ im lặng và lắng nghe rồi lặp lại những gì đêm hôm trước tôi đọc được.

“Tôi nghĩ cậu quá nghiêm trọng với chuyện đấy. Yêu một người khác là một chuyện tuyệt vời, và nếu tình yêu ấy là chân thành, không ai cuối cùng bị ném vào mê cung cả. Cậu phải có thêm lòng tin vào bản thân mới được.”

“... chuyện cậu yêu cô ấy chỉ là điều rất tự nhiên. Nó có thể tiến triển tốt, cũng có thể không. Nhưng tình yêu là thế. Khi ta yêu, tự nhiên nhất là hãy thả hết mình cho nó.”

Một ngày Boston có nắng, tôi đi dạo ở quảng trường Harvard, tôi đoán hơn nửa số người ở đây cũng là dân du lịch, nhìn ai cũng phấn khởi và háo hức lắm. Ừ, có lẽ Rio nói đúng “Tao mà yêu thì ở đâu cũng sẽ nắng ấm mà ạ!”

Iris Le

---

1 Charlie: Nhân vật chính trong tác phẩm “The Perks of Being a Wallflower” của nhà văn người Mỹ, Stephen Chbosky

Taking a break as we left Nevada and entered Utah winter wonderland

Breath-taking sunset on top of Yosemite National Park, California

Boston, Boston

*Những mùa đông
Boston, bang Massachusetts*

Ngày đầu tiên tôi đến Boston là một ngày trời chỉ se lạnh so với tiết đông nước Mỹ. Đến tận lúc đó, Boston vẫn chỉ là một cái tên thoáng qua đối với tôi, một thành phố bờ Đông đất đỏ gắn liền với không khí học tập nghiên cứu. Boston loáng thoáng xuất hiện trong những trang sách Sử tôi phải học như một trong những cái nổi lịch sử của Hoa Kỳ, khi sự kiện biểu tình chính trị Boston Tea Party năm 1773 đã góp phần thúc đẩy Cách mạng Mỹ. Ngoài ra không còn một dấu hiệu nào khác báo trước rằng sau này duyên nợ của tôi và Boston sẽ trở thành một câu chuyện dài.

Nhờ một mối lương duyên đã định sẵn từ lúc nào không rõ, Boston đón tôi với đôi bờ sông Charles. Chỉ vì một con sông Charles ấy thôi mà vùng đất lạ lẫm này, vùng đất tôi chưa bao giờ màng đến, đã làm tôi yêu từ cái nhìn đầu tiên. Buổi sáng hôm ấy, khi tôi đi dọc cầu Harvard bắc ngang sông Charles dưới cái nắng vàng ngọt nhẹ của mùa đông, Boston hiện ra hiền hòa và trong lành. Ngắm nhìn dòng sông êm ả với đôi bờ không quá cách ngăn, sự thanh bình nhẹ nhàng phủ màu nắng vàng to, tôi bỗng nhận ra sông Charles gợi nhớ đến sông Hàn ở Đà Nẵng quê nhà. Giống thế nào tôi không rõ. Sông Hàn của tôi – như bao con sông Việt Nam khác – dĩ nhiên... không sạch bằng Charles, hai bên bờ vẫn còn lại vài bãi hoang lau sậy sỏi đất, những nếp nhà ngả nghiêng hay những đoạn ống nước rỉ sét dơ bẩn. Nhưng hai con sông vẫn giống đến lạ kỳ, theo kiểu chỉ những ai đã lớn lên ở hai bên bờ sông Hàn mới cắt nghĩa được. Sau này khi Zi và Iris đến Boston, tụi nó cũng tấm tắc khẳng định, “Ừ, giống sông Hàn thật.”

Tôi quay sang nói với bà chị đi cùng “Em thích Boston rồi đấy nhé.” Câu nói ấy với tôi là một điều xa xỉ. Tôi hiếm khi thích ai hay cái gì từ cái nhìn đầu tiên.

Lần ấy tôi chỉ ở Boston ba ngày, vừa đủ để thăm MIT, Harvard, và

downtown. Nếu MIT là những khối nhà mang nét kiến trúc đậm chất hiện đại, thậm chí gắn với những đường nét uốn lượn, cắt góc táo bạo và những gam màu nổi bật, thì Harvard lại tuyền những tòa nhà cổ kính trông như nhà thờ, những mái vòm với dầm gỗ sẫm tối và những khung cửa sổ lắp kính thủy tinh màu. Nhưng chân thành mà nói, hai ngôi trường này không để lại nhiều ấn tượng lắm trong tôi. Có thể vì hôm ấy là một ngày trời u ám và lạnh. Nhưng dù sao đi nữa, cảm giác đang bước qua những lối đi mà biết bao nhiêu thiên tài, bao nhiêu học giả danh giá từng rảo bước trên đó, cũng ít nhiều đặc biệt. Dường như đó là một cảm giác về khoảng cách: khoảng cách tri thức, không gian, thời gian, hay một điều gì đó nữa mà tôi không nhận ra.

Chỉ ba ngày ở Boston quả thật đã không cho tôi một bức tranh toàn cảnh. Tôi chỉ chứng kiến không khí học tập ở những ngôi trường danh tiếng cùng dòng sông Charles đẹp và hiền. Nhưng chừng ấy đã đủ tạo nên trong tôi ấn tượng lần đầu về Boston như Đà Nẵng, bởi lẽ khi nhắc đến Đà Nẵng tôi gần như chỉ hoài niệm về hai nơi: dòng sông Hàn hiền lành và ngôi trường chuyên cấp III của mình. Khi trở về Texas, tôi đã nói với những người bạn thân của mình “Một ngày nào đó nhất định ta sẽ tìm đường đến Boston.” Vì Boston giống Đà Nẵng của tôi. Chỉ vì thế thôi.

Lần thứ ba lên Boston, nơi đầu tiên tôi đến thăm là Boston College. Ngôi trường xây dọc men theo triền núi, mang đậm tính Thiên Chúa giáo ẩn trong những bức tường uy nghi bề thế kiểu Collegiate Gothic, trong các tác phẩm điêu khắc theo các điển tích Thiên Chúa giáo đặt rải rác trong trường hay những cửa sổ thủy tinh màu ở khu phòng ăn. Trên nền trời đang ngả màu chiều hôm ấy, một lần nữa tôi nhận ra cảm xúc của mình rất dễ bị thời tiết và khung cảnh chi phối. Cũng lối kiến trúc Collegiate Gothic này, tôi đã từng thấy ở University of Washington vào một ngày tháng Ba nắng ấm, ngập trong sắc hoa anh đào màu hồng phơn phớt mềm mại. Và từ lúc ấy, UW trong tôi luôn là trường đại học đẹp nhất, đáng yêu nhất; bất kể tôi có lạnh nhạt với những kỷ niệm ở bang Washington đến mức nào. Vậy mà Boston College trong sắc xám của chiều nay chẳng gọi lên cho tôi chút ấn tượng gì. Đánh gỏi một lời tạ lỗi và một lời hẹn duyên số đến những nơi chốn và những con người tôi đã trót gặp vào những ngày trời mang màu xám.

Kể ra dài dòng như thế chỉ để khẳng định tình yêu kì lạ tôi dành cho Boston. Tôi đã yêu Boston bất chấp lần nào tôi đến đây thời tiết cũng lạnh căm và trời nhuộm màu mây nặng nề, bất chấp Boston đã không còn giống Đà Nẵng như tôi nghĩ, bất chấp cõi lòng tôi dành cho sự học và bằng cấp đã

ngươi lạnh từ lâu. Mùa đông đầu tiên ở Boston, tôi nghĩ phải học thật giỏi ở những trường thật tốt. Một năm sau đó đã có nhiều chuyện xảy ra, nhiều biến cố khiến tôi phải nhìn nhận lại và gạn lọc xem đâu mới là điều mình thực sự thích nhất. Tôi không còn là con bé học trường chuyên ngày xưa ở Đà Nẵng, yêu cảm giác đến trường và tin rằng đầu vào những trường danh tiếng là bảo chứng cho sự cố gắng của mình. Những trường danh tiếng lại cần hai điều mà từ lâu tôi chán ngán: điểm số cao và hoạt động trong các tổ chức. Để được nhận vào những nơi ấy, tôi hẳn phải tham gia nhiều hoạt động với các câu lạc bộ hội nhóm này nọ. Nhưng sống giữa thế kỉ 21 này, mỗi ngày nghe rao giảng không ngừng về tầm quan trọng của làm việc nhóm, tôi vẫn thích dành thời gian một mình thay vì vác thân đến một hội nhóm nào đó, tạo quan hệ và tổ chức những sự kiện hoành tráng. Mặc dù không hề phủ nhận giá trị của những hoạt động này, tôi vẫn không tìm thấy một chút hứng thú nào đủ để khiến tôi kiên nhẫn làm việc cùng những con người xa lạ khác tần số với mình. Sau đó là đến việc học. Tôi không ưa hầu hết những môn học ở trường, và hàng giờ liền không ngừng tự hỏi nó có tác dụng gì trong cuộc sống của mình sau này. Thế là tôi quyết định sẽ quần quanh với những cuốn sách tản mác, những buổi chiều đi dạo trong công viên, những lần nằm nghe nhạc, và những chuyến đi bất ngờ đến những vùng đất mới lạ.

Đôi khi tôi vẫn ý thức có thể mình đã sai; thành quả của giáo dục không phải ngày một ngày hai mà nhìn thấy được. Trong lòng tôi vẫn có sự nể phục không bao giờ mất đi dành cho những người đã cố gắng học lên thật cao, đạt thành tích xuất sắc trong lĩnh vực của mình. Nhưng mỗi người sinh ra với một con đường riêng, và con đường tôi đi – từ một năm trước – đã bắt đầu tách khỏi đại lộ trường ốc. Tôi vẫn sẽ tiếp tục học không ngừng những gì tôi thích, một ngôn ngữ mới, những nền văn hóa khác, cách thiết kế một quyển sách, v.v... nhưng thế giới của bằng cấp và học vị hẳn sẽ không có tên tôi và tôi cũng không màng đặt chân đến đó nữa.

Nhưng tôi vẫn yêu Boston. Có thể chỉ vì sông Charles quá đổi yên bình, có thể vì thiện cảm mặc định của tôi dành cho bất kỳ thành phố nào có một con sông chảy ngang qua, có thể vì một tiệm sách cũ tên Brattle tôi vô tình tìm thấy trong lúc đang rảo bước quanh downtown.

Brattle là một tiệm sách kỳ thú. Chủ tiệm đã tận dụng bãi đất trống bên cạnh để sắp rất nhiều kệ sách giá từ 1 đến 3 đồng (khoảng từ 20,000 - 60,000 VND). Người mua thoải mái lựa chọn, sau đó mang sách vào tiệm chính ngay bên cạnh để thanh toán. Khung cảnh hàng loạt kệ sách nằm điềm nhiên giữa một bãi đất trống, trên con đường West khá vắng lặng

giữa downtown mang nét quyến rũ khó cưỡng. Lần thứ ba ở Boston, tôi tự tìm đường đến Brattle một mình cùng chiếc máy ảnh phim mới mua. Tôi đi vòng vòng đường Beacon tưởng chừng đã bị lạc, rồi chạy bằng qua Boston Common, mỗi lúc mỗi dừng lại để chụp ảnh. Cũng chính lúc này tôi lại vô tình phát hiện được bộ tác phẩm điêu khắc bằng đồng của Arcangelo Cascieri và Adio Biccari. Ba bức tượng đặt trong khuôn viên Parkman Plaza tạo nên một hình tam giác hoàn hảo: Industry là người công nhân đang khoan vào một khối ngũ giác; Religion miêu tả một người đàn ông đang quỳ trên ngôi sao, ánh mắt hướng lên trời, hai cánh tay hướng xuống đất, lòng bàn tay mở rộng. Tôi đặc biệt thích tác phẩm cuối cùng – Learning – một anh chàng ngồi đọc sách, tay phải cầm la bàn. Anh đang ngồi trên quả địa cầu với vành đai vĩ tuyến khắc những dấu hiệu của các cung Hoàng đạo, mà hai cung có thể nhìn thấy rõ nhất là Bảo Bình và Song Ngư – hai cung cuối cùng của vòng Hoàng đạo, lần lượt biểu trưng cho tinh thần sáng tạo, đổi mới và niềm tin, tình yêu, tâm linh.

Cuối cùng tôi cũng tìm lại được Brattle yêu thích của mình. Tiệm sách đóng cửa vào 5 giờ 30 chiều, lúc ấy đã 4 giờ 45 phút. Tôi loay quanh qua những kệ sách gỗ cũ kỹ, xiêu vẹo, lạc vào những tựa sách xa xưa. Đến gần giờ đóng cửa, tôi sang tiệm chính để trả tiền; lần này mới để ý tiệm còn bán đấu giá những bản thảo và các bức ảnh quý, chẳng hạn như bản nhạc của ông nhạc sĩ nào đó tôi chẳng nhớ tên, hay phiên bản *The Cat in the Hat* in lần đầu của Dr. Seuss. Lúc ấy chỉ mong giá mà mình giàu. Nhưng dù sao tôi cũng tìm được tập thơ *More Poems* của A. E. Housman phiên bản đầu tiên in trên giấy cực tốt, màu trắng ngà và dày. Có thể thôi mà vui đến tận mấy hôm sau.

Sau này khi tìm hiểu thêm về Brattle, tôi mới biết nó là một trong những tiệm sách cũ lớn nhất và xưa nhất nước Mỹ, khai trương vào năm 1825. Đầu đó trong căn nhà ba tầng nằm khiêm tốn ở số 9 đường West của downtown Boston còn có cả một phòng kín lưu giữ những bản in đầu tiên, những bản dành riêng cho dân sưu tập, và những bản bọc da của các tựa sách xa xưa. Nếu ai đó là tín đồ của sách, Brattle với người đó sẽ là chốn thiêng liêng nhưng ấm cúng. Nếu may mắn họ sẽ tìm được những thiên đường đã mất ở nơi này.

Thế đấy, Boston là bằng chứng nho nhỏ cho việc đôi khi tôi có thể yêu với ấn tượng ban đầu không đúng lắm, nhưng sau này kể cả khi những mơ hồ ấy đã tan đi, tình cảm của tôi vẫn không thay đổi. Như tôi vẫn đều đặn theo dõi *How I Met Your Mother* sau chín phần dài hơi lắm lúc chán kinh khủng, hay tôi vẫn kiên nhẫn đọc từng chương mới của Conan, tính đến

nay đã hơn 10 năm (khi biết chuyện này, một cậu bạn của tôi đã tỏ ý chê bai “Tao thấy việc đó thật vô nghĩa và mất thời gian.” Cậu ấy không biết câu nói đó đã làm tôi thoáng buồn. Trong một giây tôi tự hỏi phải chăng mình là kẻ đơn độc cuối cùng kiên nhẫn với những kỷ niệm và sở thích? Phải chăng trong thời đại này, nhanh chóng gạt đi những gì “vô nghĩa” và “mất thời gian”, nhanh chóng chia tay khi thấy chán yêu mới là điều đúng đắn, như tôi vẫn nghe vài người bạn thân nhiên khẳng định? Một giây sau tôi tự trả lời “Thôi kệ.”) Tôi luôn tin tình yêu thật sự chỉ đến khi mình đã biết rõ những góc khuất, những nhược điểm của người đó, mà vẫn không buông tay. Trên đời vốn không có điều gì hoàn hảo, tuy nhiên những kỳ diệu nho nhỏ và kho báu bí mật của một thành phố chỉ khơi mở cho kẻ nào kiên nhẫn. Mà đất cũng như người, lúc hào nhoáng trôi đi, những gì còn lại chính là chân tình.

Rio Lam

Living the adventure of our lives

Resting before we continued our long drive

New York! Where all the dreams happen!

03 / 2014

New York, bang New York

Chúng tôi rời Boston đi New York vào ngày cuối cùng của năm 2013. Theo như dự định, chúng tôi sẽ đến New York vào tầm chiều tối, vừa kịp ăn mừng giao thừa, mặc dù việc có nên chen lấn trong đám đông ở Times Square như bạn thường thấy trên CNN hay ở khách sạn ngồi nhâm nhi rượu vang và xem truyền hình trực tiếp thì vẫn chưa được quyết định. Ngày cuối năm ấy, Boston vẫn chưa chìm trong những cơn gió lạnh buốt và bão tuyết trắng xóa mặc dù nhiệt độ tầm -4°C , nắng vẫn rọi xuyên những cành cây xơ xác, gọi mời chúng tôi tiếp tục cuộc hành trình khám phá nước Mỹ.

Lần ấy là một lần xuất phát rất khác, mặc dù vẫn ba đứa con gái cùng chiếc xe Kirah nhưng chúng tôi đón chào một số thành viên mới nhập hội. Lần ấy, tôi như người mẹ trẻ chưa kịp tỉnh tâm từ việc đưa con gái Rio sang gặp chồng thì Iris đã kịp đá tôi ra, giành vị trí “người mẹ trẻ” ấy. Lần ấy, Rio đang nắm tay anh Gấu trong em Kirah của chúng tôi, vẻ mặt vui cười như thể mùa xuân đã đến, hướng xe về phía tây. Còn tôi ngại ngủng ngời trong một xe khác, cầm bàn tay của người con trai vừa ghé sang đòi mấy hôm thôi nhưng những tưởng đã vài năm quen biết. Ở ghế sau, một Bạch Dương, một Song Tử đang ngáp ngắn ngáp dài, có vẻ sẵn sàng làm giấc ngàn thu trên đường đi. Lần ấy, mọi thứ có vẻ tươi mới như những cây cỏ xanh mướt còn điểm sương từ đêm hôm trước và cả những chiếc xe tải trên cao tốc cũng không làm chúng tôi phiền lòng là mấy. Lần ấy...

Từ ngày bước vào Nhiếp ảnh Thời trang khoảng năm 2011, tôi đã thèm mong được một lần đến New York — cái nôi của thời trang nước Mỹ. Khi ấy tôi còn chân ướt chân ráo chụp cho vài model agencies¹ ở Dallas và bắt đầu năm học ở UT Dallas, bận bịu làm quen với nhiều thứ mới và kiếm

việc làm thêm—chuyến đến New York không phải là khả dĩ cho lắm. Hơn nữa, như câu của John Green trong cuốn *Paper Towns* — “I’m in love with the cities I’ve never been to and the people I’ve never met!”² — tôi chỉ cảm nể New York như bao người cảm nể Paris. Nói cho cùng cũng chỉ như những người khách du lịch muốn được một lần đến thăm các thành phố tiếng tăm mà thôi, cho đến tháng ba năm 2012, khi tôi may mắn được vài người bạn “tài trợ” lên thăm chúng nó ở Upstate New York...

Sau vài ngày khám phá Johnson City và than vãn chán chê về độ hẻo lánh của nơi đây (hẻo lánh nhưng thiên nhiên của nơi này thì tuyệt vời—tạo điều kiện cho tôi chụp hình ngày đêm), Hoàng và tôi bắt xe bus đường dài sáu tiếng từ Binghamton lên Manhattan. Tôi nhớ như in lúc chiếc xe đi trong đường hầm, dần dần ngóc đầu lên từ mặt đất. Manhattan bắt đầu xuất hiện, trải dài trước mắt tôi với những ánh đèn đêm đủ màu sắc ở phía bên kia sông—những tòa nhà cao ngất ngưỡng đứng nối nhau nhấp nhô ở đường chân trời. Trong lúc chúng tôi bị tắc lại giữa mớ kẹt xe, tôi mơ màng nhìn những dòng xe dài san sát bên nhau mãi không dịch lên phía trước được centimet nào và chợt nhớ về Sài Gòn. “Conneticut, Massachusetts này, xe kia chạy từ California sang đây cơ!”—thói quen nhìn biển số đoán tung tích của tôi lại trỗi dậy, tự hỏi những người kia từ đâu đến. New York như điểm tụ tập của biết bao nhiêu người từ khắp mọi nơi trên thế giới—có người ghé thăm một thời gian, có người sinh ra và lớn lên ở đây, và có người chỉ đến làm việc một vài năm. Hầu hết đều là những cá nhân với một niềm đam mê, hoài bão rất riêng cùng một tham vọng biến giấc mơ trở thành hiện thực. Lúc ấy trong xe bus có vài thanh niên Châu Âu mang balo, có vẻ đã trên đường khám phá nước Mỹ khá lâu rồi. Bỗng một chàng trai tóc vàng đứng dậy, hét lớn: “New York! Where all the dreams happen!”³ Tôi chợt thấy có ngọn lửa vô hình nào ấy đang hùng hực cháy trong người...

Cho đến ngày hôm nay, tôi vẫn luôn cảm ơn những người bạn tuyệt vời đã đưa tôi đến New York dạo tháng ba năm nào...

Xe tôi đến New York tầm 4 giờ 30 chiều, trong khi Rio và anh Gấu đang mất tích ở vùng nào chẳng biết, chỉ gọi điện báo cáo tận ba bốn tiếng nữa mới đến khách sạn được. Những tưởng GPS của nó chỉ đường vòng qua ba bốn tiểu bang, sau này mới biết hai đứa chạy tít lên Upstate New York thăm thú núi đồi rồi mới trở về với xã hội. Vào đến khách sạn, tôi mệt

lữ người vì đói nên chỉ đủ sức lết lên giường rồi ngủ luôn một giấc trong khi Iris và anh Song Tử thần thánh rủ nhau xuống phố làm chút bánh mì kẹp hotdog.

Những kỉ niệm về lần thứ hai ở New York bỗng hiện về trong giấc mơ—con đường nhỏ ở Astor Place dẫn về khu ký túc xá của NYU, Washington Square nơi tôi hay đi dạo vào buổi sáng và lưu lại cuộc sống ở đây trong những thước phim, Broadway Street ở SoHo trong những chiều âm u, hay ngồi nhâm nhi cốc cà phê kiểu Ý ở những góc phố cổ kính của Little Italy.

Trước khi đến đây, tôi thường biết đến thành phố này như một nơi không bao giờ ngừng nghỉ, cuộc sống luôn hối hả bận rộn và nếu bạn không cố gắng bắt kịp nhịp sống, trước sau thì bạn cũng sẽ bị rơi lại phía sau. Nhưng điều ấy không đồng nghĩa với việc tất cả mọi thứ đều bị kéo vào guồng máy của xã hội và New York vẫn cho người ta một không gian nhất định để sống chậm lại đôi chút. Tôi đã dành phần nhiều thời gian khám phá New York một mình—chìm vào biển người trong ga tàu điện ngầm khi không ai biết mình và mình cũng không biết ai cả. Cái cảm giác bạn thuộc về nơi này và đồng thời bạn cũng không thực sự thuộc về nơi này—đấy là một thứ tôi rất thích về du lịch một mình. Và tôi đã yêu New York như tôi yêu tuổi trẻ của con người, có lẽ thế—luôn luôn tràn đầy nhiệt huyết và sức sống. Mặc dù những năm về sau, có nhiều thứ đổi thay và bản thân tôi cũng già đi đôi phần, cái ồn ào náo nhiệt ở New York bắt đầu trở nên “bình thường” và có phần quá mức, nhiều điều vẫn níu chân tôi về lại thành phố này.

Cả đám tụ họp về khách sạn tầm 11 giờ đêm hôm ấy, quanh quẩn bên TV với rượu vang, vài chai bia và một chai Kaluá loại tôi khá thích, sẵn sàng đón giao thừa. Ngày bé khi tôi còn mới tầm sáu bảy tuổi, cứ mỗi ngày cuối năm, cả nhà lại ngồi quanh TV xem truyền hình trực tiếp lễ đón năm mới ở Times Square, rồi tôi ấp ủ ước mơ được một lần thực sự đứng ở nơi đấy chứ không phải nhìn từ màn hình TV như thế này. Mãi mấy chục năm mới được một dịp lên New York vào đúng ngày 31, cuối cùng chúng tôi đã bỏ lỡ cơ hội hòa cùng dòng người ở Quảng Trường Thời Đại năm nay. “Thôi thì có chăn nem ấm áp và cái nhà vệ sinh vẫn hơn,” chúng tôi an ủi lẫn nhau. Tuy rằng tôi lại trải qua một năm mới không có gia đình ở bên cạnh, những người bạn xung quanh tôi dường như bù đắp tất cả. Trong căn phòng ấm cúng, chúng tôi “nối vòng tay lớn,” vui cười và háo hức đón chờ giây phút chuyển giao đầu năm cạnh nhau. Đúng 11:59 đêm, quả bóng nổi tiếng được thả từ tòa nhà One Times Square, rơi xuống trong

vòng 60 giây từ độ cao 43 mét, báo hiệu một năm mới vừa sang. Cùng lúc, chúng tôi—ấm áp trong phòng khách sạn—nâng cốc, tiếng “Chúc mừng năm mới” đồng loạt vang lên, mang lại một cảm giác hưng hực khó tả.

“Đây sẽ là một năm tuyệt vời,” tôi đã nghĩ như thế.

Ngày trước, giấc mơ New York của tôi rất thật. Tôi biết mình muốn làm gì và làm sao để đạt được điều ấy. Tôi lên kế hoạch rõ ràng—những contact tôi cần, những agencies có thể cộng tác, những tạp chí tôi muốn làm việc cho, những lịch trình đến New York, và cả file excel có tựa “Ready for Manhattan.” Tôi đã thôi dùng tiền linh tinh và bắt đầu dành dụm từng tí cho giấc mơ New York ấy. Hằng ngày vào mỗi sáng thức dậy, tôi luôn nhìn vào laptop background và nghĩ về những ngày sau này ở Brooklyn. Đại loại như thế.

Cho đến thời điểm hiện tại, rất nhiều thứ đã thay đổi và tôi quyết định tạm gác lại giấc mơ New York ấy. Có lẽ chính suy nghĩ của tôi cũng đã thay đổi ít nhiều. Tôi vẫn yêu New York bằng một thứ tình cảm khá thiêng liêng, nhưng có nhất thiết phải sống ở trong vòng tay New York không thì vẫn là một câu hỏi chưa có đáp án. Hôm nay, một cuộc nói chuyện ngắn với người bạn Ấn Độ ở cùng nhà làm tôi nhớ lại những lần trái tim tôi đập thình thịch và cảm thấy hồi hộp về tương lai.

“You know, you should go to New York.” Anh bạn nói.

“I know.” Tôi cười đáp.

Lòng cảm thấy như thế những ngày đầy hoài bão, ước mơ vẫn còn đây...

Zi Nguyen

1 Model agency: Công ty người mẫu

2 “I’m in love with the cities I’ve never been to and the people I’ve never met!”: Tôi yêu những thành phố tôi chưa bao giờ đến và những người tôi chưa bao giờ gặp.

3 “New York! Where all the dreams happen!”: New York! Nơi những giấc mơ trở thành hiện thực!

Golden Boston before twilight

View of Manhattan from above—beyond our ability to describe

Tòa nhà cũ

Một ngày đầu năm ở New York

Sáng hôm đó tôi ngủ dậy sau một đêm đón giao thừa tung bừng ở New York. Chúng tôi lỡ dịp “chen chúc” trong biển người ở Times Square, nhưng vẫn giữ được vài “truyền thống” sắp bị mai một – ngồi xem chương trình đón năm mới của đài ABC đang diễn ra tại Quảng trường Thời Đại.

Tôi hay thích được đứng trên cao như thế này và được cả quang cảnh thành phố ôm lấy tầm mắt. Khách sạn chúng tôi ở nằm ngay trung tâm Manhattan và đối diện với tòa nhà World Trade cũ. Trên nền đất này, người ta đã xây lên một tòa nhà mới; họ rào kín và để khách tham quan đến tưởng niệm, coi như một điểm đến của lịch sử. Dãy người đang chen chúc ở phía dưới xếp hàng vào “tham quan”.

Trong một khoảnh khắc thoáng qua, những kí ức bắt đầu hiện về trong tôi như cuốn sách bị lật ngược từng trang. Về những ngày Zi kể cho tôi về “cố nhân”, “tình yêu vĩ đại”, là “thành phố tương lai” của chị, về những trang sách *Extremely Loud and Incredibly Close* và Oskar của tôi, về một lần bạn tôi quay sang bảo “Thế bạn nghĩ người ta còn bị nỗi buồn ngày 11 tháng 9 ám ảnh không?”; những trang sách tiếp tục đưa tôi đến những ngày tôi nghe người ta nhắc đến những chính sách mới của Hoa Kỳ từ sau vụ khủng bố 11/9, về một lần tôi nghe ai đó kể rằng họ là người có mặt vào đúng hôm sự kiện đó diễn ra, “Tôi thấy trên khuôn mặt của mỗi người là sự tối tăm và khủng hoảng tột bậc. Cả đời họ chưa bao giờ nếm trải sự tàn khốc của chiến tranh. Có chăng người Việt mình, những người thế hệ như tôi, trải qua một thời mà bom đạn và máu xương của đồng đội là việc mỗi ngày, người Mỹ chắc chắn sẽ còn bị ám ảnh và nỗi đau sẽ còn dai dẳng hơn thế.” Phải chăng sau cú sốc tinh thần đó, quan chức Nhà Trắng bắt đầu đẩy mạnh quốc phòng an ninh đến mức “con ruồi cũng không lọt được vào đại sứ quán Mỹ”, như trong quyển *Chiếc Xe Lexus và cây Ô-liu* của Thomas Friedman đã thuật lại.

Hàng người dưới kia, tôi tự hỏi ai trong số họ, giống như Oskar của tôi, vẫn đang cố đi tìm và lục lọi những kí ức của mình và người thân, níu giữ một bóng dáng người mà giờ đã là quá khứ, là cát và bụi.

Tôi có một cậu bạn sinh ra và lớn lên ở Manhattan mười năm và chuyển về Texas sống. Kevin đi đến đâu và ở bất kì dịp gì, có cơ hội giới thiệu về bản thân, anh ta cũng sẽ mở đầu màn “thuyết trình”: “Nơi tôi sinh ra và lớn lên là Manhattan, New York.” Tôi bất chợt giật mình khi Kevin băng quơ nói về quê hương của mình “Ai nói là người dân New York đã vượt qua được ngày 11 tháng 9 sau gần một thập kỉ, tôi không tin.

Kevin là người đã thực sự sống và vượt qua vụ thảm khốc ấy. Những Oskar, Kevin, hay những người dân New York đã sống với triển miên kéo dài từ đau thương này đến nỗi lo sợ khác trong gần chục năm qua. Cứ như một quân cờ domino, tất cả cùng ngã và âm thanh ấy như tiếng kêu của tuyệt vọng mãi không dứt. Tôi may mắn được sinh ra ở thời đại không phải nghe tiếng bom đạn súng nổ, chịu sự tang thương mất mát của đồng bào. Người Mỹ thời đó cũng vậy. Họ đã quen với sự bình yên và dễ chịu trong đời sống thường nhật, họ cũng chỉ là những con người bình thường như bất kì một cư dân nào thuộc về những địa lục khác trên thế giới. Sự chấn động và mất mát, âm thanh của quá khứ thành cực đại và tiếp tục ngân dài sau hơn một thập kỉ bởi sự gắn kết của họ với con người và vùng đất nơi đây, Manhattan, New York đã thấm vào máu và linh hồn, đậm đặc hơn sau từng thế hệ.

Tôi nhìn Manhattan về đêm từ bên kia của East River. Cầu Brooklyn về đêm xúng xính đèn điện, Empire State Building nổi bật giữa nền trời với mũi tên hướng lên trời. Chúng ta sống tựa như khói mây, ai rồi cũng có một lúc phải tan vào bầu khí quyển, chìm theo dòng lịch sử thời gian, rồi có còn ai để nhớ, rồi còn điều gì để luyến tiếc nữa chẳng...

Iris Le

67 Highland

Đêm hôm ấy trên sân thượng một khách sạn ở New York, nhìn ra có thể thấy hàng ngàn ô cửa sổ chưa bao giờ tắt đèn, trong làn không khí rét mướt của một ngày đầu năm, chúng tôi không nói gì, chỉ im lặng nhìn vào mắt nhau. Ngay khoảnh khắc đó, một suy nghĩ bất chợt nảy xanh trong tôi, một suy nghĩ rất đơn giản nhưng tôi chưa bao giờ có trước đây, “Tìm được rồi. Dù có gì đi nữa, nhất định cũng không buông tay người này.”

Bạn bè tôi thỉnh thoảng hay hỏi “Dạo này yêu đương thế nào?” Tôi chỉ trả lời ngắn gọn “Bình thường. Vẫn tốt.” Bạn bè tôi – có người từ lâu đã bỏ cuộc chơi, không còn tin rằng trên đời này có người dành cho mình. Có người quay quắt đi tìm một người nữ thông minh nhưng không lấn át mình, mạnh mẽ nhưng nữ tính, thích khám phá nhưng muốn ở nhà, nấu cơm ngon và am hiểu nghệ thuật, độc lập và mềm yếu, vâng vâng và vâng vâng (quả thật đến giờ, dù cố gắng bao nhiêu tôi cũng không thể gạt đi chút mĩa mai trong câu này). Có người đến đúng lúc thì cưới thôi. Có người hiểu tôi, mà vốn ai đã hiểu mình thì không cần nói nhiều.

Hai từ “Bình thường. Vẫn tốt.” ấy, tôi của vài năm trước nếu nghe được sẽ nghĩ “Yêu đương gì mà chán thế? Chắc không yêu nhiều lắm.” Tôi của thời trẻ dại vẫn tin rằng nếu yêu nhiều sẽ dạt dào cảm xúc, lúc nào ngôn từ cũng chực chờ trên bờ môi, cũng muốn hát tình ca cho cả những người “vô can” nghe.

Những lúc ở bên cạnh, tôi hay nhìn anh mà không nói được lời nào; đôi lúc còn tự hỏi sao mình mang tiếng viết văn mà đến đoạn yêu đương thế này – vốn là lĩnh vực đặc địa của các anh chị văn sĩ thị dân có cái tên nửa Tây nửa Ta như tôi – lại không tả nổi dù chỉ một chút tình thương mến trong cả suối nguồn cảm xúc dạt dào muốn trôi về người đó. Những lúc

bất lực quá đỗi như vậy, tôi lại tìm đọc thơ Xuân Quỳnh. Có lúc nửa đêm nhớ anh không chịu được, tôi tìm bài Tự hát, nắn nót chép tay lại định gửi cho anh. Chữ tôi vốn xấu nên phải chép lần hai, thế mà mãi vẫn không chán. Chỉ có những vần thơ chân phương, dịu dàng mà thăm thẳm của Xuân Quỳnh, rủ rỉ trong đầu, trôi xuống dưới ngòi bút mới làm dịu đi nỗi nhớ này.

Đôi khi tôi nhìn anh, nhất là lúc anh đang ngủ, rồi tự hỏi “Đôi mắt dài dài nè, cái miệng cong cong nè, cả cặp lông mày rất đẹp theo tướng số ông bà nói lại, khuôn mặt tròn tròn, tóc cứng cứng... Vì sao người này lại xuất hiện? Vì sao người này lại yêu mình? Vì sao nhất định phải đúng là người này chứ?” Tôi đã ngắm nhìn, đã tự hỏi như thế hàng trăm lần, nhưng chưa lần nào tìm được câu trả lời, chưa lần nào câu hỏi ấy không làm dấy lên trong tôi sự biết ơn dịu dàng pha lẫn sự ngạc nhiên trước những nẻo đường của duyên số.

Ngày xưa tôi không tin nhiều thứ: yêu từ cái nhìn đầu tiên, yêu nhau mãi mãi, *the one*, vâng vâng và vâng vâng. Bây giờ tôi cũng không hẳn đã tin những thứ ấy. Nhưng một buổi sáng thức dậy, không cần phải đến trường, có thời gian nằm trên giường và nghĩ lung tung, tôi bỗng nhận ra mình thậm chí còn không nghĩ đến những chuyện đó nữa. Chuyện tình yêu sét đánh có thật hay không chả còn quan trọng nữa. Người ta có yêu nhau mãi mãi hay nửa cuối cuộc đời là chịu đựng nhau cũng mặc. Thuyết *the one* – đúng người – hay chuyện *right time* – đúng lúc – mới là yếu tố quyết định một cuộc hôn phối, thôi kệ người ta đi. Sáng hôm ấy tôi chỉ thấy chúng tôi đang yêu nhau, vậy là đủ rồi.

Chúng tôi yêu xa, người ở Boston, người ở Dallas. Lần đầu tiên đến nhà anh trong chuyến Winter Trip, tôi rón rén e dè như trẻ lạc. Căn nhà số 67 màu xanh hiện ra xa lạ và đứng đưng. Zi, Iris, và tôi leo lên cầu thang hẹp, bước vào căn phòng khách sơ sài đang tắm mình trong ánh nắng tràn vào từ những ô cửa sổ. Tôi cứ thế níu chặt tay áo Zi. Khi anh xuất hiện, đến nhìn vào mắt anh tôi cũng không dám dù chúng tôi đã skype trước đó hàng tháng trời. Tôi thậm chí còn không nghĩ được gì trừ một câu, “Trời ơi, người ta sắp thấy mình nè.” Mãi đến hôm sau tôi vẫn không dám đụng vào đồ đạc trong phòng anh, sợ mang tiếng con gái gì mà vô duyên vô lối.

Nhưng khi rời nhà 67 Highland, tôi biết không chỉ riêng bà đưa con gái đã ít nhiều thay đổi, mà chính chúng tôi cũng đã mang lại những điều rất khác lạ đến căn nhà này. Tôi không biết cụ thể đó là những gì. Nó có thể là những tuýp sữa rửa mặt giăng đầy phòng tắm, những chiếc bánh ngọt

vung vãi của tôi, những thứ đồ trang điểm mà chúng tôi vẫn í ới mượn nhau; hay nó nằm yên ả trong những điều không thể gọi thành tên, như khi tôi kéo áo anh cần nắn “Đi giặt đồ với em,” hay khi tôi thoáng nhìn thấy người bạn thân của mình đang khẽ khàng đặt bàn tay vào tay một người khác, khuôn mặt ra vẻ thần nhiên như không có gì. Đó là lần đầu tiên tôi ý thức được một căn nhà sẽ thay đổi thế nào khi có sự xuất hiện của người con gái.

Lần đầu e dè là thế, vậy mà đến lần thứ hai, kỳ nghỉ xuân tháng Ba, tôi mang tranh ảnh về dán khắp phòng, đặt một cây hoa đá cạnh cửa sổ (cứ mỗi thứ Ba hàng tuần lại phải nhấn tin nhắc anh tưới cây), cắm cả một lọ cắm chướng hồng thật to, đốt nến thơm, xịt freshener, đem tất cả quần áo đi giặt, thay drap giường màu đỏ burgundy, mua gối mới màu tím sẫm. Vừa làm vừa... rón rén hỏi tiếp, thay đổi như thế có sao không. Lần nào anh cũng cười. Tôi chỉ muốn khi rời khỏi đây, những gì tôi đã sắp lại sẽ ở bên cạnh anh. Cho đến lần tiếp theo chúng tôi được gặp nhau.

Ngày cuối cùng tôi ở Boston, anh dẫn tôi ra Charles River Esplanade – một trong những con đường đi bộ đẹp nhất nước Mỹ. Hôm ấy trời nắng ngọt nhưng vẫn se lạnh. Chúng tôi nắm tay nhau đi bộ dọc theo đường Beacon. Tôi như đứa trẻ lên năm; mọi khi phải tự quản lý thân mình; nhưng hôm nay biết có người ấy trông chừng nên cứ hồn nhiên thả tung mọi cảm xúc hơn hờ. Anh ơi, nhà này đẹp quá! Anh ơi, em khát nước! Anh ơi, dừng lại em chụp hình! Anh ơi... Tôi cứ gọi mãi không thôi. Đường như gọi không phải để anh làm gì cho mình, mà chỉ cần được nghe.

Đi qua một cây cầu nho nhỏ, sông Charles yêu dấu đột ngột hiện ra trước mắt tôi, phẳng lặng và trải rộng chan hòa, sáng ngời. Chúng tôi ra ngoài chiếc cầu gỗ, ngồi xuống hai chiếc ghế. Tôi nhắm mắt lại và bắt đầu tận hưởng điều tuyệt vời đang xảy ra trong hiện tại: ở bên cạnh người con trai mình yêu, nơi dòng sông mình thích, trong một ngày trời nắng chan hòa. Trời ơi, tôi đã làm gì để hôm nay có được điều may mắn này?

Chúng tôi không nói với nhau câu nào lãng mạn như trong phim hay truyện. Anh chỉ cho tôi xem một con vịt chạy loạn quàng trên mặt hồ đóng băng. Tôi than hơi đói, thèm thịt vịt mắm gừng quá thế. Anh bảo giờ anh xuống tắm dưới sông thì sao nhỉ. Tôi hỏi lại anh muốn thành xác ướp à. Nhìn sang bờ bên kia, tôi đùa về việc sau này cố gắng “tạo điều kiện cho sắp nhỏ qua học trường bên kia sông.” Bên kia sông là khu vực của MIT và Harvard. Rồi chúng tôi nói về mùi hơi đất sau mỗi cơn mưa ở Việt Nam, không hiểu sao ở Mỹ chẳng mấy khi được nghe. Trời mưa mà ở trong nhà

ăn mì gói, bên cạnh những người mình thương. Hết mưa ra ngoài đường thấy đất trời mát mẻ, cỏ cây sạch sẽ lung linh. Lúc ấy anh đã thốt lên “Trời ơi, anh nhớ Việt Nam quá.”

Ở bên cạnh người này tôi cứ thông thả như vậy, cứ hồn nhiên tíu tít như vậy. Bằng một sự đơn giản chân phương nào đó, anh đã làm tôi tin rằng những câu chữ lê thê của mình sẽ không bao giờ làm phiền anh. Anh đã kể tôi nghe những câu chuyện cười, đơn giản hóa những suy nghĩ phức tạp của một đứa con gái quá mẫn cảm. Còn gì nữa nhỉ? Anh yêu động vật, yêu thật sự luôn ấy. Điểm cộng cực kỳ lớn là anh thích chó và ghét mèo. À, chúng tôi lại đều là những kẻ có tâm hồn ăn uống. Không biết các cô gái khác lãng mạn sẽ ra sao; tôi chỉ muốn một người cùng mình đi ăn khắp thế giới.

Một lần nọ chúng tôi đã đến một nơi mà bây giờ tôi không còn nhớ tên, cũng không thể nhớ đường. Chỉ biết rằng nó nằm cạnh bờ sông, và từ đó nhìn ra có thể thấy toàn bộ downtown của Boston.

Tôi cũng không nhớ rõ con đường nào đã đưa tôi đến bên anh. Có lẽ nhờ tất cả những lần đi lạc, những lúc rẽ ngang, những lời ước hỏi của một người chị tôi rất quý. Có lẽ vì anh đến đúng lúc tôi... chỉ muốn sống độc thân và đi du lịch vòng quanh thế giới; vậy nên khi thấy lòng mình dịu lại trước cái tên của người ta; tôi biết lần này mình yêu thật sự, không phải vì cô đơn hay trống vắng.

Đường đời còn dài, nhiều lúc tôi vẫn hoang mang không biết mình sẽ đi về đâu. Những lúc ấy tôi lại nhìn người con trai mình yêu, chỉ mong cứ để mình đi về phía anh. Ừ thì tôi mạnh mẽ đấy, độc lập đấy, có khát vọng đấy; nhưng khi gặp người này, tôi đã thấy mình tự hỏi “Đi đâu bây giờ?” Và anh, đầu không nói thành lời, đã hứa với tôi “Đi theo anh.”

Rio Lam

Sharing the astounding view with best friends

The snow kept us, Texan kids, in Utah for a while

Nostalgia

03/ 2014

Boston, bang Massachusetts

Một ngày đầu tháng ba, tôi đi đón Rio ở sân bay quốc tế Logan nhân dịp kì nghỉ xuân của nó. Đậu xe ở góc sân sau của ngôi nhà nhỏ xinh trên đường Highland, kỉ niệm về chuyến đi cách đây mấy tháng lại trở về rõ ràng như mới ngày hôm qua—chỉ trừ việc không có Iris ở ghế sau và chúng tôi không nhìn như hai đứa zombie mấy hôm rồi không tắm. Tôi mang hành lý của Rio lên nhà, vừa đi vừa nhớ về lần đầu tiên bước trên những bậc thang dẫn lên phòng khách và lần đầu tiên gặp những gương mặt sớm trở thành một phần thú vị của cuộc sống.

Có phải nuôi tiếc quá khứ là một phần của bất cứ ai? Bây giờ ngồi đây kể lại dăm ba chuyện, tôi như Hazel Grace trong cuốn tiểu thuyết *The Fault in Our Stars* của John Green, ngồi nhớ thương những hồi ức ngày còn bé và khoảng thời gian có sự tồn tại của Augustus Waters—một nỗi nhớ còn cao và khó chịu bởi lẽ ta biết rõ rằng chuyện ngày xưa sẽ không quay trở lại đúng như những gì ta nhớ về nó. Sau này, Hazel quyết định bán chiếc xích đu ở sau nhà đi vì theo Augustus, đây là một trong những lý do làm Hazel luyến tiếc những chiều chơi đùa cùng bố. Nhưng đôi khi nỗi nhớ chợt đến chợt đi vì một thứ vô hình mà ta không thể chỉ đơn giản là mang đi bán.

Rio có lần nói, “Những chuyến đi của tụi mình chắc sẽ không bao giờ trở lại nhỉ?”... Tôi gật gù, lo lắng nhìn vào khoảng không giữa những đồ vật đặt ngay trước mắt và có lẽ giữa những khoảng không khác nữa, mơ màng nhớ về buổi sáng tỉnh mơ ở Caddo Lake. Bước ra ban công làm bằng gỗ, ướt nhẹp vì cơn mưa rào tối hôm trước, nhìn ra bãi cỏ xanh mướt trải dài từ chỗ chúng tôi ở đến hồ Caddo—Đây có lẽ là một trong những buổi sáng đẹp và thanh bình nhất trong cuộc đời tôi. Trong những ngày cuối tuần ngắn ngủi ấy, tôi không phải lo lắng gì về bài vở, về những dự án còn đang dang dở ở công ty, về việc ngày mai đã đến hạn gửi hình cho agency, hay chỉ đơn giản là về việc tối nay phải hoàn thành những gì. Tôi chỉ cần sống cho trọn vẹn cái giây phút êm đềm và bình yên bên cạnh bạn bè tôi

như thế này thôi. Iris mang tấm chăn mỏng và cốc cà phê đặt trên chiếc ghế trước nhà rồi chúng tôi ngồi nói chuyện thuyền một hồi về những chuyện gì, bây giờ tôi không còn nhớ rõ nữa.

Có lẽ là như thế. Có lẽ, và gần như chắc chắn, chúng tôi sẽ không được ngồi lại ở nhà bà Kay, nướng thịt barbecue thơm lừng cả xóm, ngồi nghe nhạc với nhau và uống rượu Pinot Noir loại dỏm Rio mua 10 đô ngoài hàng. Chúng tôi sẽ không có dịp ngồi chơi “Truth or Dare” cùng anh Thịnh và cười thả phanh khi anh quay sang hỏi Iris câu đơn giản nhất trong lịch sử chơi “Truth or Dare” của chúng tôi: “Em đi xe gì đến trường thế?” Chúng tôi sẽ không có dịp hứa hẹn sáng mai sẽ thức dậy thật sớm xem mặt trời mọc, để rồi thăng một giấc nồng đến tận 9 giờ sáng—gật gù ra ngắm... một màng sương dày đặt bao bọc quanh nhà. Những đêm buồn ngủ đến chết đi được nhưng vẫn thích ngồi cho nốt chai bia, nói nốt về một chuyện gì đấy, hay nốt một đêm hiem hoi được gặp nhau. Hoặc chúng tôi sẽ không có dịp nghe Anthony kể về tình sử của nó từ tối mãi đến 5 giờ sáng nữa, khi tôi và Rio gật gù cố gắng không ngủ gật và Iris đã thiếp đi trong... nhà vệ sinh. Hoặc là bơi lội trong hồ tự nhiên Hamilton ở Dripping Springs, đầu đội nắng chân đạp nước, những tưởng mình là vận động viên bơi lội đẳng cấp thế giới nhưng mãi không nhích lên được phân nào... Và một lần nữa lái xe qua 28 tiểu bang, khám phá những ngọn núi hùng vĩ và những cánh đồng bát ngát không có điểm dừng có lẽ sẽ là một cố gắng sớm bị chìm vào lãng quên trong những ngày chúng tôi đi tìm việc làm và đi làm.

Thậm chí ngay lúc này đây, cái ước mong nhỏ nhoi là được ngồi lại với Rio và Iris bên bờ hồ, ăn kem vị bạc hà đang tan chảy trong cái nóng của Texas và uống chút “trà xanh” từ cốc Starbucks, như những ngày hè năm ngoái nghe có vẻ giản đơn nhưng cũng chỉ là một ước mong xa xỉ. Trong những giây phút nhẹ nhàng ấy, có bao giờ tôi nghĩ sẽ có ngày tôi khao khát chúng như bây giờ? Tôi nhớ thương da diết buổi chiều mùa thu năm nọ, đi dạo cùng Iris trong khu công viên gần nhà nó. Mùa thu ở Dallas đến trễ hơn nhiều nơi khác nên mãi đến cuối tháng 11 chúng tôi mới thấy những tán lá bắt đầu ngả vàng. Tôi nhớ mình bắt Iris nằm xuống đất, cạnh một con sông nhỏ, để chụp hình, ra vẻ chúng tôi đang phiêu lưu vào rừng núi bạt ngàn.

“Trời đất ơi! Lá rồi đất cát tùm lum tùm la ri mà chị bắt em nằm xuống hả?” —Iris nhảy đànhạch, than ơi than hỡi.

“Hy sinh vì nghệ thuật đi chứ!” —Tôi trả lời, tự hỏi sau bao nhiêu lần

bị tôi cho lên đồng xuống ruộng mỗi lần chụp hình rồi mà Iris vẫn chưa thuộc cái bài “hy sinh vì nghệ thuật” của tôi. Vì cái lý do chính đáng này, Iris bị tôi hết móc tóc lên cành cây, đến cắm hoa lên đầu, rồi cả bắt ngồi lên nóc xe hoặc thần nhiên biến nó thành... cô bé tóc xù. Nhưng tôi đoán kết quả hình ảnh khá xứng đáng nên nó dần dà thôi than khóc như những lần đầu tiên.

Rồi những buổi chiều cuối tuần Rio lái xe lên Dallas thăm chúng tôi, cả đám (lại) ra ngồi ở White Rock, hít thở không khí mát rười rượi của những ngày cuối hè. Tôi hí hục chạy đi chạy lại chụp hình hai đứa nó, tìm mọi cách để làm cả hai cười tự nhiên thoải mái nhưng đều không đi đến đâu. Bỗng một lúc sau, Rio và Iris chợt cười nghiêng thành ngả nước. Hóa ra chúng đang chỉ tay về đàn vịt và đùa đôi ba câu kiểu “vịt tiềm, cháo vịt, vịt Bắc Kinh, vịt hấp chấm mắm gừng,...” abc xyz. Về sau, những cụm từ này trở thành câu thần chú chọc cười của chúng tôi.

Năm tháng trôi đi với vẻ mặt dửng dưng, nào để mắt đến lũ trẻ con đang lớn này. Tôi nhớ mãi năm đầu tiên Iris bước vào cuộc đời mình như được ông trời phái xuống cứu rỗi linh hồn đang héo mòn. Ngày ấy, tôi vừa đến Dallas—không xe, không bạn, không ai quen biết để đi đâu cùng. Gặp nó sau sáu tháng chỉ ở nhà và bắt tàu đi học, tôi vui mừng như thể vừa vượt được ngục Azakaban, thoát khỏi bóng đêm và tầm tay của kẻ cai ngục chỉ chờ để hút hết sinh linh của mình. Nếu Iris là Ron Weasley—thỉnh thoảng vụng va vụng về, quên trước quên sau—thì tôi là Hermione Granger, chỉ chờ để than dài thở ngắn, mắng lên mắng xuống. Hiên nhiên chúng tôi không yêu nhau, nhưng nếu tôi gặp điều gì bất trắc, Iris chắc chắn sẽ xuất hiện đọc bùa chú giải thoát (Chỉ hy vọng cây đuă thần của nó đều ổn để thần chú không bị bật lại). Lần đầu tiên gặp nhau trong một tiệm trà sữa ở Dallas, chúng tôi tay bắt mặt mừng, chém gió thành bão, thả phan nói về Lê Quý Đôn. Chỉ sau mấy hôm thôi, cả hai đã trở nên thân quen như bạn bè thất lạc lâu năm. Chắc Iris nào có biết đấy là sự bắt đầu của những chiều bị tôi biến thành... thùng rác, xả hết chuyện trên trời dưới đất. Một buồn, hai vui, ba căng thẳng, bốn cô đơn, gì gì tôi cũng gọi tên nó. Nhiều lúc bực bội chuyện gì tôi lại “vô tình” đổ lên vai Iris, để rồi tối đến lại gọi điện ăn năn hối lỗi, lí nhí nhận tội.

“Trời ơi, có chi đâu mà!”—Lần nào cũng như lần này, Iris đều trả lời bằng chất giọng thần nhiên.

Những lúc như thế, tôi lại cảm thấy phước đức—như thể phước từ cha, từ mẹ, từ ông bà, từ mấy kiếp trước xa lơ xa lắc, cả phước của người dung đều về hết phần tôi. Không biết bao lần tôi thầm cảm ơn những con gió định mệnh của cuộc đời đã mang đến những người bạn tri kỉ—những người luôn kiên nhẫn, luôn chịu đựng sự sáng nắng chiều mưa của tôi, và chưa một lần mất niềm tin ở nhau sau bao lần vấp ngã.

Có lẽ điều Rio nói là không sai, rằng những chuyến đi du hành của chúng tôi sẽ không trở lại.

Nhưng tôi có một niềm tin nho nhỏ—Những hành trình khám phá thế giới khác đang chờ đợi chúng tôi ở phía trước. Không có được một tháng nghỉ, chúng tôi có một tuần. Không có một tuần nghỉ thì dăm ba ngày. Không khám phá được với nhau thì mỗi đứa sẽ đi và trở về với những câu chuyện, những tấm hình trên blog, và hàng tá bưu thiếp. Cứ như thế, chúng tôi sẽ luôn sống với nhiệt huyết của tuổi trẻ, đi và đi nhiều hơn nữa...

Bill Cunningham, nhiếp ảnh gia ưa thích của tôi, từng nói: *"Those who seek beauty will find it."* - Những ai luôn tìm kiếm cái đẹp sẽ tìm thấy cái đẹp. Dù ở phương trời nào đi chăng nữa, những kẻ lữ hành luôn khao khát một vùng trời mới, một miền đất lạ, một vẻ đẹp tìm ẩn như chúng tôi và các bạn, rồi cũng sẽ tìm thấy điều đó.

Zi Nguyen

03

NGÔN NGỮ

For Washington

09/ 2013
Dallas, Texas

1.

After all the mornings waking up to the heat of this southern state, Dallas finally pay me a good heavy rain—the kind of rains that always brings a weird, nostalgic feeling as though something were missing, or someone were supposed to be here with you. It is the kind of rain I often saw at home, back in Vietnam. Once in a while, I’m pulled back into the past.

A friend told me that if you’d lived in the States for a good long while, and someone asked where you were from, you could say you were from a city in this county. I’ve always said that I was born and raised in Vietnam, but oftentimes, I would mention about Seattle – a beautiful coastal seaport city, laying in the heart of Washington state – located just right below Canada, on the West Coast. Technically, I did “grow up” in West Seattle and Capitol Hill, where I spent two years living on my own.

When I was 15, all I wanted was to study abroad. At the time, I just started my freshman year at Le Quy Don High School for the Gifted. Yet, I went on searching for scholarships in Singapore, England, and America. After emailing many schools, no good news returned. My father – a knowledgeable and wise middle school teacher – thought that it was better if I waited until after college in Vietnam. Then, I could apply for a Master’s degree program at some American universities. Of course, stubborn as I was, I kept on dreaming to spread my wings and fly away one day. *I was young, and I didn’t know any better.* But one day, my father changed his mind and suggested I shall apply for a college after my sophomore year. Half a year later, I started school at Seattle Central. Many things happened before I departed my flight to America in 2008, and many things have happened since. But that is a different story.

Years of living alone at a young age had taught me better than anything occurred before that point in life.

2.

I still remember the smell of my host's house—an old, Columbia blue American Bungalow on 15th East Street, near University District. It might be just a typical American houses' sort of smells, but it soon became something familiar. Many years later, I've stumbled upon that particular smell once or twice. Every time, it feels as if I was home again.

My host mother, Beth, was a nice Caucasian lady, who was around her 70s at the time I moved in. The tiny second floor had four rooms and was shared by four Asian girls. I remember crying my eyes out as soon as I finished unpacking my luggage. The fact that I was officially out in the world on my own suddenly hit me hard. *"Here you are in a strange country with no family. Sixteen years old. Speaking a little English. What are you going to do about your life now?"*—Scary thoughts started filling in my head that night, but the sleep did its job. I recovered well throughout the next couple weeks.

I thought I was quite lucky to have the nicest host family that I could ever ask for. At home, we spent much of our time studying together, playing in the backyard with the neighbors, cooking dinners, celebrating holidays, and laughing until our stomachs hurt. Beth raised us up and loved us like her own daughters. She taught me everything about the "American culture"—how to set up a formal dinner table, how to make yummy mash potato or root beer float in the right way, how Americans celebrate Halloween or Thanksgiving, and much more. Moving in with nearly nothing but little English and insatiable curiosity, I left Beth's house in a better shape than I was before. In the last couple days before I temporarily moved to Texas, she asked her friend to take me to Mountain Rainier—where she considered, *"If you have never been to Mt. Rainier, you can't say that you've been to Seattle."* It was one of the best trips in my life.

Many of these things shape who I am later on.

3.

Sometimes, I wonder what I love so much about going on adventures, and whether my reason is somewhat a dogma. Looking back at my younger years, adventurousness indeed seems to be in my blood. Childhood

was a mixture of many afternoons exploring the neighborhood and many nights following my brothers to different parts of town. But I didn't know what it was back then. It is in my nature to constantly crave for new discoveries. Christopher McCandless put it well in his diary — “*The very basic core of a man's living spirit is his passion for adventure. The joy of life comes from our encounters with new experiences and hence there is no greater joy than to have an endlessly changing horizon, for each day to have a new and different sun.*”

When standing in the middle of marvelous mountains and deep forests, in the earthy smell of all beginnings and endings, I often find myself asking what I would have if all my possessions were taken away. Without money, car, house, or power and fame, if there are any, who am I? In that very moment, being away from the external voices and left alone in nature, I find my answer.

4.

When we started to put our “Get Lost. Be Found.” project together, we promised to be honest and truthful, as we were writing not for the sake of the audience but for our own. I would like to keep that promise. Although Seattle remains as one of my most beautiful memories, it surely wasn't always full of sunshine and rainbows. Yet, it is through the deepest pains that we could grow to become the very person we are today. It is through the dark days that we learn to appreciate the sunlight. Many moons ago, I was a naive child and was well protected in my bubble. I've gone a long way to be where I am now.

Just as Anaïs Nin once said: “*And the day came when the risk to remain tight in a bud was more painful than the risk it took to blossom,*” my day has arrived. It isn't any random day, but it is “*the day*” when I could gather all my courage to step out of my shell and face the sun. And of course, throughout the past 22 years, the day has come and gone a number of times.

Well...

“*Here comes the sun, and I say it's all right.*” (The Beatles)

5.

It has been pouring in Dallas all day. Tonight, it feels so much like Seattle. It feels as though I could see my dearest SEA5 in a few minutes—maybe all rolling under the blanket in our cozy apartment, waiting for me

to share their laughs at home. I got soaked in the rain just by walking from work to my car. Under all these yellow streetlights, looking at raindrops on the window and the bokeh made by millions of things on the way home—I can feel as if I belong here for a moment.

It's so beautiful to be alive, and I'm a lucky bee to have memories to remember.

Zi Nguyen

My Ambiguity at its Finest

05/2013

My last day as a community college's student

So, technically, this is my very last day at Tarrant Community College. I have been in a community college for way too long, which sometimes drives me mad, seeing my friends getting into universities. By now, I haven't heard anything from Texas A&M. And this is the feeling of waiting, isn't it? It is the feeling of a swirling pain in your stomach when you, at the same time, both dream and have to keep yourself from dreaming too much. Because once your imagination climbs too high, it is your heart falling down and hitting the ground hard when the reality turns out to be not what you desire. I've obsessed with the song *Fix You* of Coldplay for days now. I do want to cry. I did cry some days ago when I heard it; thinking about what I want and what I need, and all kinds of absurd relationships between those two.

*"When you try your best but you don't succeed
When you get what you want but not what you need
When you feel so tired but you can't sleep
Stuck in reverse."*

Sometimes I wonder what I can do with my life—my own life—neither anyone's life nor this mankind. That kind of questions intrigues me to realize the fact that my answer is an ambiguity. I can tell that I want to travel the world, smile a lot, get experience, and enjoy moments; but deeply inside, I'm aware that it's not the final perfect answer. If I did have such a solid goal, I wouldn't feel this empty.

There are some small and detailed achievements, which I'm trying to accomplish: publishing a book, traveling more, learning Italian, and improving myself; but I don't know what all of those are for. My definition of a fulfilled life has not been completed yet. I even doubt if it exists, a fulfill-

ment life for such a messed-up mind.

Sometimes I sense that I have enough potential to become “someone.” But I don’t know “someone” is which one in this vast world. And is that someone truly important for me to chase? Is that a great writer? An inspiring individual? A kind-hearted mother? I have been living my whole life in a universe of others’ definitions, so much that it’s hard to distinguish if what I’m thinking is based on my original system of evaluation or just others’. A great writer is good; I should become one of those. Is that my real thinking or just a result of people’s talk?

I have never imagined that my last day of college would be like what it is now: a gloomy and rainy day when I’m at home alone, listening to Piano Sonata No. 14 of Beethoven (which I heard a lot when I was a child. It was in my mom’s favorite CD) while wondering if I should take a nap or start to write again. Well, I’m writing now as you might already see, but this is not really what I want to write. I just have no idea or interest to do anything.

Today reminds me of my high-school graduation day, which always is one of the best days in my life. Life has changed, and I miss that little girl who had many good friends and good time in her heart. I wouldn’t say that my life in this present moment sucked. Truth be told, it’s quite great; and surely I will make it even greater. But that little girl and her time are memorable.

While driving back home, it came to me the question about what I’m doing and will do, in some kind of future. You know. I sort of have clear plans for myself: writing, learning harmonica and Italian, making friends and networking, making a name, reading a lot, traveling to as many places as possible, working for a big association, loving the world, forgiving the people, and et cetera. But it doesn’t mean I’m sure about what I’m going to do. Truth is, despite the whole detailed list—which is typical for an A-blood-type—I don’t have any certain perception about all those things. I just set them up so that I can keep track of myself and won’t get lost. But today while driving back home after my last final and facing a transition to-be in my life, I realized that it was not that easy. It was not simply “*fake it until you make it*” because you are only able to fake a relationship, yet to make it “love” is another long story.

Do I love writing and reading? Damn, of course I do. Do I love travel-

ing? Hell yeah! Do I love being popular? Well, okay. Do I love people? Sort of. And I certainly do love to play harmonica and speak Italian fluently. So, why do I have this ambiguity in my heart?

Gosh, who am I? Who am I not? What do I have?

It seems so vague.

I feel as if my mind became something weightless, and I were floating in a field without any gravity. I want to be tied to this life, settle down, and to know where I'm meant to go. Like the fox in *Little Prince*. Like a kite seeking for a string—the one and unique string. How long will I have to wander aimlessly? Is Tolkien right when he stated, *"Not all those who wander are lost"*?

Some months ago, I quit my job in order to have more time for writing. Now I have no stories and no money. The moment I checked this blog and realized that it had been three months since the last time I posted a short story, I couldn't avoid that guilty feeling urging in my heart and driving me upset for how much time I had wasted.

Well, that's all about me these days: having no new adventures, waiting for an announcement from my desired college, being broken and forgotten, feeling insecure about what will happen and when.

Are you tired of my whining?

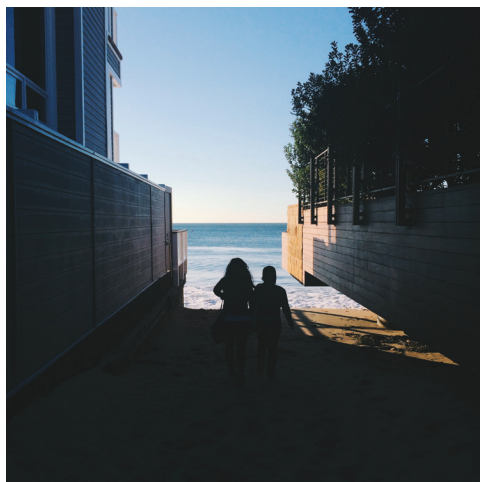
I just want to tell you: the only good thing in these days is that I still believe there's something good behind all these things. I don't know what that good thing is, but the idea of it keeps me smile. Stories will be finished. Money has its way to come. Admission result will be announced, and even if I get rejected, it does not mean I failed (though I'm pretty sure I will cry, either a lot or a little). There will be something good down the road. There is something meaningful hidden in everything plain but stressful around me right now. A lesson to learn, friends to treasure, stories to create, new places to discover, home to go back, chances to grab, and opportunities to develop.

So, chill out!

Rio Lam

Marvelous mountains in Utah

Running to the Pacific Ocean

Slowly moving through heavy snowstorm in Colorado

Je suis amoureuse de toi.

03/ 2014
Waltham, MA

*“This is how the story went
I met someone by accident,
Who blew me away, blew me away.
It was in the darkest of my days
When he took my sorrow and he took my pain
And buried them away, buried them away.”*

(I hope Adele doesn't mind me changing a few words in her song *Hiding My Heart*.)

It was a gloomy winter day in Waltham—a small city on the west side of Boston, also known as an early center for the labor movement as well as a major contributor to the American Industrial Revolution. Many families here seemed to be far too lazy to take down their Christmas decorations, which didn't bother me one bit. Christmas is my favorite holiday of the year. We just crossed the Appalachian Mountains and were half an hour away from our host house for the next couple days. Even though Rio was about to meet the love of her life for the first time, she didn't seem to be as excited as the rest of the group. Iris and I were lip-syncing *You Are Beautiful* by One Direction, appeared to be thrilled to arrive at our destination. After nearly 30 hours in the car traveling through five states, I just longed for a good rest. Admittedly, I was feeling overjoyed for no reason. At least, at the time, I didn't know that my life was about to change—well...—*forever*.

As soon as we parked the car behind a Maya blue house on Highland Street, the excitement was replaced with unease and, maybe, an army of butterflies. Rio was nervous, and we were nervous for her. Our plan to stay in the car while Rio went out to greet her love failed hopelessly, as he was still up in the house, anxiously getting ready to see her. When we started to take our luggage out of the car, two boys came down and offered us help.

It was the first time I met him, who was about to turn my world around.

From that morning until the moment we fell in something strange—something I wouldn't dare to call "love" just yet—was short, like magnolias in the spring. Yesterday you passed by them on the street, there were just tiny flower buds; yet today, you find a beautiful bloom. It was too short for a typical relationship to start, and it was too long for love-at-first-sight. Sometimes, I still wonder what it was but that doesn't matter. As our paths happened to cross at the most unexpected time, I'm glad that we took the courage to reach out and hold each other's hand.

Once in a Blue moon, Rio, Iris, and I would talk about love and romance. We all read novels and watch movies about them but they rarely make it to the list of our nighttime discussions. What happened to our "love"? I can vaguely remember anything at all, as if everything happened before December has slowly faded away. All I could recall is some broken-hearted events—like that one night, Iris and I stood speechlessly outside of Joy Kitchen in Dallas and listened to the sound of our best friend sobbing on the other side of the phone. Or that rainy night when Iris and I were in my room, listening to *They are in Love, Where am I?* by The Weepies. Or those nostalgic nights when I couldn't run away from the haunted past, weeping at a bitter separation from many years ago. Hurtful as it is, yet, you can't earn some better days without fighting through some bad days.

We all have fallen in and out of love a countless time, beaten ourselves up with pains and tears. Still, we've stood up and walked through them every single time, telling to ourselves: *"I promise you that, someday, you will be loved and your heart will mend; all of this pain will lead you to somewhere good at the end."* As we found our "somewhere good," everything happened before that point in life starts to make perfect sense.

"Here's to all the heart-breaking events, for they make us who we are today."
Cheers.

"If you haven't found it yet, keep looking. Don't settle. As with all matters of the heart, you'll know when you find it. And, like any great relationship, it just gets

better and better as the years roll on."

– Steve Jobs.

It was a sunny morning in Washington, D.C. when spring has already arrived with beautifully blossomed flowers around town. Just as Ernest Hemingway once said in *A Moveable Feast*: *"When spring came, even the false spring, there were no problems except where to be happiest."* It can't be a false spring when you've got magnolias and cherry blossoms.

He was lying next to me, still rolling in his blanket and falling tightly asleep. Some seconds ago, he woke up and gave me a kiss on my lap, being half asleep, before going back to his dream. Our break would be well spent if I didn't keep thinking about what would come after the trip—another plan in another place and, maybe, another farewell. In that very moment, through the unbearably agonizing feeling, *"with all matters of the heart,"* I know that this is it—I have come to the destination of my protracted journey. I have found my Augustus Waters, my Holden Caulfield, my Oskar Schell, my Charlie Kelmeckis—I have found what I was looking for. The winds of destiny have come my way and *"they cannot be denied, bringing—as they often do—a future that is impossible to ignore."*¹

Sometimes, I look at him when he is asleep, feeling grateful to be here—tracing my fingers around his face or laying my head on his chest with eyes closed, breathing in his scent. How did this person, far out of my league, get here inside my bubble? This very moment is probably one of the rare times I feel thankful for someone who comes and makes a mess in my world. Or should I give myself some credits as well—for courageously beating myself through silly thoughts and unnecessary worries?

It feels like yesterday when our cars departed in two different directions in cold and gloomy New York. The boys were in a rush, heading back to Boston before the snowstorm got worse, and we were trying to make it to Maryland before midnight. I remember a quiet and heavy atmosphere in the car as we entered New Jersey bound. One was aware of her time being with her love had ended, and they'd got to go back to live the Skype talks, sending kisses to the eastern winds. One was daydreaming about the past week as if it was nothing more than a dream. One was just simply quiet, too anxious to disrupt the silence. I was the daydreaming one. And

ludicrous as I was, I couldn't run away from the unreasonable worries. The beginning was just as what John Green put in his novel *Looking For Alaska*—"But I lacked the courage, [...], and I was gawky and she (he) was gorgeous (brilliant) and I was hopelessly boring and she (he) was endlessly fascinating. So I walked back to my room and collapsed on the bottom bunk, thinking that if people were rain, I was drizzle and she (he) was hurricane."

Yet the man hasn't let me have a chance to go nuts in my own thought for one day. He keeps throwing a bunch of sunshine and rainbows at my winter sky, dispelling the rising storm at my horizon. Or never does he make me feel as if I am—with all my flaws and imperfection—not enough, but rather inspire me, build me up and show me that I can do more and become more. Life has changed excitingly, and it is no longer what it was before. I find myself waking up at seven in the morning to watch his favorite soccer team's match. I find myself in the kitchen making dinner as if that was just a usual thing to do. I find myself dreaming, trying, and striving for the better. And I find myself laughing without control, weeping without holding back. I find myself being me—just comfortably being me. In his presence, I feel content.

"Love.

*It will not betray you,
Dismay or enslave you.
It will set you free."*

- Mumford and Sons

Three months and twenty-six days.

What a bloody lucky person I am to still feel the butterflies in my stomach. It feels as if every day is the first day of spring, is the first day of a new year, and is Christmas Eve. It feels as if every day is my favorite day to be unreasonably happy. As I'm writing these cheesy lines, *"I close my eyes, thinking that there is nothing like an embrace after an absence, nothing like fitting my face into the curve of his shoulder and filling my lungs with the scent of him."*²

"I'm in love with you, and I'm not in the business of denying myself the simple

pleasure of saying true things. I'm in love with you, and I know that love is just a shout into the void, and that oblivion is inevitable, and that we're all doomed and that there will come a day when all our labor has been returned to dust, and I know the sun will swallow the only earth we'll ever have, and I am in love with you.”³

Dear the star that wings of destiny have carried me
aloft to dance with,

Je suis amoureuse de toi.

Zi Nguyen

---

1 Quoted from the novel “Message in a Bottle” by Nicholas Sparks

2 Quoted from the novel “Keeping Faith” by Jodi Picoult

3 Quoted from the novel “The Fault in our Stars” by John Green

Maybe I Will Just Go Where Life Takes Me.

02 / 2014
Dallas, Texas

Tonight, once again, I am here in my room alone and am reflecting back on the past twenty something years—what it was like when I was a kid, what happened couple years back, and what have happened lately; or just where I have been on this planet Earth. In a few hours, I will be leaving Dallas for another soon-to-be home.

When I was young, I didn't know much about travelling. My family wasn't so crazy about adventures, but we'd visited a few places in Vietnam. After helping my cousin achieve some goals in 8th grade, I was "sponsored" by his family to travel with them to Malaysia and Singapore. Maybe that was when I started to realize how much I loved travelling. Few years later, I moved to the furthest place from home—America. In America, I've travelled to over 30 states. I've lived and matured from many adventures. In 2013, I moved to Seoul, South Korea for half a year before moving back to the States. Looking back, I'm a lucky kid who has got to see much of this world, comparing to many others. Moving from towns to towns after weeks, months, and years living there is strange.

I miss Seattle. I miss the way Seattleites always go to work everyday with a huge coffee cup on their hands. I miss the sunny weekends on Alki Beach. I miss the artistic atmosphere in Capitol Hill and seeing random artists drawing at Bauhaus. I miss Mt. Rainier and Mt. Baker and many other mountains surrounding Seattle. Now I've grown familiar with Texans and Dallasonians. I've grown familiar with how they would kindly yield for you on the streets, and how they would keep talking about the weather every single morning in class if it happens to drop down to below zero cel-

sious (yet, they never complain about the heat as much as I do). I've grown familiar with "don't mess with Texans" and "it's hard to be humble when you are from Texas." I've grown familiar with some of the kindest and friendliest people you can find in America.

Sometimes I think it is kind of amazing to be a true traveller—your heart belongs to the world and the unknown places. You travel to see different horizons and wake up in different parts of the planet. Home is where your heart is but a traveller's heart belongs to so many places that it's hard to name one place "home." Vietnam is home. America is second home. South Korea has become my third home. I don't mind having that list go on and on. But what I'm saying is—that feeling of leaving one place is strange. Even if you're leaving one place to come back to where you once lived before, it is still strange, and it is hard. I think it would be incredibly unbearable for some time. The places you've known have turned into something new, and you've become someone else. It will always be so strange.

I'm scared. Though I always want to become a brave person who is up for whatever comes in life, I'm desperately horrified of what is ahead. Dalai Lama once said: *"There are only two days in the year that nothing can be done. One is called yesterday and the other is called tomorrow, so today is the right day to love, believe, do and mostly live."* But it's hard not to think about the future, and when you do think of it, it will scare the shit out of you. It terrifies you with excitement and worries.

Tonight, the feeling of leaving is hitting me once again. It was sort of how I felt back in Seoul—leaving some of the best people I've met in my life and not knowing when our paths will cross again, only hoping that they will ever cross. But maybe I'll just go where life takes me. With all my hope, I wish myself the best too—just as each and every single one of you is wishing me.

We will meet again, friend.

Zi Nguyen

Tunnel through Nevada mountains

Adventure with best friends, full of laughters // Nevada

Snow Day

03/2014

Waltham, Massachusetts

1.

It has been one month and two days since I moved to Boston. Technically, “moved” may be a wrong term. And it can be right as well. The accuracy of this word depends on whether I get a job. As of right now, the future still looks like Waltham today—cold and messy; the air is filled with snow and it’s hard to get around. It is bright and beautiful, nonetheless. I’m just the kind of person who is a bit stubborn to let go of her hopes. *When you lose hope, my friends, you’re about to lose everything.*

A friend of mine once said that her problems weren’t involved much of her boyfriend — when it occurred in her moody days, I asked if the relationship wasn’t going well — therefore, her sorrow came from something other than love. I didn’t understand how that felt at the time we talked but I think I do now. I have this theory — like many thousands theories were made up in my mind about life and other stuff — that if you are built from within, your sufferings are likely to come from within. That means the sufferings come from your thoughts and your explanation or observation for your own questions. That means external factors like boyfriend, girlfriend, friends, strangers aren’t going to affect you much. But then again, your life is a combination of internal and external elements. How could you not allow your sufferings to come from the outside? Like how could you even control whether something your loved ones say affects you or not? But *“there are years of questioning and years of answering.”*

2.

One time, I was sitting at this pretty little woody patio outside of my favorite coffee shop in Dallas named *The Pearl Cup*. Taking a sip of latte and

eating pumpkin bread, I noticed an employee coming out from the cafe. It was about his break time. He put all his stuff—a cup of water, some kind of muffin, two books and his glasses—down on the table and he sat down. For a moment, he closed his eyes and looked down on his legs. I figured he was praying then.

In my religion, we don't pray before we eat but there is something about praying that I love. I've seen people praying in movies—saying their thankful words for the things they have here and such, and I thought it was kind of amazing. It is kind of amazing that you take time to feel grateful for the things around you. I think it is a healthy habit that people should pick up. Oftentimes, we get caught up with tasks and work and soon our lives are packed with items on to-do lists or long hours in the office. We tend to become too busy to sit down and reflect. Some of us become so ambitious to give up a certain number of minutes in our lives for ourselves. Some of us become jealous of what people have that we don't. But *"jealousy is the art of counting others' blessings instead of our own."* Leaving all the negative thoughts you have and be in the present—praying for the unforgiven, praying for the good and the bad, praying for the better. It's really not about the Above. It's not so much about God or the Creator sitting up there but about you and your heart. It's more about reminding yourself how incredibly lucky you are and reminding yourself to be humble and thankful. And I remember the guy: he was sitting with his back against the sun. The sunlight dropped on his shoulder and on the table—making a peaceful scene. He was just resting his head on his hands and reading book. It looked so beautiful to me. It looked so beautiful, I felt nice myself.

3.

I'm a believer of *"everything happens for a reason."* Why we are here today and what we have been through to be here today. Or where we will be tomorrow. What we did, what we do now, and what we will do tomorrow. Everything is connected and everything makes sense. Because of what we did yesterday, we are here today. And because of what we do now, we will be where we will be tomorrow. And because it makes sense to me that way, when unexpected things occur out of the orbit, I sometimes kill myself to find the answer for its why. The biggest wonder of them all remains. Why did he pass away? I've killed myself thousand times just to make 2011 make sense. Three years have passed and I still know nothing. I wonder if I could ever find the answer for everything that fell out of my orbit.

*Exploring Chi-town**Gloomy morning in Washington, D.C.**Vast space in Arizona*

Planning Future-Phobia

03/2014

Boston, Massachusetts

1. SCHOOL

It has come the time I stopped checking every single professor out on rate-my-professor, as if all I really cared about were to register classes without any stupid problems which could make me stay here illegally (yep, it happened to me once. Heart-attack!) and to arrange a schedule that will allow me to wake up late in the morning. That's all I really care about school and degree plan stuff, besides the scholarship which allows me to pay a lower tuition. Losing it would make my life even more miserably guilty.

I hate school just as much as Holden Caulfield hates school, but I'm not as crazy as him. Thus I keep staying here in this boring cage, wasting my limited youth in a room of approximately fifty people, pretending to listen to an assumingly wiser and older individual. It is such a shallow idea for any true educations. There have been tons of times when I found myself secretly mourning, "What the hell am I doing here?" But I guess not everyone has the courage to escape this rigid circle of society. At least not me.

2. LOVE AND MARRIAGE

My boyfriend and I started to talk about the future. And OMG, that kind of thrills but also freaks me out. I love him. I love the idea that we will marry each other and build up a happy family together. But I'm not ready for such a thing. My childish mind can't picture myself being a bride, then a wife (though sometimes a mom is imaginable). What should I learn to fulfill those roles? Will he be glad with his choice? Will I be happy with my choice? I have gone on my path of life quite smoothly and traditionally: being a smart-ass kid, secretly rebelling in teenage, acting arrogantly at the beginning of 20s, moderating the self as time went by, picking up and

dropping down numerous trends... But marriage will be a huge turning point, a profound ritual passage, after which my life will change forever. I've yet to think of it. Should I start to think of it now, given that I don't even know for sure what kind of jobs I will aim for (by "job," I meant some (freaking boring) things which can secure my finance in case writing career decides to play hard on me), where I want to live (or be forced to live), how I provide my brother the best opportunities possible... Out of all these questions for which the answers have yet to be cleared out, should I add to my "don't panic, just think" list a bold big dot named "Getting married with the guy I love"?

I told him to take everything slower. But for this kind of thing, once you think of it, it's hard to pretend it's not there. And it's actually here in your mind. Every joke about what you two will do after the big wedding will kick in your feminine heart. You know it's not just a joke, but it's also a subtle promise you've got to be responsible for. Sometimes, you just feel guilty of the lust of the bachelorhood's freedom still hiding in a corner of your heart. You love this guy so much that you can tame that wild beast, but wedding promise and life afterwards are still uncertain at this moment. You feel guilty because for this guy, all you ever want to give him is absolutely firm thingies: a happy family, hot meals every day, a cozy home, nice kids, and your everlasting love. You're just not sure if you can make all those things come true.

More than that, even the pains and wounds, loss and scars you've suffered are cruelly telling you the oncoming days are unlikely to become what you wish for. You don't want to plan the future, because you are scared of seeing it turning to be not what you plan. This hesitation has been holding you back from simply enjoying the happiness you are having.

3. JUST LOVE

These days—being wrapped in my boyfriend's warm and sweet love sometimes recall a quote in the movie *The Perks of Being a Wallflower*, "*We accept the love we think we deserve.*"

Thanks to him, the brokenness I have suffered now make sense; all the times feeling lost and excluded in order to keep being as who I am now has been proven. If it is his love that I accept because I think I deserve, I will give myself in the past a big sister fist. Good job, girl, in building up myself to deserve this guy.

Ok, words are all out. Bottom line: I love him. I do think of our family. I'm trying for it and also trying not to fantasize it too much. Life is not always pink, but life has its way to work out. All I can and should do is to believe in him. Believe in us.

Rio Lam

04

VĨ THANH

May mà có người, đời còn dễ thương

Câu hát trong bài *Còn Chút Gì Để Nhớ* của cố nhạc sĩ Duy Quang, chúng tôi mạn phép sửa lại một chữ, bởi vì đây là câu mà chúng tôi đã nói với nhau khi dự án sách “Get Lost. Be Found.” thành công trên trang web kêu gọi vốn cộng đồng Indiegogo. Chính không gian phi địa lý ấy lại là nơi lần đầu tiên chúng tôi nhận ra có nhiều người đặt niềm tin vào mình đến thế; người thân, người quen, người đôi khi chỉ vài câu giao tế và cả người dung chưa gặp. Có những cái tên cả ba đứa đọc qua đều không biết là ai; lòng tự hỏi mình đã làm gì mà được may mắn thế này. Có những khi gọi điện cho ba mẹ canh cánh, ngập ngừng, “Người ta nói con không nên đi, phung phí tiền bạc lại nguy hiểm, không biết thương ba mẹ. Ba mẹ nghe vậy có buồn, có lo nhiều không?” Ba mẹ trả lời, “Lo thì lo chứ, nhưng ba mẹ không tin con thì tin người ta làm gì.” Một chữ “tin” lúc ấy, dù nói thành lời hay không, cũng chính là động lực giúp giúp chúng tôi hoàn thành đoạn đường đi vòng quanh nước Mỹ.

Cảm ơn gia đình vì đã luôn đặt niềm tin ở chúng tôi.

Cảm ơn chị Hân. Nếu không có chị, chuyến đi này sẽ không bao giờ thực hiện được. Khi đặt tên chiếc xe KIA Optima mà chúng tôi thuê, chúng tôi đã chọn tên *Kirah* — với Kira trong cụm từ “*Kira, Kira*”, mang nghĩa *lấp lánh* trong tiếng Nhật, và chữ *H* để cảm ơn chị.

Cảm ơn Quân ở Rosemead (CA), chị Quỳnh Như và anh Neil ở Palo Alto (CA), bé Phương và cô Yến ở Colorado Springs (CO), bạn Cẩm Ly ở Washington (D.C.) đã host chúng tôi ở những điểm dừng trên suốt chuyến đi.

Cảm ơn nhà số 67 đường Highland, Waltham (MA).

Và cảm ơn những người anh, người chị, người bạn đã trao cho chúng tôi vật chất, niềm tin, và những lời chúc phúc. Có những người đã để ẩn danh, nên chúng tôi không thể viết vào đây.

Mong lời cảm ơn của chúng tôi có thể đến với từng người, để sau này tất cả chúng ta đều “còn chút gì để nhớ.”

3594 Miles

*Đanh sách
những bạn đã ủng hộ
3594 Miles*

Alex T. Bui
An Do
An Nguyen
BD
Chi Do
Cuong Phan
Đăng Tuyền
Dat Tu
Dear.fromxxx
Flyingfreely94
Frog&Toad
Hai Nguyen
Hoang Le
Hoang Le Pham
Huan Vo
Huong Ngo

Huyen Thanh Ngoc Nguyen
Huynh Kim Khuong Káp Thành
Long
Kellyvtmt
Khuất Anh Tuấn
Khuong Thai
Kimngan.ng184
Linh Phan
Love_max271
Ly Nguyen
Mai Xuân Bách
Mintvn
Joyce Hsu
Một bạn đó viết "One of your
friends from Australia"
Ngan Tran
Ngasdragon

Ngoc Hoang
Nguyễn Bùi Hữu Nghĩa
Nguyễn Đình Tùng
Nguyễn Hoàng Phúc Nguyên
Nguyễn Phúc Nguyên
Nguyễn Thị Tường Ngọc
Nguyen_phuong2702
Nguyennhan1991
Nhat Dang
Nhat Dang
Phạm Hùng Vinh
Phan Thế Hiếu
Phatquyen80
Raya Raj-Prasad
Sonia Lam
Tạ Nguyễn Quỳnh Giao
Thachdang59

Thai Anh Luong
Thangdn
Thien Sally
Thuan Nguyen
Thy Nguyen
Tô Diệu Liên
Trần Ngọc Khánh Minh
Tranvi_2102
Tuan OhYeap
Van Anh Do
Vu Binh
...

